

**XXXI. Országos Tudományos Diákköri Konferencia
Had- és Rendészettudományi Szekció
Budapest, 2013. április 16-18.
Nemzeti Közszerológati Egyetem
Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar**

**Az ásványolaj termékek szabályozása és
az üzemanyagtöltő állomások elszámolása**

Szerző: **Pap András**
Nemzeti Közszerológati Egyetem
Rendészettudományi Kar
Vám- és Jövedéki Igazgatási szak

Konzulens: **Dr. Christián László őrnagy.**
Nemzeti Közszerológati Egyetem
Vám- és Pénzügyőri Tanszék
Tanszékvezető helyettes
Egyetemi docens

Budapest

2012.

TARTALOMJEGYZÉK

1. Bevezetés (Hipotézis)	6
2. A jövedéki termékek és a jövedéki adó története.....	8
2.1 A jövedéki termékkörök és adózási szabályaik.....	10
2.1.1. Az alkohol és az alkoholos italok	10
2.1.2. A dohánygyártmányok.....	11
2.1.3. A sör.....	13
2.1.4. A bor.....	13
2.1.5. Az ásványolaj.....	14
3. Az ásványolaj meghatározása és felhasználási körei.....	17
3.1. Az ásványolajok atmoszférikus desztillációja, illetve atmoszférikus lepárlása útján nyert ásványolaj származékok, a vákuumdesztilláció	19
3.2. Kőolaj-finomítás.....	20
3.2.1. A vákuumdesztilláció útján nyert benzin	22
3.2.2. A vákuumdesztilláció útján nyert gázolaj	23
3.2.3. És a bioüzemanyagok.....	24
3.3. A forgalmazható üzemanyagok termékköre és a rájuk vonatkozó szabványok ismertetése.....	25
3.4. Az adalékanyagok	29
4. A hatályos magyarországi jövedéki szabályozásról.....	30
4.1. A magyarországi szabályozás	30
4.2. Üzemanyag keveredés	35
4.3. Jövedéki engedélyes kereskedelmi tevékenység	35
4.4. Adófelfüggesztéssel történő jövedéki termék szállítása.....	36
4.4.1. Az EMCS rendszer.....	37
4.4.2. Az EMCS rendszer sémája	39
5. Az adó-megállapítási és adófizetési kötelezettség a jövedéki termékeknél	41
5.1. A jövedéki adó keletkezése.....	41
5.2. Az adófelfüggesztés esetei	41
5.3. Az adófizetés alóli végleges mentesülés.....	41
5.4. Az adófizetés beállása.....	42
5.5. Az illegális tevékenység	42
5.6. A jövedéki adózás formái.....	42
5.7. Az adózók	42
5.7.1. Az adóraktár	42
5.7.1.1. Adóraktár típusok	44
5.7.2. Adómentes felhasználás	45

5.7.3 Felhasználói engedélyes.....	45
5.7.4. Bejegyzett kereskedő.....	46
5.7.5. Bejegyzett feladó	46
5.7.6. Csomagküldő kereskedő	46
5.7.7. Adóügyi képviselő.....	47
5.7.8. Nyilvántartásba vett felhasználó.....	47
5.7.9. A jövedéki engedélyes	47
6. Az ásványolajokkal végzett kereskedelmi tevékenység.....	48
6.1. Az ásványolajtermékekkel végzett nem jövedéki engedélyes kereskedelmi tevékenységgel együtt folytatott egyéb kereskedelmi tevékenységek	48
6.2. Az ásványolajokkal való nem jövedéki engedélyes kereskedelem, a szabadforgalom .	48
6.3. A kereskedelmi gázolaj	50
6.4. A kísérleti motorfejlesztés.....	51
6.5. A mezőgazdasági gázolaj	53
6.6. Kikötői adóraktár	53
7. Az üzemanyagtöltő állomások időszaki elszámolása.....	55
7.1. Az elszámolás és a mintavételi eljárás	55
7.1.1. Készletfelvétel megkezdése.....	55
7.1.2. Okmányok ellenőrzése, készletfelvétel.....	55
7.1.3. Bevételezések, kiadások megállapítása	57
7.1.4. Hiány, többlet, adóköteles többlet megállapítása	57
7.1.5. Jegyzőkönyv elkészítése, felvétele	59
7.1.6. Készletfelvétel befejezése.....	59
7.1.7. A jegyzőkönyv felvétele.....	61
7.1.8. Általános tudnivalók	61
7.2. Az elszámolási jegyzőkönyv	62
7.2.1. A jegyzőkönyv felépítése	62
7.2.1.1. Nyitó adatok.....	62
7.2.1.2. Az ellenőrzést végzők megállapításai.....	63
7.2.1.3. A forgalmazott mennyiséget meghaladó hiány és többlet, kimutatott adóköteles többlet....	64
7.2.1.4. A felelős személy nyilatkozata.....	65
7.2.1.5. Az összesítő lapok elkészítése.....	65
7.3. A mintavételi eljárás	75
7.3.1. A szabványos mintavételi eszközök	76
7.3.1.1. Vákuumpumpás kézi folyadék mintavevő eszköz	76
7.3.1.2. Nehezékkel ellátott mintavevő kanna	76
7.3.1.3. Láncos, pont mintavevő.....	77
7.3.2. Az ellenőrzés alá vont személy	78
7.3.3. A töltőállomás lezárása	78
7.3.4. A készletezett ásványolaj mennyiségének megállapítása	79

7.3.5. Az üres váltás	80
7.3.6. A bizonylatok.....	81
7.3.7. A mintavevő edények vizsgálata	81
7.3.8. A mintavizsgálat (sűrűségmérés)	82
7.3.9. A minták lezárása.....	82
7.3.10. A minták jelölése	83
7.3.11. A mintavételi jegyzőkönyv elkészítése	83
7.3.11.1. A mintavételi jegyzőkönyv szerkezete.....	83
7.3.11.2. A mintavétel alá vont szállítóeszköz/tárolóeszköz jelzése	84
7.3.11.3. A mintavétel alá vont szállítmány/termék.....	84
7.3.11.4. A mintavétel körülményének pontos leírása	85
7.3.11.5. Mintaadó nyilatkozata.....	86
7.3.11.6. A jegyzőkönyv lezárása	86
7.3.12. Az ellenminta és a jegyzőkönyv átadása	87
7.3.13. A minták szállítása	87
7.4. Az elszámolás során fellépő problémák és megoldásaik	88
7.4.1. Visszaélési formák az üzemanyagtöltő állomásokon, kiskereskedelmi tároló telepeken	88
7.4.2. Az ásványolajok kéntartalmából adódó problémák.....	90
7.4.3. Egyéb valós problémák	92
7.5. és lehetséges megoldásaik... ..	96
8. Az Európai unió jövedéki szabályozása.....	106
8.1. Jövedéki adó az Európai Unióban	106
9. Zárógondolatok.....	108
9.1. A 2011. évi várható költségvetési bevételek alakulása	110
10. Irodalomjegyzék, jogszabályjegyzék,források.....	112
10.1. Irodalomjegyzék.....	112
10.2. Jogszabályok	113
10.3. Utasítások	114
10.4. Európai Unió irányelvek	115
11. Mellékletek	119
Mintavételi eszközök.....	121
Mintavételi eljárás	124
Az elszámolási jegyzőkönyv	135
12. Jognyilatkozat	139

ÁBRAJEGYZÉK

1. ábra ásványolaj finomító	119
2. ábra konténer tartályok.....	119
3. ábra föld alatti fekvőhengeres tartályok	120
4. ábra használt föld alatti tartály.....	120
5. ábra vákumcsöves mintavételi eszköz	121
6. ábra nehezékekkel ellátott mintavevő.....	121
7. ábra láncos mintavevők	122
8. ábra láncos pont-mintavevő és használata.....	123
9. ábra a kútfej	124
10. ábra Az MKEH hitelesítő hologram.....	124
11. ábra a föld alatti tartály (dom) teteje.....	124
12. ábra a föld alatti tartály teteje.....	125
13. ábra a függőőnos lécelés eljárásának lépései	125
14. ábra az 5 liter üres váltás levétele a kimérő szerkezeten keresztül.....	125
15. ábra az üresváltásra levett üzemanyag mérése digitális sűrűségvizsgáló műszerrel.....	126
16. ábra az üresváltásra levételre került üzemanyag visszatöltése a tartályába	126
17. ábra a szabványos mintavételi üvegek	126
18. ábra a mintavétel megkezdése	127
19. ábra a mintaadó megvizsgálja a mintavételi üveget	127
20. ábra a mintavétel megkezdése	128
21. ábra a minták levétele.....	128
22. ábra a 4 liter minta.....	129
23. ábra a mintavételi edény zárókupakjának ellenőrzése.....	129
24. ábra a minták lezárása.....	129
25. ábra a lezárt minták.....	130
26. ábra a levett minta sűrűségének vizsgálata műszerrel.....	130
27. ábra a minta sűrűség vizsgálata.....	130
28. ábra a minta sűrűsége.....	131
29. ábra a 4 liter minta lezárása	131
30. ábra a lezárt minták.....	131
31. ábra a minták leragasztása	132
32. ábra a lezárt és leragasztott minták.....	132
33. ábra a kész minták.....	132
34. ábra a hatósági címke elkészítése.....	133
35. ábra a hatósági azonosító címke aláírása a mintaadó személylyel	133
36. ábra a hatósági címkék felhelyezése a lezárt mintavételi edényekre.....	133
37. ábra az ELLENMINTA átadása a mintaadónak.....	134
38. ábra az elszámolási jegyzőkönyv ADATLAP oldala	135
39. ábra az elszámolási jegyzőkönyv 1. (TÉNYLEGES KÉSZLET) oldala	135
40. ábra az elszámolási jegyzőkönyv 2. (FORGALMAZOTT MENNYISÉG MEGÁLLAPÍTÁSA) oldala	136
41. ábra az elszámolási jegyzőkönyv 3. (HIÁNY, TÖBBLET, ADÓKÖTELES TÖBBLET) oldala.....	136
42. ábra az elszámolási jegyzőkönyv utolsó (A FELELŐS SZEMÉLY NYILATKOZATA) oldala	137
43. ábra a mintavételi jegyzőkönyv első oldala.....	137
44. ábra a mintavételi jegyzőkönyv második oldala	138

1. Bevezetés (Hipotézis)

Dolgozatom témája a jövedéki termékek és ezen belül is bővebben az ásványolajok, valamint az ezekkel kapcsolatos kereskedelemben végzett ellenőrzési, elszámolási feladatok ellátása. A kereskedelem ellenőrzésének feladatait és az ezzel járó ellenőrzéseket, elszámolásokat, és az esetleges szankció alkalmazásokat jelenleg a Nemzeti Adó-és Vámhivatal Vám- és Pénzügyőri szegmense látja el.

Munkámban szeretnék külön kitérni a szabadforgalomban a különböző fajtájú ásványolajokkal végzett kereskedelmi társaságok jövedéki ellenőrzés keretében történő ellenőrzésére, elszámolására.

A jövedéki ellenőrzésről szóló munkám megírására leginkább az ösztönzött, hogy nyolcadik éve végzem feladataimat az ellenőrzés ezen, szakterületén. Az ellenőrzéseken belül is leginkább és a legtöbb időt az üzemanyagtöltő állomások elszámolásával foglalkoztam. Jelen munkámban szeretném bővebben kifejteni, hogy mik is azok a „jövedéki” termékek és az ezeket szabályzó jogszabályok, amelyek ezen, termékekkel való kereskedelmet szabályozzák és meghatározzák mind hazai, mind külföldi tekintetben.

Dolgozatomban a teljesség igénye nélkül bemutatom a jövedéki szabályozást és az ehhez elengedhetetlenül kapcsolódó jövedéki ellenőrzést. Dolgozatom **7. fejezetében** részletesen bemutatok egy jövedéki ellenőrzés keretében történő üzemanyagtöltő állomás időszaki elszámolását és ebben vázolom, hogy a jövedéki ellenőrzés ebben a szegmensben mennyire fontos a nemzetgazdasági bevételek alakulásának tekintetében. Jelen munkámban tekintettel arra, hogy ezen a szakterületen teljesítek szolgálatot az ásványolajtermékek szabadforgalomban végzett nem jövedéki engedélyes kereskedelmének ellenőrzése során felmerülő legfontosabb problémákat kívánom bemutatni, részletesen tárgyalom a munkám során, napi szinten előforduló és rendszeresen problémát okozó kérdéseket is, mint pl. hogy hogyan kell helyesen kitölteni, felvenni az üzemanyag készletfelvételéről a jegyzőkönyvet, mindemellett igyekszem néhány megoldási javaslatot is feltárni. Nagyléptékben vázolok egy szabályszerű mintavételi eljárást, a minták levételét, kezelését és szakszerű lezárását. A mintavételnek a töltőállomások elszámolásában igen nagy jelentősége van mind jogi és mind erkölcsi-szakmai etikai szempontból nézve is. Igen nagy terhet ró egy gyakorlatlan pénzügyőr számára egy mintavételi eljárás lefolytatása például az ellenőrzés alá vont személy jelenlétében, aki sok esetben egy multinacionális cég jogi szakértője, és aki mindvégig azt

vizsgálja, hogy a pénzügyőr szakszerű és egyben jogszerűen jár-e el a munkája során. A fontosságát az ellenőrzés eme mozzanatának nem lehet eléggé hangsúlyoznom...

„A központi költségvetés feladatainak ellátásához szükséges bevételek biztosítása, a jövedéki termékek adóztatásához szükséges feltételek megteremtése érdekében, illetve abból a célból, hogy a jövedéki termékek piacán a versenysemlegesség érvényesülhessen, figyelemmel az Európai Unióhoz való csatlakozásból fakadó követelményekre, az Országgyűlés a következő törvényt alkotja:”¹:

¹ Forrás: Magyarország.hu, 2003.évi CXXVII. törvény a jövedéki adóról és a jövedéki termékek forgalmazásának különös szabályairól
idő: 2012-09-30,cím: http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=75277.378879

2. A jövedéki termékek és a jövedéki adó története

Már maga az elnevezés is, hogy „jövedék” nem mindenki számára mond sokat. Eredetileg a német *Gefall* szó fordítása.

Hazánkban először a „só”, mint jövedéki termék vált egyedárúvá. A XVI. században alakult ki a magyar királyi kamaraszervezet, amely a só kereskedelemről befolyt bevételek kizárólagosságát uralta az egész országban. Ennek ellenőrzésére jöttek létre az úgynevezett „sóhivatalok”², amelyek az ország sóbányái közelében létesültek. A későbbiek során hasonlóan egyedárú cikkekkel váltak a felsorolás teljességének az igénye nélkül például: a szaharin, lőpor, cukor, arany, dohány. Érdekes, hogy már ezekben az időkben is használták az állami védjegyeket a dohány tekintetében az adójegyet és a cukor tekintetében a zárjegyet.

Látható, hogy a történelem során az állami bevételek jelentős forrását alkották a jövedékek. A „jövedék” egy olyan „egyedárú” termék illetve termékcsoporthoz elnevezését jelenti, melyek kiemelt adózásúak, és amelyek adózásából befolyt adókra az állam kizárólagos beszedési monopóliumot birtokol. Ezek a kiemelt fontosságú termékek, amelyek értékesítéseiből származó (külön) adóbevételeiből az ország költségvetésének jelentős hányada épül fel. Ezeknek a kiemelt fontosságú illetve adótartalmú termékeknek az előállítás és forgalomba hozatala állami monopólium és ennek érdekében az állam felügyeletet gyakorol az előállításuk és kereskedelmük felett. Az állam részéről ezt meg is lehet érteni mivel az ország éves költségvetésének egy elég nagy meghatározó részét adja a jövedék és a hozzá kapcsolódó eljárásokból származó bevételek³. A történelem során számos termék felett gyakorolta az állam a „hatalmát”, mint jövedéki termék. Ilyenek voltak többek között a só, a paprika, a kávé, a szesz, a sör, a bor, a dohány, a lóttó. Ezekhez a termékekhez az államnak igen jelentős és állandó bevétele fűződött. Ezeknek a termékeknek a nagyobb része „elkopott” és elmaradtak, mint kiemelt adóbevételeket hozó termékek.

A magyarországi rendszerváltás során, amely 1989-1990-ben egy hosszú folyamat végeredményeként ment végbe az országban kaotikus állapotok uralkodtak és ez kihatott az ország gazdaságára is. A magyarországi gazdaság hanyatlásához hozzájárult az is, hogy

² „sóhivatal” a népi köznyelvben az olyan állami hivatalokat jelentette, ahol a bürokrácia miatt nehézkesen lehetett elintézni a hivatalos ügyeket

³ A 2011. évi költségvetésbe befolyó jövedéki bevétel alakulásai a következők: lásd a dolgozat 9.1 fejezetében a 61. 62. ábrát

a környező volt szocialista tagállamokban nem egyformán volt gazdasági visszaesés a rendszerváltást és az azt közvetlenül megelőző években. Némely országok gazdasága fejlettebb, míg másoké kissé fejletlenebb volt. Ezek a gazdasági egyenlőtlenségek megmutatkoztak az egyes országok termékeinek áraiban is. Virágzott a feketekereskedelem, amely főként a jövedéki termékekre volt jellemző. Meg kell említeni, hogy a rendszerváltás során az ország gazdaságának talpra állításához pénzre volt szüksége az országnak. A gazdasági fellendülést kizárólag dinamikus gazdaságpolitikával lehetett elérni, amelynek szerves része volt a jövedéki termékek módszeres adóztatása, amely a feketekereskedelem drasztikus felerősödésének visszaszorítására és első sorban az állami bevételek biztosítására volt elengedhetetlen.

A mai jövedéki szabályozás egy bonyolult fejlődési folyamat eredményeként jött létre, amelynek szerepe az illegális kereskedelem visszaszorítása, illetve ellenőrizhető csatornába terelése volt. A bevételek biztosításának igénye hívta életre a jövedéki szabályozást, amelynek eredménye lett az 1993. évi LVIII. törvény (Jszt.)⁴ megalkotása első lépcsőben, illetve később a 1997. évi CIII. („régí” Jöt.)⁵ törvény második lépcsőben. Mindkét esetben a törvény a vámhatóság feladat- és hatáskörébe utalta a jövedéki termékekkel kapcsolatos engedélyezési, ellenőrzési és adóztatási feladatokat, de az ezekből származó bevételeket a fogyasztási adó keretei közé szorította. A 2004. május elsejei Európai Unióhoz történő csatlakozást követően az EU konform hatására létrejött a jövedéki adóról és a jövedéki termékek forgalmazásának különös szabályairól szóló 2003. évi CXXVII. törvény (a továbbiakban Jöt.).

A jövedéki adó szerepe a magyar gazdaságban vitathatatlan jelentőségű és ez az elkövetkezendő évek során prognosztizálhatóan növekedni fog mivel a gazdasági válság Magyarországon is erőteljes gazdasági hanyatlást okozott. A jövedéki adókhoz hasonló fogyasztási, fogyasztástól függő adók az állami költségvetés előre, stabilan tervezhető bevételeit jelentik. A jövedéki szabályozás a fentiekből is jól láthatóan rendkívül bonyolult, összetett folyamat, amely a laikusok számára gyakran érthetetlen. A „hétköznapi ember” és még sokszor a szakmabeliek is nehezen igazodnak el a törvény útvesztői között. A fentiekből is nagyon jól látszik, hogy egy hatékony törvényt kellett létrehozni a központi költségvetés feladatainak biztosítása céljából...

4 Forrás: 1000 év törvényei, a jövedéki szabályozásról és ellenőrzésről, valamint a bérfőzési szeszadóról, Letöltés: 2012.09.30. cím: <http://www.1000ev.hu/index.php?a=3¶m=9000>

5 Forrás: 1000 év törvényei, a jövedéki adóról és a jövedéki termékek forgalmazásának különös szabályairól, Letöltés: 2012.09.30. cím: <http://www.1000ev.hu/index.php?a=3¶m=9522>

2.1 A jövedéki termékkörök és adózási szabályaik

A jelenleg hatályos Jöt. szerint a következő termékek a jövedéki termékek, amelyekkel bármilyen előállítás, behozatali, forgalmazási, birtokban tartási tevékenység jövedéki ügynek számít.

„3. § (2) Jövedéki termékek:

- a) az ásványolaj,*
- b) az alkoholtermék,*
- c) a sör,*
- d) a bor,*
- e) a pezsgő,*
- f) a köztes alkoholtermék,*
- g) a dohánygyártmány.”⁶*

2.1.1. Az alkohol és az alkoholos italok

- **a szeszes ital:** az etilalkoholból, borpárlatból hideg úton előállított rum, pálinka, vodka, whisky, likőr, brandy, különleges borpárlat, fogyasztási borpárlat, kevert ital, gyümölcspálinka alapú ízesített szeszes ital, valamint az egyéb nem gyógyászati célú, a 20 tömegszázaléknál több alkoholt tartalmazó, közvetlen emberi fogyasztásra alkalmas szeszes ital;⁷

- **a szeszgyártási termék:** a nyersszesz, a finomított szesz, a víztelenített szesz, a regenerált szesz, a denaturált szesz,

- **pálinka:** a lepárlással előállított pálinka;

- **a borpárlat:** a magas és közép fokú, valamint a közvetlen lepárlással előállított fogyasztási borpárlat;

- **az ipari szesz:** gyártásánál, a pálinka és borpárlat előállításánál keletkezett alszesz, elő- és utópárlata;

„63. § (1) E törvény alkalmazásában alkoholtermék alatt

⁶ Forrás: Magyarország.hu, 2003. évi CXXVII. törvény a jövedéki adóról és a jövedéki termékek forgalmazásának különös szabályairól
Letöltés: 2012-09-30, cím: http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=75277.576605

⁷ Forrás: A Tanács 1576/89/EGK rendelete a szeszes italok meghatározására, megnevezésére és kiszerezésére vonatkozó általános szabályok megállapításáról, Letöltés 2012.09.25.

<http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31989R1576:HU:HTML> ,

- a) a 2204, a 2205, a 2206 vámtarifaszámú, 22 térfogatszázaléknál nagyobb alkoholtartalmú,
- b) a 2207 és a 2208 vámtarifaszámú, 1,2 térfogatszázaléknál nagyobb alkoholtartalmú,
- c) a 2207 és 2208 vámtarifaszámú terméket oldott vagy oldatlan állapotban tartalmazó, 1,2 térfogatszázalékot meghaladó alkoholtartalmú, az a) és b) pontban említett vámtarifaszámok alá nem tartozó terméket kell érteni.”⁸

Az adó alapja a 20 °C hőmérsékletre számított alkohol termékekre, valamint az adó mértéke:

- 414.150 Ft/ 100 térfogatszázalékos etilalkohol (tisztaszesz) tartalommal hektoliterben (1HL=100 liter)
- 289.900 Ft/ 100 térfogatszázalékos etilalkohol (tisztaszesz) tartalommal hektoliterben szeszfőzdei párlat esetén (bérfőzött párlat, pálinka) 50 liter mennyiség fölött illetve eladásra, 50 literig 0 Ft/ HLF

2.1.2. A dohánygyártmányok

„96. § (1) E törvény alkalmazásában dohánygyártmány:

- a) a dohányrúd, amely meglévő állapotában dohányzásra alkalmas, és e bekezdés szerint nem minősül szivarnak vagy szivarkának, továbbá az a dohányrúd, amelyet egy egyszerű, nem ipari eljárással cigarettapapír-hüvelybe tolnak, vagy cigarettapapír-lappal körbevesznek (a továbbiakban együtt: cigaretta),
- b) a dohányrúd, amely teljes egészében természetes dohányból készült,
- c) a dohányrúd természetes dohányból készült borítékkal,
- d) a dohányrúd kocsányozott kevert töltettel és a szivar szokásos színével megegyező külső borítékkal, amely teljesen befedi a terméket, beleértve a filtert is, amennyiben van, kivéve a szopókával ellátott terméket. A burok és a boríték dohányfóliából készült, és egy

⁸ Forrás: Magyarország.hu, idő: 2003.évi CXXVII. Törvény a jövedéki adóról és a jövedéki termékek forgalmazásának különös szabályairól, 2012-09-30,cím: http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=75277.576605

termék tömege – a filter és a szopóka nélkül – nem lehet kevesebb 1,2 g-nál, és a borítékot a dohányrúd hossz tengelyével minimum 30 fokos hegyes szöget bezáróan, spirálisan tekerték fel,

e) a dohányrúd kocsányozott kevert töltettel és a szivar szokásos színével megegyező dohányfóliából készült külső borítékkal, amely teljesen befedi a terméket, beleértve a filtert is, amennyiben van, kivéve a szopókával ellátott terméket, ahol a külső boríték nem fedí a szopókát. Egy termék tömege – filter vagy szopóka nélkül – nem kevesebb 2,3 g-nál és a kerülete a dohányrúd hosszának legalább egyharmadán nem kevesebb 34 mm-nél [a továbbiakban a *b)*–*e)* pont együtt: szivar, szivarka],

f) olyan, további ipari feldolgozás nélkül dohányzásra alkalmas kész dohányvágat, amelyben a dohányrészecskék tömegének több mint 25 százaléka kisebb mint 1,5 milliméter szélességűre vágott (a továbbiakban: finomra vágott fogyasztási dohány),

g) az *f)* pont alá nem tartozó, további ipari feldolgozás nélkül dohányzásra alkalmas kész dohányvágat (a továbbiakban: egyéb fogyasztási dohány) [a továbbiakban: az *f)* és *g)* pont együtt: fogyasztási dohány].

(2) Kész dohányvágat alatt olyan dohánygyártmányt kell érteni, amely pipadohány esetében pipában történő elszívásra, cigaretta dohány esetében kézi töltésű cigaretta elkészítésére szolgál, beleértve a dohányzásra alkalmas, ilyenkénti értékesítésre felkínált dohánytörmelék is. Dohánytörmeléknek kell tekinteni a dohány feldolgozása és a dohánytermékek előállítása során keletkező dohánylevél-maradványokat és melléktermékeket.

(3) A (4) bekezdésben foglalt eltéréssel az olyan terméket, amely teljesen vagy részben dohánytól eltérő anyagot is tartalmaz, de egyébként megfelel

a) az (1) bekezdés *a)* pontjában foglalt kritériumoknak, cigarettának,

b) az (1) bekezdés *f)* pontjában foglalt kritériumoknak, finomra vágott fogyasztási dohánynak,

c) az (1) bekezdés *g)* pontjában foglalt kritériumoknak, egyéb fogyasztási dohánynak

kell tekinteni.

(4) Nem lehet dohánygyártmánynak tekinteni azt a kizárólag gyógyászati célra használt, gyógyhatású anyagot tartalmazó terméket, amely nem tartalmaz dohányt és a külön jogszabályban meghatározott hatóság által kiadott érvényes forgalomba hozatali engedéllyel rendelkezik.

(5) Az olyan terméket, amely részben tartalmaz dohánytól eltérő anyagot is, de egyébként megfelel az (1) bekezdés *b)–e)* pontjában foglalt kritériumoknak, szivarnak, szivarkának kell tekinteni.⁹

2.1.3. A sör

- **a sör:** a 1,5% alkoholtartalmat meghaladó főzött sör és fejtett sör;

„75. § E törvény alkalmazásában sör alatt a 2203 vámtarifaszámú termékeket, továbbá a 2206 vámtarifaszám alatti termékekből a sör és az alkoholmentes italok elegyét kell érteni, amennyiben tényleges alkoholtartalma meghaladja a 0,5 térfogatszázalékot.”¹⁰

Az adó alapja a sör mennyisége hektoliterben és Balling- (Plató-) fokban és 20 °C hőmérsékleten, de a 2206 vámtarifaszám alatti 2,8 térfogatszázalék alkohol tartalmú sör esetén az alkoholfokában, az adó mértéke:

- Balling- (Plató-) fokonként: 735 Ft,
- Alkoholfokonként: 1470 Ft¹¹

2.1.4. A bor

„79. § (1) E törvény alkalmazásában bor alatt kell érteni

a) a 2204, 2205 vámtarifaszám alá tartozó terméket – a pezsgő kivételével –, amennyiben
1. tényleges alkoholtartalma 1,2 térfogatszázaléknál több, de legfeljebb 15 térfogatszázalék és kizárólag erjedéssel keletkezett,

⁹Forrás: Magyarország.hu, 2003.évi CXXVII. törvény a jövedéki adóról és a jövedéki termékek forgalmazásának különös szabályairól
Letöltés: 2012-09-30, cím: http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=75277.576605

¹⁰ Forrás: Magyarország.hu, 2003.évi CXXVII. törvény a jövedéki adóról és a jövedéki termékek forgalmazásának különös szabályairól
Letöltés: 2012-09-30, cím: http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=75277.576605

¹¹ Forrás: Magyarország.hu, 2003.évi CXXVII. törvény a jövedéki adóról és a jövedéki termékek forgalmazásának különös szabályairól
Letöltés: 2012-09-30, cím: http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=75277.576605

2. tényleges alkoholtartalma 15 térfogatszázaléknál több, de legfeljebb 18 térfogatszázalék, kizárólag erjedéssel keletkezett és adalékanyagot nem tartalmaz;

[a továbbiakban az *a*) pont: szőlőbor];

b) a 2204, 2205 vámtarifaszám alá tartozó terméket – a pezsgő kivételével –, amennyiben tényleges alkoholtartalma 1,2 térfogatszázaléknál több, de legfeljebb 10 térfogatszázalék és nem kizárólag erjedéssel keletkezett;

c) a 2206 vámtarifaszám alá tartozó terméket – a sör kivételével –, amennyiben

1. tényleges alkoholtartalma 1,2 térfogatszázaléknál több, de legfeljebb 10 térfogatszázalék,

2. tényleges alkoholtartalma 10 térfogatszázaléknál több, de legfeljebb 15 térfogatszázalék és kizárólag erjedéssel keletkezett

[a továbbiakban a *b*)–*c*) pont együtt: egyéb bor] [a továbbiakban *a*)–*c*) pont együtt: bor].”

az adó alapja a bor mennyisége hektoliterben, mértéke:

- szőlőborra: 0 Ft
- egyéb borra: 9870 Ft₁₂

2.1.5. Az ásványolaj

- ***a kőolajtermék:*** a vegytiszta metán és propán, a motorbenzin, a gázolaj, a tüzelőolaj és könnyű fűtőolaj és bármilyen anyag, amely belsőégésű motorok hajtóanyagaként szolgál (ide értve a vizet is!!!) *kőszénkátrány-kátrány illetve olajszármazékaik, benzol, toluol, xilol, más aromás szénhidrogén, kreozotolaj, nyers könnyűolajok, nyers kőolaj, spec. Benzin, benzin, repülőbenzin, könnyű, közép és nehézpárlatok, vazelin, paraffinviasz, szénhidrogének és származékaik,*
- ***ellenőrzött ásványolaj termékek***¹³: mint a benzol, toluol, xilol, aromás szénhidrogének, aciklikus szénhidrogének, orto-xilol, meta-xilol, para-xilol, xilolizomerek, **a jelentőségük abban áll, hogy ezeket az ásványolaj termékeket üzemanyagként illetve üzemanyagok adalékaként is fel lehet használni**

¹² Forrás: Magyarország.hu, 2003. évi CXXVII. törvény a jövedéki adóról és a jövedéki termékek forgalmazásának különös szabályairól
Letöltés: 2012-09-30, cím: http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=75277.576605

¹³ Forrás: Magyarország.hu, 2003. évi CXXVII. törvény a jövedéki adóról és a jövedéki termékek forgalmazásának különös szabályairól
50. § (3), Letöltés: 2012-09-30, cím: http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=75277.576605

- **megfigyelt termék¹⁴:** (gazolin, biodizel, nyersolaj, földgáz-kondenzátumok, kenőolajok, kopogásgátló szerek, adalékanyagok¹⁵ ásványolaj termékekhez, szerves oldószer keverékek, hígítók, lakk-festékelőanyagok (85-95%-ban ásványolaj tartalommal), általában ezek az olyan kenőolajok, adalékanyagok, hígítóanyagok, oldószerek amelyek az Európai Unió jogharmonizációt követően már nem jövedéki termékek (de azok voltak!), és amelyek 5 liter/5 kilogramm kiszerelésnél nagyobb kiszerelésben találhatók meg illetve birtokolhatók. Valamint ebbe az árukörbe tartoznak a különböző fajtájú alkohol származékok is. Ezen termékekénél is, mint az előbbieknél is fennáll a visszaélés lehetősége, mivel ezeket is fel lehet használni hajtóanyagként (is).

„51. § (1) Az adó alapja az ásványolaj mennyisége, az adómértéknél megjelölt mennyiségi egységben mérve.

(2) Ha az adómértéknél megadott mennyiségi egység liter, akkor azt + 15 °C-ra átszámított térfogaton kell megállapítani. Az ásványolaj +15 °C hőmérsékletéhez tartozó térfogatát a mérésügyről szóló 1991. évi XLV. törvény előírásainak megfelelően az MSZ ISO 3675 vagy az MSZ ISO 3838 jelű, a kőolajtermékek sűrűségének meghatározására vonatkozó szabványokban idézett MSZ ISO 91–1 szabványban ismertetettek szerint (csökészlet esetén számítás) kell meghatározni.”¹⁶

az adó alapja a 15 °C hőmérsékletre számított és Magyar Szabványos ásványolaj termékekre, és az adó mértéke:

-ólmozatlan benzinre: 120.000 Ft/ezer liter

-ólmozott benzinre és a petróleumra: 124.200 Ft/ezer liter

- tüzelő-fűtőanyag célra használt gázolajra: 97.350 Ft/ezer liter

-üzemanyag célú gázolajra: 110.350 Ft/ezer liter

-fűtőolaj: 4425 Ft/ezer kg, üzemanyagkénti felhasználás esetén: 116.000 Ft/ezer kg

-fűtőolaj: 40.000 Ft/ezer kg, üzemanyagkénti felhasználás esetén: 116.000 Ft/ezer kg

¹⁴ Forrás: Magyarország.hu, 2003. évi CXXVII. törvény a jövedéki adóról és a jövedéki termékek forgalmazásának különös szabályairól 50. § (4) „Letöltés: 2012-09-30, cím: http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=75277.576605

¹⁵ Adalékanyagok: lásd a szakdolgozat 3.4.-es pontját

¹⁶ Forrás: Magyarország.hu, 2003. évi CXXVII. törvény a jövedéki adóról és a jövedéki termékek forgalmazásának különös szabályairól „Letöltés: 2012-09-30, cím: http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=75277.576605

-cseppfolyósított szénhidrogénre közúti járművek üzemanyagaként: 47.900

Ft/ezer kg,

-egyéb motorikus célú felhasználásnál: 12.095 Ft/ezer kg, egyébként: 0Ft/ezer kg

az adó mértéke ha az ásványolaj termék nem felel meg a Magyar Szabvány előírásainak

- a fenti első négy esetben a meghatározott adómérték: 40.000 Ft/ezer literrel növelt összege
- fűtőolaj és cseppfolyósított szénhidrogén esetén (utolsó három esetben) a meghatározott adómérték: 20.000 Ft/ezer kilogrammal növelt összege

3. Az ásványolaj meghatározása és felhasználási körei

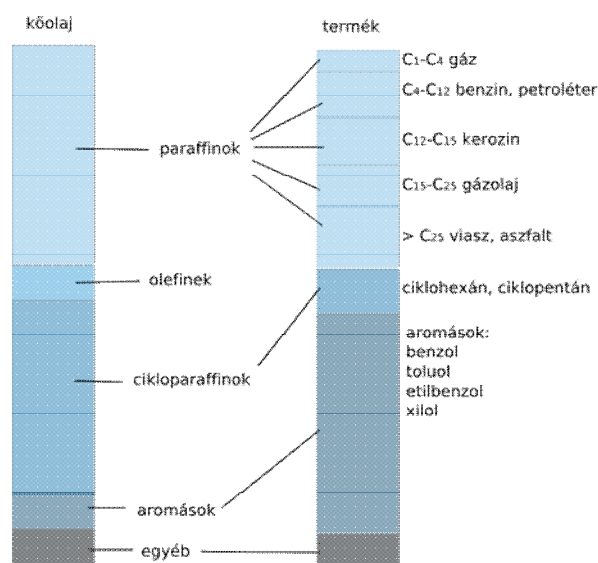
A kőolajat bányászás eljárással hozzák felszínre. Ez az anyag a természetben nagyon sok helyen előfordul. Fekete aranyaként is szokták nevezni, mivel a világon éves szinten milliárd dolláros bevétel kötődik hozzá. Ez az alapanyag az olajipar elengedhetetlen alapanyaga. Kémiai összetételét nézve főleg szénhidrogénekből és szénhidrogének kén, oxigén, valamint nitrogén tartalmú származékaiból áll. A természetben általában földgázzal együtt találhatóak meg. A kőolaj kémiai összetétele a következő határértékekkel jellemezhető:

C	(szén)	83,9-86,8 tömeg %
H	(hidrogén)	11,1-14,0 tömeg %
O	(oxigén)	0,08-1,82 tömeg %
N	(nitrogén)	0,02-1,70 tömeg %
S	(kén)	0,06-8,00 tömeg %
Fémek		0-0,14 tömeg %

17

Az ásványolajoknak a színe az összetételüktől függően széles színskálán a világosbarnától egészen a feketéig terjedhet. Ugyanez mondható el a konzisztenciájukról, ami szintén az összetételüktől függ. Ilyen formán beszélhetünk az u.n. könnyűolajokról és a csaknem szilárd halmazállapotú nehézolajokról. A vegyiparban szokás még megkülönböztetni kis kéntartalmú u.n. "édes" és nagy kéntartalmú u.n. "savanyú" olajokat. Továbbá megkülönböztethetjük az ásványolajokat az atmoszférikus maradékaiban lévő összetételük alapján is, így beszélhetünk a sok paraffint és kevés bitument tartalmazókról, ezeket paraffin bázisúaknak is vagy pennsylvániai típusúaknak is nevezik. De vannak u.n. nafténbázisúak, illetve szokták még ezeket texasi típusúnak is hívni, amelyekben ez az arány fordított (sok bitumen és kevés paraffin). Az "ásványolaj" helyett gyakran használják a "kőolaj" vagy "nyersolaj" kifejezést is.

A kőolaj vegyületeinek és a belőlük előállított termékek eloszlása¹⁸

A kőolaj jellemzése¹⁹

„A kőolajat önmagában nem használják fel, hanem olajfinomítóknál szétválasztják a különböző, egyenként is értékes anyagokat. Ma a kőolaj felhasználásának egyik legfontosabb területe a motorhajtóanyagok előállítása. Előállítanak motorbenzint és gázolajat (Diesel üzemanyag). A motorbenzin jellemzői: - a kompressziótűrés, - oktánszám, - gyantatartalom, - korróziós hatás. - illékonyság, (mivel az égés gázfázisú, ehhez el kell párolognia az üzemanyagnak). A gázolaj (Diesel-olaj) jellemzői: - a gyulladási hajlam (cetánszám), - a zavarodási, dermedési és folyáspont (hűléskor fontos). Mindkét hajtóanyag fontos környezetkárosító jellemzője a kéntartalom, mivel a kéntartalomból az égés során SO_2 , a jelenlevő vízzel kénsav keletkezik, ami korróziót, savas esőt okoz. A kőolajból származó tüzelő- és fűtőolajokat alkalmazzák a különböző tüzelőberendezésekben. Ezek fűtőértéke kb. 42000 kJ/kg. A felhasználás szempontjából fontos tulajdonságai: - sűrűség (820-860 kg/m³), - viszkozitás (szivattyúzhatóság miatt), - lobbanáspont (tűzveszély miatt, legalább 55 °C), - kéntartalom (vízgőzzel kénsavat és kénsavat képezhet, igen erős korrodáló), - dermedéspont, - Conradson-szám (kokszosodási hajlam) - hamutartalom (akár 0,1% is lehet, az éghetetlen részek lerakódásokat, korróziót okozhatnak, légszennyezőek).

¹⁸Forrás: Sulinet, <http://regi.sdt.sulinet.hu/Player/default.aspx?g=f18c03e2-2922-4302-8ce0-b0d52f213e8b&cid=efcb8d70-8dfa-4f07-b59d-1cd1a629eeaa>

¹⁹Forrás: A kőolaj jellemzése, Sulinet Digitális Tudásbázis, <http://regi.sdt.sulinet.hu/Player/default.aspx?g=f18c03e2-2922-4302-8ce0-b0d52f213e8b&cid=efcb8d70-8dfa-4f07-b59d-1cd1a629eeaa>

A különböző olajokhoz felhasználástól függően különféle adalékokat adagolnak, hogy az égőben vagy égésterben keletkező káros hatásokat kiküszöböljék.”

3.1. Az ásványolajok atmoszférikus desztillációja²⁰, illetve atmoszférikus lepárlása útján nyert ásványolaj származékok, a vákuumdesztilláció²¹

Az atmoszférikus desztilláció egy olyan bonyolult vegyipari művelet, amelynek során a kőolaj („ásványolaj”) különböző forráspontú komponenseiből álló elegyét a légköri nyomáson a különböző forráspontjuk szerint, különböző vegyületekre/vegyületeire illetve szűkebb frakcióira választjuk szét. A ásványolaj jelentősége a kőolajiparban a legnagyobb, mivel a kitermelt évi kb. három milliárd tonna kőolaj és a mesterségesen előállított egyéb szénhidrogén elegyek feldolgozása ezzel a művelettel kezdődik. Az olajipari berendezésekben, amelyek a világon hónapról-hónapra folyamatosan korszerűsödnek a desztillálni kívánt kőolajat előmelegítik. Ezt az eljárást általában a lepárláskor nyert termékek hőtartalmával teszik meg. Ezután az úgynevezett csökemencében a kőolajat felhevítik. Ez általában 260-300°C körüli hőmérséklet. Ezen a hőmérsékleten a kőolajban

20 Atmoszférikus desztilláció/lepárlás: olyan vegyipari művelet, amelynek segítségével a különböző forráspontú komponensekből álló elegyeket légköri nyomáson forrpontjuk szerint egyedi vegyületekre vagy szűkebb frakciókra választják szét. Jelentősége a kőolajiparban a legnagyobb, mivel a kitermelt évi kb. három milliárd tonna kőolaj és a mesterségesen előállított egyéb szénhidrogén elegyek feldolgozása tulajdonképpen ezzel a művelettel kezdődik. A korszerű folyamatos berendezésekben a kőolajat a lepárláskor nyert termékek hőtartalmával előmelegítik, majd csökemencében olyan hőmérsékletre hevítik fel (260-300°C), ahol a benne levő szénhidrogének hőbomlása, krakkolódása még nem kezdődik meg. A desztilláló torony elgőzölögtető terében a folyékony és gőzhalmazállapotú termékek szétválnak. A gőzhalmazállapotú termékek a torony frakcionáló részében felfelé haladnak, és a lefelé folyó reflux hatására a magasabb forráspontú termékek fokozatosan cseppfolyósodnak, csak a legkisebb forráspontú komponensek távoznak gőzhalmazállapotban a torony tetején. A fejtermék a legalacsonyabb forráspontú komponensekből álló benzin, az oldal megcsapolásokon pedig egyre növekvő forráspontú nehézbentint, petróleumot és gázolajat nyernek. Ezeket a párlatokat a kőolajiparban gyakran gyűjtőnévvel fehéraruként említik. Az oldalmegcsapolásokon elvett párlatok kezdő forráspontja mindig kicsi, ezért az oldaltermékek legkönnyebb komponenseit kigőzölösztalokban (sztripperekben) vizgöz segítségével kidesztillálják és visszavezetik a desztilláló oszlopba. A kőolajnak az a része, amely az elgőzölögtető térben folyékony halmazállapotú maradt, a torony fenékterméke, az atmoszférikus desztilláció maradéka, a pakura, amelyet korábban fűtőolajként eltűzeltek, vagy pedig vákuumdesztillációval különböző kenőolajpárlatokat állítottak elő belőle. Ma egyre inkább maradék feldolgozással pótlólagos fehérarú gyártására használják fel (krakkolás, hidrokrakkolás, koksolás). Letöltés ideje.: 2012-10-01,

Forrás: Magyar ásványolaj szövetség , olajipari értelmező szótár, <http://www.petroleum.hu/atmdeszt.html>

21 Vákuumdesztilláció: csökkentett nyomáson végrehajtott lepárlás. Ily módon különböző szűkebb forráspont-határok között forró párlatok állíthatók elő úgy, hogy a párlatokba kerülő vegyületek molekulamagyság és szerkezet szempontjából a desztillálásra kerülő nyersanyagokhoz képest változást (pl. krakkolódás) nem szenvednek. Így állítják elő az atmoszférikus desztilláció maradékából, a pakurából a vákuum gázolajat és a kenőolaj-párlatokat (orsó-, gép-, motor-, és hengerolaj). A lepárlás maradékaént bitument nyernek. Letöltés: 2012-10-01-Forrás: Magyar ásványolaj szövetség honlapja, olajipari értelmező szótár, <http://www.petroleum.hu/vakdeszt.html>

található komponensek (szénhidrogének CH) hőbomlása úgynevezett krakkolódása²² még nem történik meg. A csökemence (hívhatjuk desztilláló toronynak is) elgőzölögtető terében a folyékony és gőz halmazállapotú alkotóelemek szétválnak. Ezek a gőz halmazállapotú alkotóelemek a torony frakcionáló részében felfelé haladnak, és a lefelé folyó reflux hatására a magasabb forráspontú termékek fokozatosan cseppfolyósodnak. Kizárólag a legkisebb forráspontú komponensek távoznak gőz halmazállapotban a torony tetején. A desztilláló torony tetején a legalacsonyabb forráspontú komponensekből álló könnyűpárlat „*benzin*” távozik. A berendezés oldalcsapolásain pedig egyre növekvő forráspontú nehézbenzin, petróleum és „*gázolaj*” csapódik ki. Ezeket a párlatokat a kőolajiparban gyakran gyűjtőnévvel fehérárúként említik. A desztilláló berendezés oldalmegcsapolásain elvezetett párlatok kezdő forráspontja mindig alacsony, ezért ezeket az oldalmegcsapolásokon kiáramló termékek legkönnyebb komponenseit kigőzölő oszlopokban (sztripperekben) vízgőz segítségével kidesztillálják és visszavezetik a desztilláló oszlopba. A kőolajnak az a része, amely az elgőzölögtető térben folyékony halmazállapotú marad, lecsapódik a torony fenekére, ez lesz az atmoszférikus desztilláció maradéka, amelyet pakurának is szoktak nevezni. Ezt az anyagot, amely az állagát tekintve, olyan mint az olajsár fűtőolajként hőenergia termelésre használták fel, illetve tüzelték el, valamint további desztillációjával különböző fajtájú kenőolajpárlatokat állítottak elő belőle.

3.2. Kőolaj-finomítás

„A feldolgozás (finomítás) első lépésben a víz és a közettörmelék elkülönítése ülepítéssel és a gáztalanítás (nagy mennyiségű propán-bután gázt nyernek). A folytatás a frakcionált desztillációval történik. Ennek során egy csökemencében néhány száz fokok hőmérsékletre hevítik (a benne levő szénhidrogének hőbomlása még nem kezdődik meg), majd a

²² Krakkolás: (hőbontás) nagyobb molekulatömegű szénhidrogéneknek, alkánoknak nagy nyomáson és magas hőmérsékleten való átalakítása kisebb móltömegű és kisebb szénatomszámú szénhidrogénekké. Katalizátor jelenlétében nagy nyomáson és hőmérsékleten (2,0-4,0 MPa, 500°C) végzik. A krakkolás folyamán nagyobb részben C5-C10 szénatomszámú telített és telítetlen szénhidrogének keletkeznek dehidrogénezés és láncszakadás következtében. Célja a kőolaj energiahordozó vegyületeként kevésbé jelentős vegyületeiből fontos energiahordozó vegyületek előállítás (krakkbenzin, krakkgáz). A megfelelő oktánszámú benzin mellett a krakkolás termékeként keletkező vegyületek közül az alkének fontos szerves kém. alapanyagok. Forrás: Agraroldal.hu, Letöltés ideje: 2012-10-01, <http://www.agraroldal.hu/krakkolas-kifejezes.html>

felmelegített kőolajat bevezetik a frakcionáló oszlopba (kolonnába). A gőzhalmazállapotú termékek a torony frakcionáló részében felfelé haladnak.

A desztilláció elve²³

- A frakcionáló oszlop felső részén a szobahőmérsékleten is gáznemű összetevők (metán, etán, propán, bután) távoznak.
- A toronyban a gőzök minden tálcán a folyadékon átbuborékolva szállhatnak felfelé.
- A lefelé folyó **reflux** hatására a **magasabb forráspontú termékek fokozatosan cseppfolyósodnak**, csak a legkisebb forráspontú komponensek juthatnak gőzhalmazállapotban felfelé.
- Lefelé haladva az egyre magasabb forráspontú összetevők vezethetők el: benzin, kerozin, dízelolaj, kenőolajok, ipari olajok.
- Legalul a legmagasabb forráspontú pakurát vezetik el.
- A tányérok közötti függőleges csövek túlfolyók. A folyadékfrakciók egy része visszafolyik az előző tányérra.
- Az alacsonyabb forráspontú összetevők gőz formájában felfelé, az alacsonyabb forráspontúak folyadék formájában lefelé áramlanak.
- Az egyes tányérok az összetétel szempontjából dinamikus egyensúly áll be.”

²³ Forrás:<http://sdt.sulinet.hu/Player/Default.aspx?g=f18c03e2-2922-4302-8ce0-b0d52f213e8b&cid=8c0d29e1-a345-44c8-a9ec-5ccce73198ed>, 2011.09.18.

3.2.1. A vákuumdesztilláció útján nyert benzin²⁴

A benzin a kőolajok fent leírt atmoszferikus vákuum desztillációja során illetőleg a kőolajtermékek hőbontásakor vagy katalitikus átalakításakor nyert olyan cseppfolyós termék, könnyűpárlat, amely 210°C-ig forró szénhidrogénekből áll. A lepárlásra került benzin legnagyobb részét a közlekedésben hajózásban az Otto-motorok hajtására, kisebb részét pedig ipari célokra használják fel. A motorbenzin 50-210°C között átdestilláló paraffin, naftén és aromás szénhidrogénekből álló keverék. Sajátossága, hogy a szénhidrogének csoportösszetételétől függő a kompresszió tűrés, amit szoktak oktánszámként²⁵ is használni, valamint az egyedi kéntartalom, gyantatartalom is. A benzin összetétele a korszerű motorkonstrukciók által támasztott követelmények szempontjából is meg kell felelnie. A motorok hajtására atmoszferikus lepárlással közvetlenül előállított benzinek, valamint más forrásponthatárú szénhidrogénekből nyert a kőolaj egyéb frakcióinak a keverékeit is használják. A kompresszió tűrő tulajdonságok biztosításához a benzinhez komponensként jelentős mennyiségű alkilezéssel vagy reformálással, esetleg oligomerizációval előállított jó oktánszámú benzint is keverhetnek. Általánossá vált az oxigenátok használata is, például a metil-

tercier-butil-éter (MTBE²⁶) motorbenzinbe keverése is. Régebben a megfelelő oktánszámot adalékanyag hozzáadásával biztosították. Az adalékanyagok hozzáadását a környezetvédelmi szabályozások szigorodása miatt betiltották ugyanis az adalékanyagok tartalmaztak nehézfémeket is (például ólmot), amelyek a környezetre is és az emberekre

24 Forrás: Magyar ásványolaj szövetség, olajipari értelmező szótár: A benzin kőolajok és/vagy mesterséges szénhidrogén elegyek atmoszferikus lepárlásakor illetőleg kőolajtermékek hőbontásakor vagy katalitikus átalakításakor nyert olyan cseppfolyós termék, amely 210°C-ig forró szénhidrogénekből áll. A benzin legnagyobb részét Otto-motorok hajtására, kisebb részét pedig ipari célokra használják fel. A motorbenzin 50-210°C között átdestilláló paraffin, naftén és aromás szénhidrogénekből álló olyan elegy, amelynek nemcsak a kezdő és végforrponton belüli párlateloszlás (lepárlási görbe), hanem a szénhidrogén csoportösszetételétől függő kompressziótűrés (oktánszám) és egyéb tulajdonságok (kéntartalom, gyantatartalom stb.) szempontjából is meg kell felelnie a korszerű motorkonstrukciók által támasztott követelményeknek. Motorok hajtására atmoszferikus lepárlással közvetlenül előállított benzinek, és más forrásponthatárú szénhidrogénekből nyert egyéb frakciók elegyeit használják. A motorbenzinek megfelelő kompressziótűrő tulajdonságainak biztosítására az alapbenzinhez keverőkomponensként jelentős mennyiségű alkilezéssel vagy reformálással, esetleg oligomerizációval előállított jó oktánszámú benzint kevernek. Ma általános az oxigenátok metil-tercier-butil-éter (MTBE) motorbenzin keverőkomponensként való alkalmazása is. Korábban a megfelelő oktánszámot adalékolással biztosították, de környezetvédelmi okok miatt az oktánszámot jelentősen emelő ólom-metil és etil vegyületek használatát betiltották. Az ipari célokra használt benzinek főképpen forrásponthatárok szempontjából különböznek egymástól, így azokat a lepárlással nyert könnyű vagy nehézbenzinek redesztillációjával állítják elő. A legkönnyebb speciálbenzinnek a petroléternek a végforrpontja 80°C; az extraháló benzin 60-95, a foltbenzin 80-110, a lakkbenzin 120-200 vagy 180-220°C között átdestilláló termék. A gyógybenzin kis forráspontú párlatokban gazdag 130°C-ig átdestilláló termék, amely aromás szénhidrogéneket nem tartalmazhat. A 30-180°C forrásponthatárú vegyipari benzint gázhalmazállapotú olefinnek előállítására használják fel, a megfelelő olefin kihozatal biztosítása érdekében az aromás- és naftén-szénhidrogén tartalmat korlátozzák., Letöltés ideje: 2012-10-01, <http://www.petroleum.hu/benzin.html>

25 Oktánszám: a motorhajtóanyagok kompressziótűrési (kompresszió: összesűrítés, összenyomás) hajlamának a jellemzésére szolgál. Az oktánszám egyenlő egy olyan izooktán /2,2,4- trimetil-pentán/ és n-heptán elegy térfogatszázalékban kifejezett izooktán tartalmával, amely szabványos üzemi feltételek mellett kompressziótűrés szempontjából azonos a vizsgálandó mintával. Az izooktán

26 Metil-Tercier Butiléter: oktánszámjavító benzinkomponens, Letöltési idő: 2012-10-01, Forrás: Magyar Ásványolaj Szövetség, <http://www.petroleum.hu/mtbe.html>

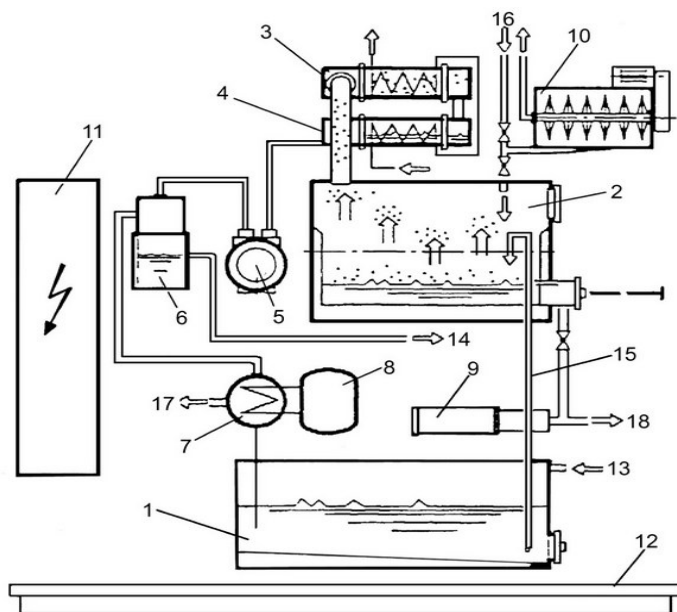
is káros hatással vannak. Az egyéb ipari felhasználásra kerülő könnyűpárlatok a vákuum desztillációs eljárásban a végforrpontjukban különböznek. Például a legkönnyebb speciálbenzinnek a petroléternek a végforrpontja 80°C; a foltbenziné 80-110 °C, a lakkbenziné 120-200 °C. A benzin jellemzésére az Oktán számot²⁷ használják, ami kompresszió tűrést jelent.

3.2.2. A vákuumdesztilláció útján nyert gázolaj²⁸

A gázolaj a kőolaj atmoszferikus desztillációja során a lepárlásakor keletkező a benzinnél nehezebb úgynevezett nehézpárlat. A kőolajnak ezen úgynevezett nehézpárlata, amelyben a különböző szénhidrogének elegye 95Tf%-ban átdestillál 360 °C-os hőmérsékleten a diesel üzemű gépjárművek tipikus és legjellemzőbb hajtóanyaga a biodiesel mellett.

²⁷ Oktánszám: a motorhajtóanyagok kompressziótűrési hajlamának a jellemzésére szolgál. Az oktánszám egyenlő egy olyan izooktán /2,2,4-trimetil-pentán/ és n-heptán elegy térfogatszázalékban kifejezett izooktán tartalmával, amely szabványos üzemi feltételek mellett kompressziótűrés szempontjából azonos a vizsgálandó mintával. Az izooktán kompressziótűrése 100, a n-heptáné 0. A meghatározás körülményeitől függően többféle oktánszámot különböztetünk meg /kísérleti, motor, stb/. Forrás: dr.Deák Gyula-dr.Péshy László: Kőolajtechnológia, Veszprém, 1985jegyzet 61. oldal

²⁸ Forrás: Magyar ásványolaj szövetség , olajipari értelmező szótár: A gázolaj a különböző ásványolajok atmoszférikus desztillációjakor keletkező nehezebb párlat, a Diesel-motorok hajtóanyaga. Olyan szénhidrogének elegye, amelyekből 95 tf% átdestillál 360oC-ig. A Diesel-motorok üzeménél a hengerbe komprimált nagy hőmérsékletű levegőbe porlasztják be a gázolajat, amelynek a beporlasztás kezdetekor önmagától kell meggyulladnia és a porlasztás ideje alatt folyamatosan égnie. Ezért a jó minőségű gázolajat - a benzinekkel ellentétben - kevés aromás és sok paraffin szénhidrogén alkotja. A gázolajok égési tulajdonságát a cetánszámmal jellemzik, a nálunk használt gázolajok cetánszáma legalább 51., Letöltés ideje: 2012-10-01, <http://www.petroleum.hu/gazolaj.html>

Vákuumdesztilláló berendezés elvi kapcsolása 29

1. szennyezett oldószertartály,
2. desztillátor-forralóüst,
3. kondenzátor (vízhűtésű),
4. utóhűtő (vízhűtésű),
5. vákuumszivattyú,
6. leválasztó,
7. elpárolgató (hűtőgép),
8. hűtőgépkompresszor,
9. dugattyús szivattyú a desztillációs maradék eltávolítására,
10. centrifugál-oldószerszűrő,
11. vezérlőberendezés,
12. biztonsági oldószertálca,
13. szennyezett oldószervezeték,
14. kondenzátum elvezetés a vízleválasztóba,
15. oldószervezeték a szennyezett oldószertartályból,
16. oldószervezeték a gépből,
17. kilépő levegő,
18. desztillációs maradék elvezetése

A gázolajjal működő Diesel-motoroknál az előmelegített gázolajat az előzetesen „komprimált”³⁰ magasnyomású nagy hőmérsékletű összesűrített levegőbe porlasztják be (ez a dugattyú égéstere) ahol a gázolajnak önmagától kell meggyulladnia és a porlasztás ideje alatt folyamatosan égnie. A fentiek miatt a jó minőségű gázolajat - a benzinekkel ellentétben - kevés aromás és sok paraffin szénhidrogén alkotja. A gázolajok égési tulajdonságát a cetánszámmal jellemzik, a nálunk használt gázolajok cetánszáma legalább 51.³¹

3.2.3. És a bioüzemanyagok³²

A bioüzemanyagok egy nagyon érdekes szegmense a mezőgazdasági termelésnek. Ugyanis az Európai Unió egyes tagállamaiban az egyes mezőgazdasági termékekből jóval többet tudnak előállítani, mint amennyire szüksége van az Uniónak illetve a tagállamnak. Az EU

29Forrás: Kempelen farkas digitális tankönyvtár <http://www.tankonyvtar.hu/mezogazdasag/szolgáltatatechnika-5-3-080906-2> letöltés 2011.09.18.

30Komprimál: összenyom, sűrít, Idegen szavak gyűjteménye, <http://idegen-szavak.hu/>, letöltés ideje: 2011.09.24.

31Cetán szám: a gázolajok öngyulladás hajlamának jellemzésére szolgáló szám. Általában különleges, ilyen célra szerkesztett cetánszám meghatározó motorokban határozzák meg. A vizsgált gázolaj cetánszáma egyenlő a vizsgálmotorban veleazonos égési tulajdonságokat mutató normál-cetánból (cetánszáma: 100) és alfa-metil-naftalinból (cetánszáma: 0) készült elegyben levő cetántartalom térfogatszázalékban kifejezett számértékével, Magyar Ásványolaj Szövetség honlapja, Letöltés ideje: 2012-10-01, <http://www.petroleum.hu/cetan.html>

32Forrás: Magyar ásványolaj szövetség, olajipari értelmező szótár, Bio-üzemanyag motorikus célra felhasználható, mezőgazdasági eredetű anyagok. Sokkal drágábbak az ásványolaj alapon előállított üzemanyagoknál. Jellegzetes képviselőjük gázolaj helyett a repceolaj-metilészter, benzin helyett az etil-alkohol (nem közismert, hogy az un. Otto motort eredetileg etanolra tervezték), Letöltés ideje: 2012-10-01, <http://www.petroleum.hu/biofuel.html>

engedélyezi, hogy a parlagon³³ hagyott mezőgazdasági termőterületek egy részén, mint, megújuló energiahordozó biodiesel illetve bioetanol előállításához szükséges mezőgazdasági terméket termeljenek. Ezek a mezőgazdasági termények, illetve termékek általában a magas olajtartalmú és magas cukor, valamint keményítő tartalmú növények. Például a repce, napraforgó, szója. Az ezekből származó biodiesel és bioetanolt motorikus célra is felhasználhatják. De az ezen terményekből előállított megújuló energiahordozók sokkal drágábbak az ásványolaj alapon előállított üzemanyagoknál, mivel nem egy egyszerű desztillációs folyamatnak vetik alá őket, mint az ásványolajnál, kőolajnál, hanem a betakarítási művelet után a növényből bonyolult eljárással nyerik ki a biodieselt (repceolaj-metilészter RME) vagy a bioetanolt. A bioetanol a magas cukor és keményítőtartalmú mezőgazdasági növényekből erjesztéssel előállított etil-alkohol. Érdekes, de nem közismert például, hogy az Otto motort eredetileg etanolra tervezték!

3.3. A forgalmazható üzemanyagok termékköre és a rájuk vonatkozó szabványok ismertetése

Tekintettel arra, hogy az ásványolaj termékek tarifális meghatározása, illetve besorolása a Bizottság 2031/2001/EGK rendeletével módosított, 2002. január 1-jén hatályos kombinált nomenklatúrában rögzítettek szerint alakul, az ásványolaj termékeket az alábbi vámtarifa számok³⁴ (továbbiakban: vtsz.) alá tarifálhatjuk.

³³ Parlag: tájszólással parrag v. pallag, míveletlen és nem használt mezőföld, főképen szántóföld. Az ugartól abban különbözik, hogy az csak egy évig marad vetetlenül, de ezen idő alatt is rendszeres művelésben részesül, míg a P. több évig is műveletlenül és vetetlenül marad s legfeljebb legelőül szolgál, <http://www.kislexikon.hu/parlag.html>, letöltés ideje: 2011.09.24.

³⁴ Vámtarifa szám jelentése (általános) vtsz : A nemzetközi áruforgalomban előforduló gazdasági ingó jószágok rendszeres jegyzéke, melynek minden tétele az odasorozott ingóságok (árúk) megnevezésén felül annak a megjelölését is tartalmazza, hogy az állam az illető tétel alá tartozó ingóságok után vámot kíván-e szedni vagy sem, az előbbi esetben pedig azt, hogy mekkora vám terheli a V. illető tétele alá tartozó árukat. A V. legkezdetlegesebb alakja a betűsoros V., fejlettebb a rendszeres V. A V. aszerint, hogy milyen irányban szállított árukat sorol fel, lehet behozatali, kiviteli vagy átviteli V. (L. Vám.) Általános vagy autonóm V. az olyan V., melynek tételeit az ezt felállító állam egyoldalúan, saját gazdasági és pénzügyi szükségleteinek megfelelően állapította meg és amelynek tételeit szerződés útján nem mérsékelte. Szerződéses V. az, amely az autonóm V. -nak az idegen állammal kötött vámszerződés útján lekötött (l. alább), vagy mérsékelt tételeit sorolja fel. De általános vagy autonóm V. az is, amelynek több-kevesebb tétele szerződés útján mérséklés alá esett, de ebben az esetben az általános vagy autonóm V. tételeit csak az olyan államok termékeire lehet alkalmazni, amelyekkel a V. -t létesítő államnak nincs sem egyes árucikkek vámját mérséklő tarifaszerződése, sem a Tílegnagyobb kedvezmény(elve alkalmazását általában kikötő szerződése (l. Vámpolitika). Az általános vagy autonóm V. és a szerződéses V. tételei között átmenetnek tekinthetők azok a vámtételek, amelyeket valamely más állammal kötött vám- (kereskedelmi) szerződésben lekötöttek. L. Vámlekötés. A vám- (kereskedelmi) szerződéseknek valamely állam V. -járá gyakorolt hatása szempontjából a V. -nak még egy további fajtát különböztetik meg: a kettős V. -t. Míg u. i. a többi V. -nál a szerződéses mérséklések mértéke a szerződés kötésére irányuló tárgyalások során folytatott alkudozás eredményétől függ, addig vannak államok, ahol az általános vagy autonóm V. mellett - melyet ilyen esetben maximális V. -nak neveznek - mindjárt eleve, az előbbivel párhuzamosan minimális V. -t állapítanak meg, amely a végső vámengedményeket tartalmazza, amelyeket az illető állam szerződés útján egyáltalában nyújtani hajlandó. Ily rendszer van Franciaországban és egy-két kisebb államban. Aszerint, hogy valamely specifikus vagy értékvámokat tartalmaz (l. Vám), megkülönböztetünk specifikus- és érték-V. -kat. Az utóbbiaknak - az értékvámokkal egybekötött egyéb, nagy hátrányokkal szemben - mindenesetre megvan az az előnyük, hogy szerkezetük rendszerint egyszerűbb, sokkal kevesebb tételtől állanak, mint a specifikus V. -k, melyeknél a specifikus vámoknak azt a hátrányát, hogy kevésbé simulnak az áruk finomsági fokához és ennek folytán a értékéhez, az áruk nagymérvű specifikálása, vagyis minél szűkebb tartalommal bíró és ennél fogva minél nagyobb számú csoportokba sorolása

Motorikus célra is felhasználható növényi olajok:

1507–1518. vtsz.	különböző fajtájú növények: szójabab olaj, földimogyoró olaj, olíva olaj, pálma olaj, napraforgómag olaj, gyapotmag olaj, kókuszdió olaj, olajrepce, más növényi zsír-olaj, kukorica, ricinus szezámolaj
------------------	--

Ásványolajok:

27.06. vtsz.	kátrány,
27.01.-27.04. vtsz.	szilárd tüzelő illetve fűtőanyagok
27.05. és 27.11. vtsz.	gáz halmazállapotú energiahordozók
27.06.-27.08. vtsz.	kátrány és feldolgozási termékei
27.09.-27.10. vtsz.	a kőolaj és a feldolgozási termékei
27.12. vtsz.	viaszok, vazelin, paraffin
27.13.-27.15. vtsz.	ásványolajkocsz, bitumen, aszfalt
27.16. vtsz.	elektromos energia
34.03.11.00.-34.03.11.19. vtsz.	kenőanyagok, csavarlazító, korróziógátlók (min, max 70TÖ% ásványolaj tartalommal)
38.11. vtsz.	kopogásgátlók (üzemanyagba bekeverést is)
38.17. vtsz.	alkilbenzol, alkilnaftalin

Megfigyelt termékek:

27.09. vtsz.	nyers kőolaj
27.09. vtsz.	kőolaj, minimum 70 TÖ%-ban olajat tartalmaz
38.11. vtsz.	kopogásgátló szerek (adalékanyagok 5liter/5 kilogrammnál nagyobb kiszerelésben)

útján igyekeznek ellensúlyozni. (L. Vám.) A V. szerkezetét illetően a V. -ban két lényeges hasáb van: a V. sémája, vagyis szövege, amely az áruk rendszeres felsorolását tartalmazza, és a vámtételek hasábjában, amely a séma szerint felsorolt egyes árucsoportokat, szabott vámoikat foglalja magában. A séma többé-kevésbé tagolt csoportokba foglalva sorolja fel az árukat és önként érthetően ezt a csoportosítást szorosan követik a tételek is. Az ezernél jóval több taggal bíró modern specifikus V. sémáját az árukat többnyire részben természetrajzi összetartozásuk, részben az alapanyaguk minősége szerint megkülönböztetett főcsoportokba, V. -osztályokba, majd az egyes V. -osztályokba sorozott árukat többkevesebb V. -számba sorolva csoportosíthatóságaitja, de igen gyakran az egyes V. -számokon belül is, az oda tartozó áruk méretein és finomsági fokán alapuló további alosztályokat (al-számokat) különböztet meg. Valamely állam V. -jának olyan kiadását, amely egyesítve tünteti fel az illető állam általános és szerződéses vámjait, használati V. -nak szokták nevezni, mert a V. gyakorlati alkalmazásánál a vámigazgatás közegei ezt szokták használni. Letöltés ideje: 2012-10-01, <http://www.netlexikon.hu/yrk/Erinv/176138>

38.14.00.90. vtsz.	más oldószerek, és keverékei, hígítóanyagok (szerves oldószerek)
38.24.90.99. vtsz.	biodízel, E85 bioetanol

Ellenőrzött ásványolaj termékek:

27.07.10.-27.07.50. vtsz.	benzol, toluol, xilol, naftalin illetve más aromás szénhidrogén
27.10.11.11. és a 27.10.19.69. vtsz.	könnyűparlatok, fűtőolaj 2,8 %-ot meghaladó kéntartalommal
29.02.20.00-29.02.30.0.	benzol, toluol,
29.02.41.00.-29.02.44.00. vtsz.	orto, meta, para, xilol

A nem jövedéki engedélyes kereskedelmi tevékenység keretében forgalmazható ásványolajtermékek köre a korábbiakban meghatározásra került, melynek részletezése a vonatkozó magyar szabványok megjelölésével az alábbi táblázat szerint történhet:

Az ásványolajok tarifális meghatározása és az egyes szabványok megnevezése

Vámtarifa szám	Megnevezés	Magyar Szabvány
2710 19 21	Üzemanyag petróleum	MSZ 10871
2710 11 31 ólmozatlan	Repülőbenzin	MSZ 10869
2710 11 41 ólmozatlan	95-nél kisebb oktánszámú benzin	MSZ EN 228
2710 11 45 ólmozatlan	Min. 95, de min. mint 98 oktánszámú benzin	MSZ EN 228
2710 11 49 ólmozatlan	Legalább 98 oktánszámú benzin	MSZ EN 228
2711 11 00	Természetes gáz	MSZ 1601
2711 12	Propán	MSZ 1601
2711 13	Butánok	MSZ 1601
2711 19	Másféle	MSZ 10869
2710 19 41	Gázolaj üzemanyag célra	MSZ EN 590:2009+A1:2010
2710 19 41	Tüzelőolaj, fűtőanyag célra	MSZ 11715
2710 19 45	Tüzelőolaj, fűtőanyag célra	
2710 19 49	Tüzelőolaj, fűtőanyag célra	
2710 11 31 ólmozott	Ólmozott benzin	
2710 11 51 ólmozott	Ólmozott benzin	
2710 11 59 ólmozott	Ólmozott benzin	

Az ásványolajok tarifális meghatározását az Európai Unió 2658/87/EGK rendelete tartalmazza, amelyet a Bizottság 2031/2001/EGK rendeletével módosított és 2002. január 1-jei Kombinált Nomenklátúra (továbbiakban: KN) szerint rögzített. Az egyéb jövedéki termékekre a Bizottság 2587/91/EGK rendeletével módosított és 1992. október 19.-én hatályos Kombinált Nomenklátúra szerinti vámtarifa számok érvényesek.

„9. vámtarifaszám: a Tanács 2658/87/EGK rendeletének

a) az ásványolaj, az ETBE, valamint az 50. § (4) bekezdés d)–f) pontjában említett termékek, továbbá a 68. § (1) bekezdés b) pontjában említett aromák esetében a Bizottság 2031/2001/EGK rendeletével módosított, 2002. január 1-jén hatályos,

b) egyébként a Bizottság 2587/91/EGK rendeletével módosított, 1992. október 19-én hatályos 1. számú mellékletében meghatározott Kombinált Nomenklatúrával megegyező tartalmú, külön PM rendeletben kihirdetett áruazonosító számok. A nyolc számjegynél kevesebb számjeggyel megadott vámtarifaszám esetén annak valamennyi alszámos bontása is ideértendő;”³⁵

3.4. Az adalékanyagok³⁶

Az adalékanyagok olyan szintetikus vagy természetes eredetű anyagok, amelyek a kőolaj termékekben kis mennyiségben feloldva vagy diszpergálva³⁷ a készterméknek a felhasználás szempontjából lényeges tulajdonságait kedvezőbbé változtatják, illetve új tulajdonságok kialakulását teszik lehetővé. Az adalékanyagok hatásuk szerint a következő főbb csoportokba sorolhatóak:

- Viskozitás-és viszkozitásindex növelők
- Detergens-diszpergens
- Dermedéspont csökkentők és folyékonyság növelők
- Sűrűlő- kopás- és berágódás csökkentők
- Oxidáció- és korrozógátlók
- Füstcsökkentők és égésjavítók
- Oktánszám növelők
- Jégkiválás gátlók
- Biocidok
- Emulgeátorok és demulgeátorok
- Habzásgátlók
- Színezékek
- Antisztatizáló szerek

35 Vámtarifa szám (VTSZ) Forrás: Magyarország.hu, Letöltési idő: 2012-10-01, 2003.évi CXXVII. Törvény a jövedéki adóról és a jövedéki termékek forgalmazásának különös szabályairól, http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=75277.576605

36 Adalékanyagok, Forrás: dr.Deák Gyula-dr.Péchy László : Kőolajtechnológia (Ásványolaj- és Széntechnológiai Intézet) Veszprém 1985. jegyzet 3. oldal

37 Diszpergálás: latin 1. aprít; összefüggő anyag felületét megnöveli (szilárd anyagot tör, zúz; gázokat buborékosít) 2. vegyészet diszperziót, diszperz rendszert hoz létre, forrás: Idegen Szavak és Kifejezések Szótára Bakos Ferenc; Akadémia kiadó Budapest 1976. 191. oldal

4. A hatályos magyarországi jövedéki szabályozásról

4.1. A magyarországi szabályozás

A hatályos Magyarországi szabályozás a jövedéki termékek tekintetében az Európai Unió 92/12/EGK irányelv maximális figyelembevételével került sor, amely „a jövedéki termékek forgalmazásának különös szabályairól” szóló 1997.évi CIII. törvény volt (ez volt a régi Jöt.). A törvény hatálybalépése több mint 6 évvel megelőzte Magyarország csatlakozását, ami 1998. január 1-e volt. Az ásványolajtermékek nem jövedéki engedélyes kereskedelmével kapcsolatos főbb szabályokat a jövedéki adóról és a jövedéki termékek forgalmazásának különös szabályairól szóló 2003. évi CXXVII. törvény (továbbiakban: Jöt.) tartalmazza, míg a törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 8/2004. (III. 10.) PM rendelet³⁸ (továbbiakban: végrehajtási rendelet, Vhr.), valamint a jövedéki termékek veszteségnormáiról szóló 43/1997. (XII. 30.) PM rendelet³⁹ (továbbiakban: veszteség rendelet) tartalmazza a vámhatósági eljárás során követendő részletes eljárási szabályokat.

A jövedéki szabályozás, mint a későbbiek folyamán látható is arra épül, hogy a szabadforgalomban (és itt nem a vámjogilag, hanem a jövedéki tekintetben szabadforgalomba helyezett termékekről van szó) kizárólag csak olyan jövedéki termékek szerezhetőek be, tarthatóak készleten, birtokolhatóak, értékesíthetőek, szállíthatóak, felhasználhatóak amelyekre az adót (jövedéki adót) már megfizették. Itt lehet elkülöníteni a jövedéki engedélyes kereskedelmi tevékenységet a nem jövedéki engedélyes kereskedelmi tevékenységtől. A szabályozás ennek érdekében azt mondja, hogy jövedéki terméket kizárólag adóraktárban lehet előállítani, valamint ezek a termékek kizárólag csak adóraktárban és telephelyein, adómentes felhasználó üzemében, raktárában vagy tranzitterületen tárolható, raktározható. Valamint a törvény azt is szabályozza, hogy az adómentes célra beszerzett jövedéki terméket az arra a célra előzetesen a törvény által meghatározva lehessen felhasználni.

³⁸ Forrás: Magyarország.hu 8/2004. (III.10.) PM rendelet A jövedéki adóról és a jövedéki termékek forgalmazásának különös szabályairól szóló 2003. évi CXXVII. törvény (a továbbiakban :Jöt.) egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról, Letöltési idő: 2012-10-01, http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=82141.583238

³⁹ Forrás: Magyarország.hu A jövedéki termékek veszteségnormáiról, Letöltési idő: 2012-10-01 http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=29031.210864

A Jöt. 7.§ -ának 22. pontja értelmében szabadforgalomba bocsátás alatt az alábbiakat kell érteni: a jövedéki termék akkor van szabadforgalomban, ha a jövedéki adó befizetésre került az állami költségvetés felé. Ez akkor valósul meg, ha a jövedéki terméket például adóraktárból tagállami adóraktárból vagy adómentes felhasználó üzeméből kitárolják. Az előbb felsorolt engedéllyel rendelkezők csak és kizárólag abban az esetben tárolhatják ki a jövedéki terméket jogszabályi előírás szerint, ha az adót megfizették a termékek után. De a jogszabály szövege megenged kivételeket, ezek azok a kivételek, amikor a jövedéki terméket adófelfüggesztés alatt szállítják

A szabadforgalom konkrét meghatározása, mely a Jöt. 7. § -ának 23. pontjában található meg pedig a következő: az adó megfizetése után a szabadforgalomba helyezett jövedéki termékekkel végzett gazdasági tevékenység, más megfogalmazásban ez azt jelenti, hogy a szabadforgalomba bocsátott jövedéki termék után az adóterheket különösen a jövedéki adót megfizették és velük szabad gazdasági tevékenységet folytatnak.

Korábban már említettem, hogy a jelenleg hatályos Jöt. a korábbiaktól eltérően nevesítette az egyes jövedéki kereskedelmi tevékenységeket. A Jöt. alapján minden a törvény hatálya alá tartozó termékkel végzett szabadforgalomban történő gazdasági cselekmény nem jövedéki engedélyes kereskedelmi tevékenységnek minősül hiszen „nagykereskedelmi”-, export-import tevékenység az új terminológia szerint jövedéki engedélyes tevékenység körébe tartozik. Laikus megfogalmazás szerint ide tartozik minden olyan eladás, értékesítés, amikor az áru, a jövedéki termék véglegesen gazdát cserél, melyet követően vélhetőleg elfogyasztásra, elhasználásra kerül.

A nem jövedéki engedélyes kereskedelmi tevékenység végzéséhez a Jöt. 109. §-ának (1) bekezdése szerint nem vámhatóság által kiadott engedély, hanem az üzlet helye szerint illetékes település jegyzője által kiadott működési engedély (illetve alkoholtermék esetén bejelentés szükséges a Kertv.⁴⁰ szerint. A (Jöt. 109.§ (3)). Az engedély kiadásának feltételei, hogy olyan kereskedelmi üzletkörre szóljon az engedély (a TEÁOR⁴¹ besorolása megengedje az adott termék forgalmazását) ami lehetővé teszi a kereskedőnek a jövedéki termék árusítását, forgalmazását illetve a jövedéki termékkel való szabad gazdasági tevékenységet. A törvényből látszik, hogy a nem jövedéki engedélyes kereskedő

40 Forrás: Magyarország.hu A kereskedelemről szóló 2005. évi CLXIV. törvény (a továbbiakban : Kertv.), Letöltési idő: 2012-10-01, http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=94668.604524

41 TEÁOR: Tevékenységek Egységes Ágazati Osztályozási Rendszere

üzlethelyiségben illetve üzemanyag automatából is és tüzelőolaj illetve propán vagy propán-bután gázt kizárólag hivatalosan meghirdetett sportversenyeken mozgóbolt útján is értékesíthet. Ezeket a tevékenységeket a működési engedély szigorúan szabályozza. Szabályoznia is kell, mert nem mindegy, hogy egy kereskedő az üzemanyagát milyen üzletben és milyen tevékenység keretében értékesíti.

A fentiekben meghatározott helyszínek a Jöt., valamint a kereskedelemről szóló 2005. évi CLXIV. törvény 2.§ 17. és 27. pontjai figyelembevételével mozgóboltnak illetve üzlethelyiségnek minősülnek.

A Kereskedelemről szóló törvény 2. § -ának 27. pontja meghatározza, mit kell üzlethelyiség alatt érteni: **„27. üzlet: kereskedelmi tevékenység folytatása céljából létesített vagy használt épület, illetve önálló rendeltetési egységet képező épületrész, helyiség, ideértve az elsődlegesen raktározás, tárolás célját szolgáló olyan épületet vagy épületrészt is, amelyben kereskedelmi tevékenységet folytatnak;”**⁴²

Ezek lehetnek: elárusítóhelyek, pavilonok, munkahelyi étterem, büfé, benzinkút, repülőtér, vasúti és hajóállomás területén működtetett üzlet is. Természetesen pontos meghatározást találunk az üzemanyagtöltő állomás és a kiskereskedelmi tároló telep, valamint figyelemmel arra, hogy a Jöt. 110. § (13) bekezdésének értelmében csak a hatályos magyar szabványnak megfelelő ott pontosan meghatározott ásványolajtermékek továbbforgalmazása és csak kútoszlopon keresztül történő értékesítése a megengedett, a kútoszlop kifejezésekre is az alábbiak szerint.

A Jöt. 103. § (2) bekezdés 4. pontja értelmében üzemanyagtöltő állomás alatt az olyan benzinkutat értjük, amin olyan kútoszlopok vannak, amelyek az illetékes mérésügyi hatóság/hivatal által hitelesítettek (és itt az **Magyar Kereskedelmi Engedélyezési Hivatal** röviden az **MKEH** általi hitelesítést értjük)⁴³. Ezt mind a kútoszlop átfolyás mérőjére és az üzemanyag tároló tartályokra nézve is érteni kell. Üzemanyag kút alatt az autógáztöltő telepeket és a sűrítettgáz töltő telepeket és a tüzelőolaj tároló telepeket is értjük. Ezeken az üzemanyagtöltő állomásokon az üzemanyagot a fent említett hatóság/hivatal által hitelesített átfolyásmérőn és/vagy a kimérőszerkezeteken keresztül értékesítik a vásárlók számára.

42 Forrás:Magyarország.hu A kereskedelemről szóló 2005. évi CLXIV. törvény (a továbbiakban : Kertv.), Letöltési idő: 2012-10-01, http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=94668.604524

43 Honlap: <http://mkeh.gov.hu/ugyfelszolgalat>

Ezek a kimérő szerkezetek helyhez kötöttek és egy vagy több kimérő hellyel rendelkeznek. Ezek a kútoszlopok, amik a folyékony üzemanyagok kimérésére szolgálnak.

Az előbbieken láthattuk, hogy a törvény szerint milyen tevékenység tartozik vizsgálódásom körébe, valamint pontos definíciókat kaptunk arra, hogy ezt a tevékenységet hol lehet végezni, azonban annak tisztázása is szükséges, hogy mely ásványolajtermékek tartoznak a nem jövedéki engedélyes kereskedelmi tevékenység körébe. A felsorolás sajnos elég száraz, a könnyebb követhetőség és beazonosítás érdekében a Jöt., ahogy más helyein is a vámtarifaszámokat hívja segítségül.

„A Jöt. 110. § (13) A légi járművek kiszolgálását végző üzemanyagtöltő állomás tárolótartályából kizárólag a hatályos magyar szabványnak megfelelő 2710 19 21 vámtarifaszámú üzemanyag petróleum és a 2710 11 31 vámtarifaszámú repülőbenzin, és csak kútoszlopon keresztül értékesíthető. Egyéb üzemanyagtöltő állomás tárolótartályából kizárólag a hatályos magyar szabványnak megfelelő, 2710 11 41, 2710 11 45 és 2710 11 49 vámtarifaszámú ólmozatlan motorbenzin, 2710 19 41 vámtarifaszámú gázolaj, 2710 19 41, 2710 19 45 vámtarifaszámú tüzelőolaj és az 52. § (1) bekezdés f) pontja szerinti üzemanyagcélú cseppfolyósított gáz, valamint a hatályos magyar szabványnak megfelelő biodízel és E85 értékesíthető és csak kútoszlopon keresztül. Nem vonatkozik ez a rendelkezés arra az esetre, ha az üzemanyagtöltő állomás tartályában kétféle üzemanyag véletlen keveredésével keletkezett ásványolajterméket, vagy a nem jövedéki engedélyes kereskedő saját hatáskörében kezdeményezett minőségvizsgálat keretében, akkreditált laboratórium által megállapított szabványon kívüli ásványolajat megsemmisítés céljából adóraktárba szállítanak (értékesítenek).”

„(14) A nem jövedéki engedélyes kereskedő az üzemanyagtöltő állomás, kiskereskedelmi tároló telep forgalmáról jövedéki termékenként külön nyilvántartást köteles vezetni, amelybe naponta, többműszakos üzemelés esetén műszakonként fel kell jegyezni a beszerezett és az értékesített mennyiséget, valamint a napi zárókészletet. A beszerezett mennyiséget szállítónként és azon belül annak a telephelynek a feltüntetésével kell kimutatni, ahonnan a szállítás történt. Az értékesített mennyiséget a kimérő szerkezet

elektronikus számlálója szerint, a műszakjelentés alapján, az elektronikus számláló induló és záró állásának feltüntetésével kell megállapítani.” 44

A fenti nyilvántartást a Vhr. 133. §-ának (4) bekezdése alapján üzemanyagöltő állomás hálózatok esetében – a választásuk szerint- a székhelyük szerint illetékes vagy a hatósági felügyeletet (alsófokú szervek az igazgatóságok) ellátó vámszerv vagy a hatósági felügyeletet ellátó vámszerv által hitelesíteni kell és azt a töltőállomáson kell tartani, illetve a manuális nyilvántartástól eltérően a vámszerv a számítógépes nyilvántartást is engedélyezheti. Számítógépes nyilvántartását a gazdasági társaság székhelye szerinti vagy a NAV alsófokú szerve, azaz az Igazgatóságok illetve kiemelt adózók esetében a Kiemelt Adózók Vám-és Pénzügyőri Igazgatósága (KAVIG) engedélyezi, illetve jóváhagyja. Az országos kúthálózattal rendelkező (úgynevezett színes kutak) számítógépes nyilvántartását, amely ugyanazon programon alapul nem kell töltőállomásonként engedélyeztetni. A nyilvántartást az üzemanyagöltő állomáson, kiskereskedelmi tároló telepen kell tartani és kötelező vezetni, melyet naponta le kell zárni.

Továbbá szükség van az üzemanyagöltő állomáson, mint kiskereskedelmi tároló telepen üzemeltetett pénztárgépet is alkalmazni (taxaméter), ami a kútoszlopokkal összeköttetésben kell, hogy álljon és ezt az NAV-által engedélyeztetni is kell. Valamint igazolással is kell rendelkezni a töltőállomáson, amit a pénztárgép forgalmazója állít ki mégpedig arról, hogy az általa forgalmazott pénztárgép megfelel a számla, egyszerűsített számla és nyugta adóigazgatási azonosíthatóságáról.⁴⁵ Az engedélyt és az igazolást a telephelyen köteles tárolni az engedélyes és azt az ellenőrző vámhatóság részére köteles átadni. A kereskedő ásványolaj terméket készpénzfizetés ellenében nem vásárolhat, nem szerezhethet be és a tárolt és forgalmazott üzemanyagok származását mindenkor igazolnia kell tudni. Ezen igazolások általában az üzemanyag szállítólevelei, számlái, esetlegesen egyszerűsített kísérő okmányai (EKO,TKO)⁴⁶ vagy ritkán előforduló esetben belső szállítólevél, amit a saját kútjai közötti üzemanyag áttárolásra alkalmazhat nem rendszeres jelleggel. Az utóbb említett esetben, amikor is a nem jövedéki engedélyes kereskedő több

44 Forrás: Magyarország.hu, 2003.évi CXXVII. Törvény a jövedéki adóról és a jövedéki termékek forgalmazásának különös szabályairól Letöltés ideje: 2012-10-01, http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=75277.378879

45 Forrás: Magyarország.hu, a számla, 24/1995. (XI.22.) PM rendelet az egyszerűsített számla és nyugta adóigazgatási azonosításáról, valamint a nyugta adását biztosító pénztárgép és taxaméter alkalmazásáról, 4.§ , Letöltés ideje: 2012-10-01, http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=22776.34824

46 TKO, e-TKO, EKO: Termék Kísérő Okmány; Elektronikus Termék Kísérő Okmány, Egyszerűsített Kísérő Okmány

telephellyel rendelkezik és a telephelyek között ásványolajterméket kíván áttárolni. Ebben az esetben szolgál a belső szállítólevél a származás igazolására.

4.2. Üzemanyag keveredés

Üzemanyag keveredésnek hívjuk azt az esetet, ha a szállítás során vagy az üzemanyagtöltő állomáson vagy a jövedéki engedélyes kereskedőnél illetve a végfelhasználó telephelyén lefejtéskor két, esetleg több üzemanyagfajta keveredik. Ilyenkor ugyanis egy „újfajta” jövedéki termék jön létre, ami „ergo adóraktári tevékenység körébe tartozott”, mint jövedéki termék előállítás, de a jogszabály ezt kivette a szabályozás alól. Ehelyett a végrehajtási rendelet szerint⁴⁷ a keveredett üzemanyagot vagy anyagokat az MSZ EN ISO/IEC 17025. számú szabvány szerint a független és akkreditált laboratórium⁴⁸ szakvéleménye alapján nyilvántartásba kell venni és ezt követően a kereskedelemben forgalmazható vagy visszaszállítandó adóraktárba az üzemanyag.

„Álláspontom szerint a jogszabálynak ez az ilyen módosítása nem helyénvaló, abból a szempontból, hogy esetlegesen ez a „keveredett üzemanyag” a kiskereskedelemben eladásra kerül, akkor a fogyasztónak tetemes pénzübeli károkat okozhat. A gépjármű hajtómotorját maradandóan károsíthatja!”

4.3. Jövedéki engedélyes kereskedelmi tevékenység

A jövedéki engedélyes tevékenység azt jelenti, hogy a jövedéki termékkel egy „speciális” úgynevezett jövedéki engedéllyel végzünk tevékenységet. Ezen engedély birtokában a jogszabály speciális feltételeket szab, annak érdekében, hogy a jogszabályi kötelezettségek maradéktalanul teljesüljenek. Ilyenek például:

- Jövedéki engedélyes export tevékenység
- Jövedéki engedélyes import tevékenység
- Jövedéki engedélyes közösségi kereskedelmi tevékenység

⁴⁷Forrás: Magyarország.hu 8/2004. (III.10.) PM rendelet A jövedéki adóról és a jövedéki termékek forgalmazásának különös szabályairól szóló 2003. évi CXXVII. törvény (a továbbiakban :Jöt.) egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról, Letöltési idő: 2012-10-01, http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=82141.583238

⁴⁸Akkreditáció: (francia) megbízás, meghatalmazás, hitelesítés elfogadás, forrás: Tudományos és Könyvelvi szavak Magyar Értelmező Szótára, Letöltési idő: 2011-09-27, <http://meszotar.hu/keres/akkredit%C3%A1ci%C3%B3>

4.4. Adófelfüggesztéssel történő jövedéki termék szállítása

Az adófelfüggesztéssel történő szállítás azt jelenti, hogy a szállított jövedéki termék után a jövedéki adót nem fizették meg, az adófizetés felfüggesztés alatt áll. Az adó-megállapítási és adófizetési kötelezettség időben halasztódik. Adófelfüggesztéssel történő szállítást általában a jövedéki termékkel foglalkozó gazdasági társaságok telephelyei között árumozgásra árumozgatásra használják. Általában az ilyen szállítás során a jövedéki termék még nem a szokásos kiskereskedelmi forgalom számára van kiszerelve, csomagolva. Ezt általában a lédig szeszesitalok, illetve a sör szállításakor használják. Más az eset az ásványolajok illetve a megfigyelt termékek és az ellenőrzött jövedéki termékek szállítása esetén, amikor is ezeket belföldi adóraktárból, adómentes felhasználó telephelyéről más belföldi adóraktár, illetve adómentes felhasználó üzemébe, tagállamból más tagállam adóraktárából vagy adómentes felhasználó üzemébe, illetve egyéb ellenőrzött vagy megfigyelt jövedéki termék esetén magyarországi (tehát más tagállam) adóraktár adómentes felhasználó üzemébe vagy felhasználói engedélyes üzemébe szállítják, amit a jogszabály szerint kizárólag e-TKO⁴⁹ val lehet. Az ásványolaj jövedéki termék jövedéki adóját ilyen esetben a szállítási biztosíték formájában köti a tagállam vám illetve adóhatósága. Ásványolajok tagállami adó-felfüggesztési eljárásban történő szállítása során külön szállítási jövedéki biztosítékot akkor kell megfizetnie, ha a szállított jövedéki termék adójának összege meghaladja az adóraktár tevékenysége után fizetett jövedéki biztosítékának az összegét. Ekkor kiegészítő szállítási biztosítékot kell fizetni olyan mértékben amennyivel a szállított jövedéki termékek után fizetendő jövedéki adó meghaladja a jövedéki biztosítékot. Ásványolaj adóraktár esetén ez legfeljebb 3 milliárd forint.

„Az Európai Unióban a 92/12/EGK Irányelv 15. cikk (3) bekezdése szabályozza a jövedéki biztosíték nyújtásának harmonizált szabályait, mely azonban csak keretszabályozást tartalmaz, a biztosítékra vonatkozó részletes előírásokat, a

49 E-TKO meghatározása: Elektronikus Termék Kísérő Okmány: a 2003. évi CXXVII. törvény szerint: „7/A.27 e-TKO: a jövedéki termékek szállításának és felügyeletének számítógépesítéséről szóló, 2003. július 16-ai 1152/2003/EK európai parlamenti és tanácsi határozattal létrehozott, a Bizottság és a tagállamok illetékes hatóságai által működtetett számítógépes rendszerben (a továbbiakban: uniós számítógépes rendszer) a jövedéki termék feladója által kitöltött, a tagállam illetékes hatósága által megadott egyedi adminisztratív hivatkozási kóddal (a továbbiakban: AHK-szám) ellátott, a Bizottságnak a 2008/118/EK tanácsi irányelvnek a jövedéki termékek jövedékiaadó-felfüggesztéssel történő szállításához kapcsolódó számítógépes eljárások tekintetében történő végrehajtásáról szóló 2009. július 24-ei 684/2009/EK rendeletében (a továbbiakban: EK rendelet) meghatározott adattartalmú elektronikus okmány;”
Forrás: Magyarország.hu, 2003.évi CXXVII. Törvény a jövedéki adóról és a jövedéki termékek forgalmazásának különös szabályairól
Letöltés ideje: 2012-10-01, http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=75277.378879

biztosítéknyújtás feltételeit a tagállamokra bízta. A tagállami szabályozásnak összhangban kell lennie az irányelvben rögzítettekkel, így azzal a fő szabállyal is, amely előírja, hogy a biztosítéknak a Közösségen belül mindenhol érvényesnek kell lennie. Az Irányelv 13. cikke rögzíti azokat a követelményeket, amelyeket az adóraktári engedélyesnek teljesítenie kell. A biztosítéknak két fajtáját különbözteti meg. A tagállamoknak kötelező megkövetelni a szállításra nyújtandó biztosítékot, ezen felül, amennyiben szükséges lehetőségük van tevékenységi biztosítékot is megkövetelni az áruk gyártására, feldolgozására és tartására is, de ez nem kötelező előírás. A főbb szabályokat a 92/12/EGK Irányelv 15. cikkének (3) bekezdése tartalmazza. Kimondja, hogy a jövedéki termékek közösségen belüli mozgásában rejlő kockázatokat olyan garanciával kell fedezni, amelyet

- a feladó adóraktár engedélyese; vagy
- a feladó és a szállító egyetemlegesen; vagy
- csak a szállító; vagy
- a tulajdonos; vagy
- megfelelő körülmények esetén a címzett nyújt.”⁵⁰

4.4.1. Az EMCS rendszer⁵¹

Az EMCS rendszer elnevezése az angol Excise Movement and Control System, azaz a Jövedéki Árumozgás és Ellenőrző Rendszer elnevezése. A rendszer lényegét tekintve egy számítástechnikai rendszer, amely azt teszi lehetővé, hogy az Európai Unió tagállamaiban a jövedéki termékeket terhelő eltérő jövedéki adó a felhasználási tagországban kerüljenek beszedésre. A rendszer az áru (jövedéki termék) informális számítástechnikai kísérése, szállításának kísérése, felügyelete és ellenőrzése a tagállam vagy tagállamokon keresztül. Ezt a számítógépes okmányt az áru feladója készíti, és az árut kíséri a célba érkezéséig. Az Unió tetszőleges tagállamában feladott és jövedéki adó köteles termék adófelfüggesztés keretében kerül szállításra az EU más tagállamába vagy tagállamaiba. Az okmányt négy

⁵⁰ Forrás: <http://vam.gov.hu/viewBase.do?elementId=1079>, letöltés ideje: 2011.10.16.

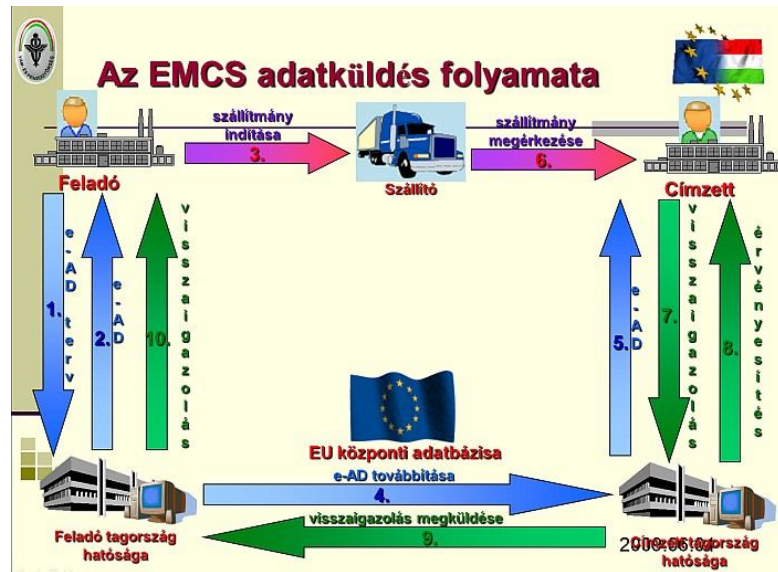
⁵¹ Az EMCS rendszer (Excise Movement and Control System), jelentése: jövedéki árumozgási és ellenőrzési rendszer, Forrás: Konzulens blog, <http://blog.konzulens.info/2009/06/emcs-rendszer.html>, Letöltés ideje: 2012.04.19.

példányban kell elkészíteni, amelyből egy példány a feladóé és három példány pedig kíséri a terméket. A termékkel együtt „utazó” három példányból egy példány a címzetté, egy a fogadó tagország vámhatóságáé és egy a feladó tagállam hatóságáé. A feladó tagállam kereskedője az EMCS rendszeren keresztül e-TKO tervezetet állít ki, majd elektronikus úton (interneten keresztül) bejelenti a tagállama illetékes vám/adó hatósága részére. A tagállami vám/adó hatóság ezt az e-TKO-t jóváhagyja és egy AHK⁵² számot ad ki rá. Ezt a számot az e-TKO tartalmazza, evvel a számmal visszakereshető, hogy hol és ki hagyta jóvá a tervezetet. A jövedéki termék rendeltetési cél tagállamába történő szállítása csak ezek után kezdődhet meg. A feladó tagállam vám/adó hatósága ezt a jóváhagyott e-TKO tervezetet megküldi a fogadó tagállam vám/adó hatóságán keresztül az e-TKO-n szereplő címzettnek is. Ezáltal a fogadó ország vámhatósága is tudomást szerez arról, hogy jövedéki termék érkezése várható. A jövedéki termék cél tagállamába történő tényleges megérkezését követően a címzett szintén elektronikus úton (EMCS) az átvételről értesítést küld a cél tagállam Vám és/vagy Adó hatósága felé. Az átvételi értesítést a cél tagállam vám/adó hatósága továbbítja ezt a feladó tagállam hatósága részére. Ezáltal a feladó állam hatósága tudomást szerez arról, hogy a termék megérkezett és a címzett átvette. Az átvétel tényét a hatóság a feladóval szintén közli az átvételt tanúsító dokumentummal. Az adó-felfüggesztési eljárás keretében szállított jövedéki termék célba ért és a címzett által történő átvétele során beáll a címzett adó-megállapítási és adófizetési kötelezettsége. A fenti rendszerből kitűnően látható, hogy teljes mértékben ki lehet zárni az emberi mulasztást vagy illegális tevékenységet.

Az EMCS rendszerhez a tagországok 2011. január 1-jéig csatlakozhattak, ezen határideig kötelező a bevezetése. Hazánk 2010. április 1-jével csatlakozott hozzá és teljes funkcionalitással bevezette.

52 AHK: Adminisztratív Hivatkozási Kód, Lásd a 49-es lábjegyzetet

4.4.2. Az EMCS rendszer sémája

1. A jövedéki termék feladójának e-TKO tervezete (AHK-szám) a területileg illetékes vámhatóság felé
2. Az illetékes vámhatóság visszaigazolása („engedélye”) a jövedéki termék feladója felé
3. A jövedéki termék felrakodása az indító adóraktárban a szállító egységre és az e-TKO rakományhoz való kapcsolása (kitárolása e-TKO-val, mint bizonylat)
4. A 3. lépéssel párhuzamosan a feladó adóraktár illetékes vámhatóság az e-TKO tervezetét megküldi a fogadó (címezett, célállomás) adóraktár felügyeletét ellátó tagállami (Európai Unió bármely országa) vámhatóságának
5. A fogadó (címezett, célállomás) adóraktár felügyeletét ellátó tagállami (Európai Unió bármely országa) vámhatóság az e-TKO tervezetét megküldi a fogadó adóraktárnak (mintegy jelezve neki, hogy jövedéki terméke érkezik)
6. A jövedéki termék a célállomásra (fogadó adóraktár telephelye, címezett) megérkezik
7. A jövedéki termék célállomásra történő megérkezésének és szabályszerű betárolásának ténye megküldésre kerül a fogadó adóraktár felügyeletét ellátó vámhatóságnak (visszaigazolás)
8. A fogadó adóraktár felügyeletét ellátó vámhatóság a betároló adóraktárnak érvényesítést küld a felügyelete alá tartozó adóraktárnak a visszaigazolásról

9. A 8. lépéssel párhuzamosan a fogadó adóraktár felügyeletét ellátó vámhatóság visszaigazolást küld a jövedéki terméket küldő (indító adóraktár) adóraktár felügyeletét ellátó vámhatóságnak (ezzel igazolja, hogy a jövedéki termék megérkezett és szabályszerűen betárolásra és bevételezésre került)
10. A jövedéki terméket küldő (indító adóraktár) adóraktár felügyeletét ellátó vámhatóság a 9. lépésben hozzá érkezett visszaigazolást megküldi a felügyelete alá tartozó (indító adóraktár) adóraktárnak, ezzel mintegy lezárva a tranzakciót.

Magyarországon a következő adózóknak kell az árutovábbítási eljárásaikat az EMCS rendszeren keresztül továbbítaniuk:

- Adóraktár engedélyese
- Bejegyzett kereskedő
- Bejegyzett feladó

Továbbá a jogszabályban meghatározott esetekben tartozik az EMCS rendszer hatálya alá:

- Az adómentes felhasználó
- Az egyszerűsített adóraktári engedéllyel rendelkező
- Felhasználói engedélyes

A szállítás Európai Unió szabályozása

A jövedéki adóra vonatkozó általános rendelkezésekről a Tanács 1992. február 25-i 92/12/EGK irányelve, illetve a hatályon kívül helyezéséről szóló 2008/118/EK Tanácsi Irányelv, valamint a 2008/118/EK tanácsi irányelvnek a jövedéki termékek jövedékiadó-felfüggesztéssel történő szállításához kapcsolódó számítógépes eljárások tekintetében történő végrehajtásáról szóló 684/2009/EK Bizottsági Rendelet, valamint a jövedéki termékek szállításának és felügyeletének számítógépesítéséről szóló 1152/2003/EK Európai Parlamenti és Tanácsi Határozat ad útmutatást.

5. Az adó-megállapítási és adófizetési kötelezettség a jövedéki termékeknél

5.1. A jövedéki adó keletkezése

A jövedéki szabályozás szerint jövedéki adó akkor keletkezik, ha a jövedéki terméket belföldön előállítják vagy importálják (behozzák), illetve jogellenesen behozzák (csempészés). A jövedéki adó keletkezésének vannak speciális esetei is, mint amikor az adóraktárban előállított jövedéki terméket egy másik adóraktárba vagy adómentes felhasználó üzemébe, telephelyére szállítják, illetve szakszóval – betárolják. Ilyen esetben az adó megfizetése nélkül szállított (adófelüggesztéssel TKO vagy e-TKO-val szállított) jövedéki terméket kitaroló adóraktár adófizetési kötelezettsége úgymond átszáll a fogadó adóraktár vagy adómentes felhasználóra a betárolást követően **azonnal**. A tényleges jövedéki adó megfizetése a jövedéki adó keletkezésétől általában elkülönül. Az előállított vagy behozott jövedéki termék után keletkezett jövedéki adó általában adófelüggesztés alatt áll, ami annyit jelent, hogy addig van a termék ilyen stádiumban, amíg az adófelüggesztési stádiuma meg nem szűnik, úgymond szabadforgalomba nem kerül, azaz az adót (a jövedéki adót) meg nem fizették utána. A jövedéki adó megfizetésével kerül a jövedéki termék az úgynevezett jövedéki szabadforgalomba. A szabadforgalomban már kicsit könnyebben lehet a termékkel kereskedni, szállítani, illetve bármilyen más tevékenységet végezni, mint az adó-felüggesztéses állapotában. Ilyen esetben már a szabadforgalomra vonatkozó szabályok vonatkoznak a termékre.

5.2. Az adófelüggesztés esetei

- végleges mentesülés az adófizetés alól
- az adófizetés beállta

5.3. Az adófizetés alóli végleges mentesülés

Az adófizetés alóli végleges mentesülés általánosságban akkor következik be, ha az adófelüggesztéssel szállított jövedéki terméket másik adóraktárba vagy adómentes üzembe betárolják, vagy külföldre kiszállítják. A végleges mentesülés feltétele, hogy a betároló adóraktár vagy adómentes üzem engedélyese a betárolást, a kiléptetést végző vámhivatal a kiszállítást visszaigazolja.

5.4. Az adófizetés beállása

Az adófizetés alapesetben akkor áll be, ha az adófelfüggesztés alatt álló jövedéki terméket kereskedelmi forgalomba (szabadforgalomba) bocsátják, vagyis nagykereskedőnek vagy kiskereskedőnek értékesítik. Emellett a jövedéki adófizetés például akkor is beáll, ha az adófelfüggesztés alatt álló jövedéki termék megszerzése, birtoklása, forgalomba hozatala jogellenes.

5.5. Az illegális tevékenység

A jövedéki szabályozás az illegális tevékenységet folytató személyekre is meghatároz adófizetési kötelezettséget. Ezért a jövedéki adó szempontjából adófizetésre kötelezett személy az is, aki az adózatlan jövedéki terméket jogellenesen megszerzi, birtokolja vagy forgalomba hozza. Az adó kiszabása mellett jogkövetkezmények is bevezetésre kerülnek (bírság, elkobzás stb.). Az adót és bírságot nem fizető jogsértők felderítése esetén a köztartozás behajtását a Nemzeti Adó- és Vámhivatal az elkövető lakóhelye illetve a felderítés helye szerinti területileg illetékes szervén keresztül realizálja.

5.6. A jövedéki adózás formái

A jövedéki adózás fő szabályaként a jövedéki adó megállapítását és bevallását valamint megfizetését önadózással kell teljesíteni. Általában ezek már számítógépes úton történnek az ABEV⁵³ rendszerben. Az esetlegesen illegálisan forgalomba kerülő jövedéki termékekre feltéve, ha a vámhatóság tudomására jut adókiivetéses módszerrel határozat formájában állapítják meg a megfizetendő jövedéki adót.

5.7. Az adózók

5.7.1. Az adóraktár

A jövedéki szabályozás alapintézménye az adóraktár. Az adóraktárban vámhatósági engedély birtokában (adóraktári engedély) különböző fajtájú jövedéki termék állítható elő,

⁵³ ABEV: nyomtatványkitöltő program

illetve az adó megfizetése nélkül tárolható, raktározható. A jövedéki termékek a szabályozás alapelveként kizárólag adóraktárban kerülhetnek előállításra. Az adóraktári engedélyt a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Pénzügyőri Igazgatóságai adják ki (alsó fokú szervek). Az engedély kiadásának számos feltétele van, aminek egyik sarkalatos követelménye a tevékenység adókockázatának biztosítására (és/vagy a szállításra) nyújtott jövedéki biztosíték. A különböző adóraktárak működésének specifikusak a szabályaik és jövedéki termékenként eltérnek.

5.7.1.1. Adóraktár típusok

- Ásványolaj:
 - ásványolaj regeneráló üzem
 - ásványolaj tároló
 - biodízel adóraktár
 - cseppfolyósítottgáz-töltő
 - finomítói ásványolaj raktár
 - kőolaj finomító
 - sűrítettgáz-töltő
 - terméktávvezeték
 - egyéb ásványolajgyártó-adóraktár
- Alkoholtermék:
 - alkoholtermék adóraktár
 - alkoholregeneráló és denaturáló
 - alkohol tároló
 - etanolüzem
 - italgyár
 - kijelölt alkoholraktár
 - szeszfőzde
 - szeszpalackozó
 - szeszüzem
 - üzemi szeszraktár
 - vámadóraktár
 - tranzitadóraktár
 - egyéb alkoholtermék adóraktár
- Köztesalkoholtermék:-köztesalkoholtermék-adóraktár
- Sör:
 - sörfőzde
 - sörgyár
 - sörpalackozó
 - sörtároló adóraktár

- Bor: -boradóraktár
 -egyszerűsített boradóraktár (EAR)

- Pezsgő: -pezsgőpalackozó
 -pezsgőtároló adóraktár
 -pezsgőüzem
 -üzemi pezsgőraktár

- Dohánygyártmány: -dohánygyár
 -dohányüzem
 -üzemi dohánygyártmány raktár

5.7.2. Adómentes felhasználás

A jövedéki terméket adómentes célra is fel lehet használni. Az adómentes felhasználást a Jöt. külön nevesíti, és többlet kritériumoknak kell megfelelni az adómentes célra történő jövedéki termék beszerzésére. Adómentes beszerzés esetében a beszerzésre kerülő jövedéki termékből nem jövedéki terméket állítanak elő (például: etanolból parfüm alapanyagot készítenek). Ilyen esetben a jövedéki termék beszerzésekor mivel nem jövedéki terméket állítanak elő belőle, ezért a jogszabály megengedi, hogy jövedéki adó mentesen szerezzék be a jövedéki terméket. Az ilyen tevékenység külön engedélyhez kötött. Ilyen jövedéki termékek lehetnek: az alkoholtermék, az ásványolaj, a sör, a bor, és a köztes alkohol termék is. A jövedéki törvény ilyen esetben adómentes felhasználói engedélyt, úgynevezett keretengedély megszerzését írja elő. Ezt az engedélyt is természetesen a NAV adja ki kérelemre és a jogszabályban előírt feltételek teljesülését követően. Természetesen ebben az esetben is az adókockázatra jövedéki biztosítékot kell nyújtani.

5.7.3 Felhasználói engedélyes

„felhasználói engedélyes: az a személy, aki – az e törvényben meghatározott engedély birtokában – jogosult **egyéb ellenőrzött ásványolaj** beszerzésére, felhasználására,

kiszerezésére, **megfigyelt termék** beszerzésére, előállítására, felhasználására, kiszerezésére, a teljesen denaturált alkoholtermék kiszerezésére;”⁵⁴

5.7.4. Bejegyzett kereskedő

Bejegyzett kereskedő: lehet természetes személy vagy jogi személy. A tagállami adóhatóság által kiadott engedéllyel rendelkezik. Rendszeresen fogad tagállamból olyan jövedéki terméket, amelyre az adót (jövedéki adó) még nem fizette meg, tehát a termék még adófelfüggesztés alatt áll. A termékek betárolása után fizeti meg a jövedéki adót.

„*bejegyzett kereskedő*: az a személy, aki a rendeltetési hely szerinti tagállam illetékes hatósága (belföldön a vámhatóság) által kiadott engedély alapján, gazdasági tevékenysége keretében jogosult más tagállamból a közösségi adó-felfüggesztési eljárásban szállított jövedéki termék rendszeres vagy eseti fogadására;”⁵⁵

5.7.5. Bejegyzett feladó

„*bejegyzett feladó*: az a személy, aki a vámjogi szabad forgalomba bocsátás helye szerinti tagállam illetékes hatósága (belföldön a vámhatóság) által kiadott engedély alapján, gazdasági tevékenysége keretében jogosult arra, hogy – az e-TKO tervezetének kiállításával – rendelkezzen a harmadik országból behozott, vámjogilag szabad forgalomba bocsátott jövedéki terméknek az importálás helyéről az adó fizetésének halasztása mellett az e törvényben meghatározott rendeltetési helyre történő továbbszállításáról;”⁵⁶

5.7.6. Csomagküldő kereskedő

„csomagküldő kereskedő: csomagküldő kereskedelmet folytat az a személy, aki jövedéki terméket a székhelye szerinti tagállamból (beleértve a belföldet is) más tagállamba, magánszemélynek vagy független gazdasági tevékenységet nem folytató személynek értékesít, és az e célból végzett szállítást – közvetlenül vagy megbízottja útján közvetve –

⁵⁴ Forrás: Magyarország.hu, Letöltési idő: 2012-10-01, 2003. évi CXXVII. Törvény a jövedéki adóról és a jövedéki termékek forgalmazásának különös szabályairól 7. § 19. pontja szerint, http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=75277.576605

⁵⁵ Forrás: Magyarország.hu, Letöltési idő: 2012-10-01, 2003. évi CXXVII. Törvény a jövedéki adóról és a jövedéki termékek forgalmazásának különös szabályairól 7. § 16. pontja szerint, http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=75277.576605

⁵⁶ Forrás: Magyarország.hu, Letöltési idő: 2012-10-01, 2003. évi CXXVII. Törvény a jövedéki adóról és a jövedéki termékek forgalmazásának különös szabályairól 7. § 17. pontja szerint, http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=75277.576605

maga végzi, s e tevékenységét a székhelye szerinti tagállam illetékes hatósága (belföldön a csomagküldő kereskedő nyilvántartásba vételét végző szerv) nyilvántartásba vette (a továbbiakban: csomagküldő kereskedő).⁵⁷

5.7.7. Adóügyi képviselő

Az adóügyi képviselő: a más tagállam csomagküldő kereskedője által továbbított adózott jövedéki termékek után a cél tagállamban a jövedéki adót megfizeti a csomagküldő kereskedő helyett. A feladó tagállamban a csomagküldő kereskedő a feladott jövedéki termékek után a „helyi” jövedéki adót visszakapja a tagállam vámhatóságától. A cél tagállamban az adóügyi képviselő a jövedéki termékek után a cél tagállam „helyi” jövedéki adóját fizeti meg a csomagküldő kereskedő helyett.⁵⁸

5.7.8. Nyilvántartásba vett felhasználó

A nyilvántartásba vett felhasználó egyéb ellenőrzött ásványolajat és megfigyelt terméket szerezhet be, amelyeknek a mennyisége évente nem haladhatja meg az 5liter/5kilogramm mennyiséget az egyéb ellenőrzött ásványolaj terméknél és nem haladhatja meg a 6000 liter/6000 kilogramm mennyiséget a megfigyelt termék esetében. Ezt a vámhatóságnak évente egyszer kell bejelentenie. A fenti mennyiséget nem haladhatja meg, mert különben már az felhasználói engedély köteles. A felhasználási célt a vámhatóság a nyilvántartásba vett felhasználó telephelyén ellenőrzi. A vámhatóság az éves szinten beszerzésre kerülő (keretet) mennyiséget jóváhagyja. A nyilvántartásba vett felhasználó nyilvántartást vezet a beszerzett, felhasznált mennyiségekről.

5.7.9. A jövedéki engedélyes

A dolgozatom 4.3 pontjában leírtak szerint.

⁵⁷ Forrás: Magyarország.hu, Letöltési idő: 2012-10-01, 2003.évi CXXVII. Törvény a jövedéki adóról és a jövedéki termékek forgalmazásának különös szabályairól 30.§ szerint, http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=75277.576605

⁵⁸ Forrás: Magyarország.hu, Letöltési idő: 2012-10-01, 2003.évi CXXVII. Törvény a jövedéki adóról és a jövedéki termékek forgalmazásának különös szabályairól 30.§ szerint, http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=75277.576605

6. Az ásványolajokkal végzett kereskedelmi tevékenység

A jövedéki törvény 7. § 21. bekezdése értelmében:

„*gazdasági tevékenység*: a bevétel elérése érdekében vagy azt eredményező módon rendszeresen vagy üzletszerűen, független formában végzett tevékenység;”⁵⁹

Nem jövedéki engedélyes kereskedelmi tevékenység alatt azt értjük, hogy a jövedéki termékekkel nem egy speciális (adóraktári engedély, jövedéki engedély vagy bármilyen más vámhatósági) engedély birtokában végzünk tevékenységet, hanem egy a területileg illetékes önkormányzat jegyzője által kiállított úgynevezett működési engedély birtokában. Természetesen ez az egyik különbség, de a másik nagyobb különbség azaz, hogy az egyik esetben a jövedéki termékek után még nem fizették meg az adókat a másik esetben pedig már megfizették. Az első esetben nagykereskedelmi, nagytételű, készletező, raktározó, viszonteladói, előállítói szintről a másik esetben pedig kiskereskedelmi végső fogyasztói, végső felhasználói bizonyos értelemben kötetlen kereskedelmi szintről van szó.

6.1. Az ásványolajtermékekkel végzett nem jövedéki engedélyes kereskedelmi tevékenységgel együtt folytatott egyéb kereskedelmi tevékenységek

A címben megjelölt tevékenységet folytató kereskedők a gyakorlatban ugyanazon telephelyen egyéb jövedéki termékek forgalmazását is végzik, természetesen külön működési engedély birtokában. A külön működési engedély általában élelmiszer jellegű vegyes üzlet (shop) üzletkörre szól. A shop üzemeltetője általában nem azonos az üzemanyag forgalmazójával. Ebben az esetben az üzemanyagok forgalmazása szerződés alapján történik, a működési engedély pedig a megbízó cég nevére szól. A szerződéses üzemeltetési formák általában az alábbiak:

6.2. Az ásványolajokkal való nem jövedéki engedélyes kereskedelem, a szabadforgalom

Franchise szerződés: az üzemanyag és egyéb jövedéki termékek forgalmazója és tulajdonosa nem azonos. Mindkét cég az adott nem jövedéki engedélyes kereskedelmi

⁵⁹ Forrás: Magyarország.hu, Letöltési idő: 2012-10-01, 2003.évi CXXVII. Törvény a jövedéki adóról és a jövedéki termékek forgalmazásának különös szabályairól 7.§ 21. pontja szerint, http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=75277.576605

tevékenység végzésére jogosító érvényes működési engedéllyel rendelkezik. Az egyéb jövedéki termékek forgalmazója az ásványolaj forgalmazójának megbízottja, képviselője. Az egyéb jövedéki termékek forgalmazója alkalmazza a kútkezelőket, a forgalmazott ásványolaj mennyiség után jutalékot kap.

Partneri szerződés: az üzemanyagok és egyéb jövedéki termékek forgalmazója azonos, mindkét tevékenységre vonatkozóan ő rendelkezik működési engedéllyel. A szerződött fél megbízott, képviselő, aki az értékesített üzemanyag mennyisége után jutalékot kap. A kútkezelők a megbízott alkalmazásában állnak.

Alkalmazotti szerződés: az üzemanyagok és egyéb jövedéki termékek forgalmazója azonos, mindkét tevékenységre vonatkozóan ő rendelkezik működési engedéllyel. A kútvezető és a kútkezelők a tulajdonos alkalmazásában állnak. Az alkalmazottak a tevékenységükért fizetést kapnak.

Az 1998. óta eltelt időszakban a kúttársaságok először igyekeztek a terheket csökkenteni, ezért a shopok üzemeltetését fokozatosan rábízták a szerződő partnerekre. A későbbiekben azonban rájöttek, hogy a shopok üzemeltetésével nagy anyagi haszonra lehet szert tenni, ezért a jelenlegi tendencia az, hogy visszaveszik azok üzemeltetését, és csak az alkalmazottak foglalkoztatását bízzák rá az üzemeltetőkre.

A szerződési formák vizsgálata során megállapítható, hogy azok esetében az üzemanyagok tulajdonosa minden esetben a kúttársaság. Az üzemeltetőnek ezért nem érdeke, hogy az esetleges visszaéléseket megakadályozzák. A kúttársaságok ennek elkerülése érdekében a megengedett veszteségeknél jóval szűkebb kereteket alkalmaznak a revíziók, leltárok alkalmával, és ennek figyelembevételével a túlzott hiányok esetén – ők csak a hiányokra koncentrálnak – az üzemanyag teljes vételárát megfizettetik az üzemeltetőkkel.

A shopot is üzemeltető nem jövedéki engedélyes kereskedők esetében a hatósági készletfelvelek alkalmával, külön ellenőrzésként, célszerű a shopok jövedéki ellenőrzését is elvégezni. A párhuzamosan végzett ellenőrzésekkel növelhető az elvégzett jövedéki ellenőrzések száma és az adott telephely teljes mértékben feltérképezésre kerül.⁶⁰

60 Forrás: Lónyay Menyhért szakkönyvtár Jövedéki Alapok IV. „A Kereskedelem Szabályai” 94. oldal és saját kutatás.

6.3. A kereskedelmi gázolaj

A kereskedelmi gázolaj elnevezés a jövedéki törvényben egy új fogalom, amely 2011. január 1-jétől került bele a törvénybe. A célja a magyarországi gazdaság növelése, élénkítése. A jogalkotó a közgazdasági elméleteket szem előtt tartva a gazdasági mutatók növelése céljából a piac minden egyes szektorában uralkodó versenyhelyzet élénkítése, felpörgetése céljából a gázolaj jövedéki adójának, illetve egy részének a visszaigényelhetőségét tette lehetővé a mezőgazdasági gázolaj bevezetésével. Tekintettel arra, hogy minden egyes iparágban így a szolgáltatásban is elsősorban gázolajat használnak fel a szállítás, üzemeltetés, anyagmozgatás során ezért ezekhez a törvényben megfogalmazott jövedéki adó visszatérítést rendelt. „A kereskedelmi gázolaj célja, hogy a fogyasztás bővülését idézze elő, ezáltal ugyan az egységnyi adóterhelése a gázolajnak ugyan alacsonyabb összegű, ugyanakkor az ipari fogyasztás növekedése okán a teljes üzemanyag jövedéki adóbevétele növekedése sem zárható ki.”⁶¹ A kereskedelmi gázolaj visszaigénylésének alapvető feltétele, hogy olyan gazdasági társaság igényelheti, aki ellenszolgáltatás fejében vagy saját költségén kizárólag közúti árufuvarozást, ezen belül legalább 7,5 tonna (M2 vagy M3 kategóriába tartozó gépjárművek⁶²) megengedett össztömegű gépjárművel vagy nyerges járműszerelvénnyel végez közúti vagy menetrendszerű fuvarozást. M2 kategória a legfeljebb 5 tonna megengedett legnagyobb össztömegű autóbuszok illetve az M3 kategória a több mint 5 tonna megengedett legnagyobb össztömegű autóbuszokra vonatkozik.

A szabályozás értelmében az adózottan beszerezett és üzemanyag célra felhasznált gázolaj jövedéki adójából a jövedéki törvény meghatározása szerint: 17 Ft literenkénti adó visszaigénylést lehet érvényesíteni. A visszaigényléshez a fenti követelményeken túlmenően a visszaigénylőnek nyilvántartásba kell vetetnie magát a székhelye szerinti vámhatóságnál (Pénzügyőri Igazgatóságnál) illetve külföldi székhelyű gazdasági társaság esetén a NAV Kiemelt Ügyek és Adózók Vám-és Pénzügyőri Igazgatóságán (KÜAV) kérelem formájában. A visszaigénylés további feltétele, hogy vagy üzemanyagotöltő állomáson forgalmi rendszámra szóló üzemanyagkártyával megvásárolt vagy üzemanyag-tankoló automatával ellátott üzemanyagtartályból elektronikus érőeszközzön keresztül

61 Forrás: Jövedéki kódex 2011. Budapest Viva Média Holding 11. oldal

62 M2,M3 kategóriájú gépjárművek: Forrás: a 6/1990 (IV.12.) KÖHÉM rendelet (Közlekedési, hírközlési és építészeti miniszter) -a közúti járművek forgalomba helyezésének és forgalomban tartásának műszaki feltételeiről- illetve ezen rndelet módosításáról szóló 106/2007. (XII.23.) GKM rendelet- a közúti járművek közúti forgalomba helyezésének és forgalomban tartásának műszaki feltételeiről. Forrás: www.magyarorszag.hu, <https://kereses.magyarorszag.hu/jogszabalykereso/>, letöltés ideje: 2011.10.29.

történő értékesítésre lehet a visszaigénylést érvényesíteni. Abban az esetben, ha a visszaigénylő nem a saját üzemeltetésű üzemanyag tartályában készletezett üzemanyagból látja el a gépjárműveinek tankolását, akkor a töltőállomáson való tankoláskor kapott számlán feltüntetésre kell kerüljön az általános adattartalom felül a gépjármű rendszáma és kilométer óra állása is. Amennyiben a visszaigénylő szerződést köt egy üzemanyag forgalmazó gazdasági társasággal és a szerződésben a gépjárműveire tankoló (plasztik) kártyát rendszeresít, abban az esetben ez is elfogadható a visszaigénylés során, ha azon egyértelműen beazonosíthatóak a törvényben meghatározott adatok. A további követelmény az, hogy a visszaigénylőnek az általa beszerzett valamint adó visszaigénylést tárgyát képező üzemanyag gázolajat felhasználó gépjárműveiről folyamatos nyilvántartást kell vezetnie.

6.4. A kísérleti motorfejlesztés

A kísérleti motorfejlesztés jogintézményét a törvény szintén 2011. január 1-jétől vezette be. A jogintézmény magyarországi (tagállami) bevezetésére az Uniót is érintő gazdasági válság miatt valamint a versenysemlegesség miatt hozták létre, illetve tették lehetővé alkalmazását. Az alkalmazásának EU-s jogi alapját a Bizottság 800/2008/EK Rendelete tette lehetővé. A nemzetközi versenyképesség elvesztésének kockázata miatt és a környezetvédelmi megfontolásokat is számba véve az Unió létrehozta a 2003/96/EK Tanácsi Irányelvét, amely elismeri, hogy szükségesnek bizonyulhatnak bizonyos iparágakban a teljes vagy részleges adókedvezmények bevezetése természetesen más esetleg magasabb szintű érdek sérelme nélkül. Ilyen iparágak többek között lehetnek az energia termékek, ezek előállítása (például a bioetanol, mint megújuló energiaforrás) és a villamos energia is. A környezetet kevésbé szennyező belsőégésű motorok fejlesztésének elősegítése céljából adókedvezményeket ad a tagállam a fejlesztő gazdasági társaságnak. Ez a jövedéki törvény módosításában az alábbiak szerint került bevezetésre:

„50. motorfejlesztés: a Szerződés 87. és 88. cikke alkalmazásában a támogatások bizonyos fajtáinak a közös piaccal összeegyeztethetőnek nyilvánításáról (általános csoportmentességi rendelet) szóló 800/2008/EK bizottsági rendelet (HL L 214/3., 2008.8.9.) (a továbbiakban: csoportmentességi rendelet) 30. cikk 4. pontja szerinti kísérleti

fejlesztés keretében a környezetet jobban kímélő motorokkal kapcsolatos technológiai fejlesztés;⁶³

Tekintettel arra, hogy a tagállamok kormányzatai a szűkös bevételi forrásaik miatt némely tagállamban képtelenek ilyen hosszú távú befektetésekbe pénzt fektetni, ezért a kísérleti motorfejlesztésbe a magán befektetők által befektetett több millió eurós beruházásokat adó-visszatérítéssel támogatja.

A fentiek megvalósítása céljából 2011. január 1-jétől a motorfejlesztést, azaz a kísérleti fejlesztés keretében a környezetet jobban kímélő technológiákkal fejlesztett próbapadon tesztelt motorokban felhasznált üzemanyagok után megfizetett jövedéki adó bizonyos része visszaigénylésre és visszatérítésre kerülhet a gazdálkodónak. A visszatérítés alapját képező üzemanyagok a következők:

- 2710 1131
- 2710 1141
- 2710 1145
- 2710 1149

vámtarifa számok alatti ólmozatlan benzinek, valamint a

- 2710 1941

vámtarifa szám alatti üzemanyag felhasználási célú gázolajra, továbbá a

- 2711 1200
- 2711 1300
- 2711 1400
- 2711 1900

vámtarifa számok alatti cseppfolyósított szénhidrogén termékekre és az E85 és a bioetanol tartalmú ásványolajokra, biodízeltre.

A beszerzés során a jövedéki adóban megfizetett adóból visszaigényelhető maximálisan a motorfejlesztés során ténylegesen felmerült költségek 25%-ának megfelelő összeg. Az elszámolható költségeket a jogszabály taxatívén felsorolja a csoportmentességi rendelet 31. cikk (5) bekezdésében foglaltak szerint.

Az adó-visszatérítést negyedéves vagy éves szinten lehet kérni a vámhatóságtól. A további feltétel, hogy a motorfejlesztés megkezdését 30 nappal megelőzően kell a bejelentést

63 Forrás: Magyarország.hu, Letöltési idő: 2012-10-01, 2003.évi CXXVII. Törvény a jövedéki adóról és a jövedéki termékek forgalmazásának különös szabályairól 7.§ 50. pontja szerint, http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=75277.576605

benyújtania a motorfejlesztő cég székhelye szerint illetékes a NAV Pénzügyőri Igazgatóságához 1 példányban. Az adó-visszatérítés kérelemre történik.

6.5. A mezőgazdasági gázolaj

A mezőgazdasági gázolaj felhasználása a mezőgazdaság fellendítését szolgálja.

Meghatározza, hogy a következő mezőgazdasági ágazatokban a

- Szántó
- Kert
- Gyümölcsös
- Szőlő
- Gyep
- Halastói művelési ágazat
- Erdő felújítási ágazat

hektáronként⁶⁴ a legfeljebb 97 liter felhasznált gázolaj jövedéki adójából 80%-ot vissza lehessen igényelni a gazdának, illetve a művelőnek. A visszaigénylés feltétele, hogy a mezőgazdasági termelőt a vámhatóság nyilvántartásba vegye.

6.6. Kikötői adóraktár

A kikötői adóraktár, illetve a mozgó ellátóhajó kizárólag jelölőanyaggal ellátott gázolajat⁶⁵ tárolhat, forgalmazhat és értékesíthet kizárólag az erre a célra engedéllyel rendelkező közforgalmú hajózásban lévő magyar lajstrom számmal ellátott hajók.

A jelölt gázolajat kizárólag a finomítói-ásványolaj raktárban vámhatósági felügyelet mellett lehet előállítani. A jelölt gázolaj előállítása során az Európai Bizottság 2006/428/EK határozatában szereplő jelölőanyaggal kell ellátni. Az eljárás nagyon egyszerű a megfelelő mennyiségű jelölőanyagot a gázolajba öntik.

64 Hektár: terület mértékegysége, amely egyenlő 104 m² –rel, azaz 10x10x10x10 négyzetméterre. Jelölése: ha, 1ha= 10.000. m²
Forrás: Csengeri Pintér Péter: Mennyiségek Mértékegységek Számok (SI) System International Műszaki Könyvkiadó, Budapest 1981. A mérésügyről szóló 1991. évi XLV. Törvény, valamint a végrehajtásáról szóló 127/1991. (X.9.) Kormány rendelet

65 Jelölt gázolaj a Jót. 7.§ 41. pontja értelmében: az Európai Bizottságnak a gázolaj és a kerozin közös adóügyi jelölőanyagának létrehozásáról szóló 2006/428/EK határozata szerinti jelölőanyaggal megjelölt, a 2710 19 41, 2710 19 45 és 2710 19 49 vámtarifaszám alá tartozó gázolaj;

Forrás: Magyarország.hu, Letöltési idő: 2012-10-01, 2003.évi CXXVII. törvény a jövedéki adóról és a jövedéki termékek forgalmazásának különös szabályairól 7.§ 41. pontja szerint, http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=75277.576605

A jövedéki törvény végrehajtási rendeletében foglaltak alapján:

„(2) Jelölt gázolajat finomítói ásványolajraktárból kizárólag kikötői adóraktárba, továbbá olyan ásványolajtároló-adóraktárba lehet kitárolni, amelynek kialakítása alkalmas a jelölt gázolaj hajók üzemanyagtartályába való közvetlen betöltésére. A jelölt gázolaj finomítói ásványolajraktárból való kitárolása továbbá történhet a hajók üzemanyagtartályába való közvetlen betöltéssel is.

(3) A jelölt gázolaj hajók üzemanyagtartályába való közvetlen betöltését végző, a (2) bekezdésben említett ásványolaj-adóraktárnak a jelölt gázolajról külön termékmérleget kell vezetnie, és a termékmérleg havi zárásában a 40. § (3) bekezdés c) pontja szerinti átfolyásmérő óraállását is fel kell tüntetnie, a tárgyhoz utolsó napján leolvasott értéknek megfelelően.”⁶⁶

67

66 Forrás: Magyarország.hu 8/2004. (III.10.) PM rendelet A jövedéki adóról és a jövedéki termékek forgalmazásának különös szabályairól szóló 2003. évi CXXVII. törvény (a továbbiakban :Jöt.) egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról 41.§ (2), (3) as bekezdéseiben foglaltak alapján, Letöltési idő: 2012-10-01, http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=82141.583238
67 Átfolyás mérő digitális készülék, folyadékokhoz.
Forrás:http://www.google.hu/imgres?imgurl=http://www.vinartis.hu/uploads/pdescription/d592ca309fe9bbcfdaad34752f7cfc35be0507ec.jpg&imgrefurl=http://www.vinartis.hu/termek/462/egyeb_boraszati_eszkozok/digitalis_atfolyasmero&h=241&w=500&sz=47&tbnid=6qnuYmKmGq19wM:&tbnh=69&tbnw=144&prev=/search%3Fq%3D%25C3%25A1tfoly%25C3%25A1sm%25C3%25A9r%25C5%2591%26tbn%3Disch%26tbo%3Du&zoom=1&q=%C3%A1tfoly%C3%A1sm%C3%A9r%C5%91&usg=__n_GRUdYN8vHMzBsT1YveVZqSCrQ=&docid=4JyfY72ygiVBaM&hl=en&sa=X&ei=FoxsUOD3K82LswbByYHwBQ&sqi=2&ved=0CDIQ9QEwAw&dur=3391 , Letöltés ideje: 2012-10-03

7. Az üzemanyagtöltő állomások időszaki elszámolása

Az ásványolajterméket forgalmazó nem jövedéki engedélyes kereskedők ellenőrzése a Jöt. 111. § (1) bekezdésének a) pontja alapján jövedéki ellenőrzés keretében kerül megvalósításra. A jövedéki ellenőrzés során a vámhatóság átvizsgálhatja az üzemanyag kereskedő üzlethelyiségét, raktárát, megállapíthatja a készleten lévő és forgalmazott ásványolajtermékek származását, adózott voltát. A jövedéki ellenőrzése jelenleg az alábbi ellenőrzési tematika alapján történik:

Feladat meghatározás

- A vizsgálni kívánt alanyok kiválasztása (általában TÜK előírásainak megfelelően);
- Járőrök kijelölése a feladat végrehajtására;
- Járőrök eligazítása;
- Egyéb tárgyi (eszközök) feltételek biztosítása.

7.1. Az elszámolás és a mintavételi eljárás

A továbbiakban megpróbálok egy teljes képet felvázolni általánosságban egy üzemanyagtöltő állomás időszaki elszámolásáról, valamint egy mintavételi eljárás szakszerű levezetéséről.

7.1.1. Készletfelvétel megkezdése

- Megjelenés a telephelyen-üzemanyagtöltő állomáson, bemutatkozás, szolgálati igazolvány felmutatása (hivatalból vagy kérelemre),
- Ellenőrzési jogosultság igazolása

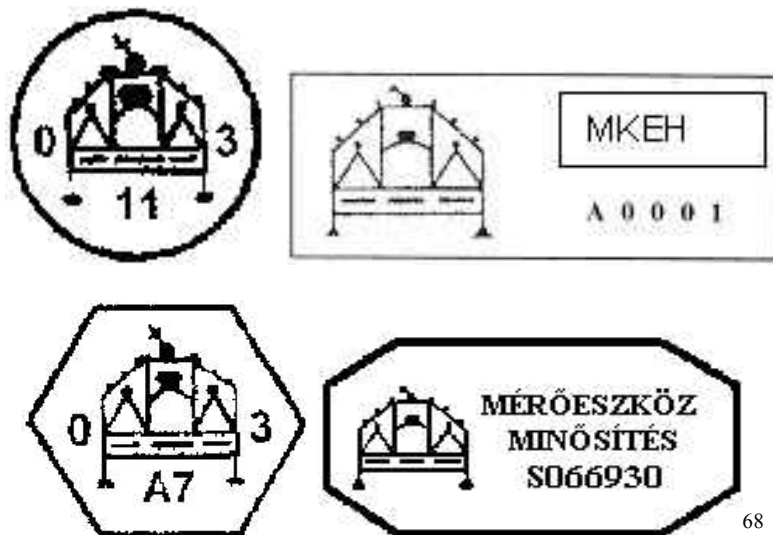
7.1.2. Okmányok ellenőrzése, készletfelvétel

- Engedélyek, hitelesítések (lásd az ábrákat alább) meglétének és érvényességének vizsgálata;
- Töltőállomás, tároló telep lezárása (a pontos készletek megállapítása céljából, csak a készletfelvétel időtartamára). Általánosságban nem minden esetben kerül

lezárásra a töltőállomás, csak készleteltérés, illetve jogsértés észlelése esetén a körülmények pontos lokalizálása céljából. De minden esetben le kell állítani a töltőállomás üzemszerű működését arra az időintervallumra, amíg a kútoszlopokon a mechanikus regiszterórák vagy az elektronikus regiszterórák adatait az ellenőrzés alá von személyel egyetemben (nagyon fontos momentum!) állásait nem rögzítettük.

- Készletfelvétel a felelős személy jelenlétében, illetve a megbízott személy jelenlétében léceléssel, vagy a hiteles elektronikus tartályszintmérő segítségével (már elég ritkán található, de a hiteles mérés elfogadásához HITELESNEK KELL LENNIE!), legalább üzemanyagonként 3 párhuzamos mérés átlagának figyelembevételével;

A mérésügyi hatóság által használt törvényes tanúsító jelek, hitelesítési bélyegzők rajzai

68

- A záró óraállások megállapítása a felelős személy jelenlétében (az elektronikus óraállások figyelembe vételével lásd a 2. bekezdést);
- Töltőállomás, tároló telep nyitása (abban az esetben, ha a készletfelvétel során jogsértésre utaló jelek nem kerültek megállapításra);
- A töltőállomás, tároló telep területének átvizsgálása a felelős személy jelenlétében (jogsértés felderítése céljából).

68 Forrás: Magyarország.hu 1991. évi XLV. törvény a mérésügyről [a végrehajtásáról szóló 127/1991 (X.9.) kormányrendelettel egységes szerkezetben], Letöltési idő: 2012-10-03, http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=14811.610110

7.1.3. Bevételezések, kiadások megállapítása

- Az időszakban beszerzett ásványolajtermékek mennyiségének megállapítása a nyilvántartás (számítógépes vagy manuális) adatai alapján üzemanyag fajtánként. Ezt a felelős személynek kell átadnia az ellenőrzést végző pénzügyőröknek. (ez az úgynevezett készletbevallás);
- Jövedéki adóval megfizetett készlet megállapítása (határozat, és a befizetést igazoló bizonylat/ok alapján);
- Másik telephelyről áttárolt mennyiség megállapítása (nyilvántartás alapján);
- A telephelyről áttárolt mennyiség megállapítása (nyilvántartás alapján);
- Összes bevétel megállapítása (figyelembe véve a hibásan bevételezett tételeket is);
- Forgalmazott mennyiség megállapítása az elektronikus – és/vagy mechanikus – regiszterórák előző és záró adatainak figyelembevételével (ez az üzemanyag mennyiség, ami ténylegesen a kimérő szerkezeten keresztül került értékesítésre);
- Üres váltás (töltőpisztoly hitelesítés és egyéb meghibásodás-kori esetekben fordul elő), órán kívüli eladás, másik telephelyre átadott mennyiség megállapítása (nyilvántartás alapján illetve a javítást végző cég munkalapjai szerint);
- Összes kiadás megállapítása;
- Nyilvántartás adatainak egyeztetése a bizonylatokkal (adminisztratív, szűrőpróbaszerű, esetlegesen tételes ellenőrzés. Eltérés esetén kötelezően tételes ellenőrzést kell végezni.

7.1.4. Hiány, többlet, adóköteles többlet megállapítása

- Nyilvántartás szerinti készlet megállapítása (összes bevétel és kiadás figyelembe vételével), összehasonlítása a tényleges készlettel,
- Hiány, többlet mennyiségének megállapítása,
- Elszámolható veszteségek megállapítása a 43/1997. (XII.30.) PM rendelet alapján (lásd lentebb),
- Az elszámolható veszteséget meghaladó hiány és/vagy többlet megállapítása,

- 12 hónap alatt forgalmazott mennyiség megállapítása (elszámolható veszteséget meghaladó **többslet (!)** megállapítása esetén),
- Adóköteles többslet megállapítása,
- Az adóköteles többsletes üzemanyagból minden esetben mintavételezést kell végezni, az anyag tényleges hőmérsékletének és tényleges hőmérsékleten mért sűrűségének megállapítását is el kell végezni (a hatályos mintavételi előírásoknak megfelelően),
- Az adóköteles többslet mennyiségének adó alapjául szolgáló mértékegységben (benzin és gázolaj esetében +15 °C-ra számított liter, LPG esetén kg) történő megállapítása,
- minta érzékszervi vizsgálata (amennyiben a vizsgálat alapján, az üzemanyag szabványon kívülinek minősíthető, a tárolótartályt és a kimérő szerkezeteket le kell zárni!!! Jelenleg nem alkalmazott gyakorlat, mivel a járőr nem tudja kétséget kizáróan megállapítani a helyszínen, az üzemanyag szabványon kívüliségét és így túl nagy a kockázati tényező az ilyen intézkedés esetén). A megengedett és kötelezően alkalmazandó eljárás ilyen esetben az, hogy a helyszínen megmintázott üzemanyagot a NAV Szakértői Intézetének elemzés céljából át kell adni. A Szakértői Intézet véleménye (vizsgálata) alapján lehet a megmintázott üzemanyag mennyiségre bírságot kiszabni az esetleges Magyar Szabványon (MSZ)⁶⁹ kívüliség megállapítása után.

69 MSZ jelentése: Magyar Szabvány

Ásványolajtermék raktározási veszteségnormája⁷⁰

Me.: százalék (%)/hó

	Ásványolajtermék (Jót. szerinti)	Föld feletti tartály		Úszótetős tartály		Föld alatti tartály		Hordós tank	
		téli	nyári	téli	nyári	téli	nyári	téli	nyári
		időszak		időszak		időszak		időszak	
1.	Cseppfolyósított és sűrítettgáz- halmazállapotú szénhidrogén	0,15	0,40	—	—	—	—	—	—
2.	Ólmozott és ólmozatlan benzin, egyéb ellenőrzött ásványolaj, E85	0,10	0,20	0,05	0,10	0,09	0,18	0,06	0,10
3.	Gázolaj, petróleum, fűtőolaj, biodízel	0,03	0,08	0,015	0,04	0,03	0,06	0,015	0,05

7.1.5. Jegyzőkönyv elkészítése, felvétele

Az üzemanyag töltőállomás elszámolására használt hárompéldányos jegyzőkönyvet: **”az üzemanyag készletfelvételével megállapított hiányról és többletről, valamint az adóköteles többlet kimutatásáról”**, amelyet a vizsgamunkához csatoltam.

7.1.6. Készletfelvétel befejezése

A készletfelvétel során felvett elszámolási jegyzőkönyvet a megbízott vezető aláírásával hitelesíteni kell és részére a második, „kereskedő példánya” részt át kell adni. A jegyzőkönyv mindhárom példányán az ellenőrzést végző pénzügyőrök aláírását és rendfokozatát is fel kell tüntetni. A jegyzőkönyv aláírásával és a kereskedő részére történő átadásával az ellenőrzést befejeztük.

⁷⁰Forrás: Magyarország.hu 43/1997. (XII.30.) PM rendelet a jövedéki termékek veszteségnormáiról 1. és számú melléklete szerint, Letöltési idő: 2012-10-03, http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=29031.210864

Az ellenőrzéskor/elszámoláskor a készletfelvétel módja nagy jelentőséggel bír, ami történhet:

- Léceléssel (függőőnos mérőszalag segítségével);
- Elektronikus tartályszintmérő szonda segítségével (már elég ritka).

Léceléssel történő tényleges készlet megállapítás esetén legalább három párhuzamos mérés eredményét kell figyelembe venni, átlagolás módszerével. Elektronikus tartályszintmérő szonda esetén egy mérés eredménye is elegendő, amit az automatikus tartályszintmérő szonda rendszerből kinyomtatással tudunk kinyerni. A szonda kinyomtatott eredményét csak abban az esetben fogadhatjuk el, ha azt az MKEH hitelesítette, egyéb esetben kötelező a lécelés. Amennyiben a szonda hiteles, de valószínűsíthetően téves adatot mutat, akkor lécelés eljárást kell alkalmazni a tényleges mennyiségek megállapítása céljából. A készletfelvételnél minden esetben meg kell mérni az úgynevezett null-légtér⁷¹ magasságát is. A null-légtér a mérőcsőnek azon része, amely a tartály dőmfedele felett található. Ez a magasság fix adat, hiszen ezt az MKEH a hitelesítés alkalmával meghatározza és feltünteti a hitelesítési bizonyítványon is. A null-légtéren hegesztési nyom csak a tartály dőmfedelénél lehet. Amennyiben a null-légtér magasságában eltérés mutatkozik, abban az esetben a készletfelvétel nem elvégezhető, mivel ebben az esetben a mérés nem lesz pontos. Ha ilyen eltérést tapasztalunk a null-légtér esetében, akkor a lécelést és a tartály hitelességét nem vehetjük figyelembe.

A méréssel megállapított centiméterben meghatározott adatot az MKEH hitelesítési bizonyítvány mellékletét képező kalibrációs táblázat segítségével átszámítjuk liter mennyiségre. A szonda a kinyomtatott készletlistán literben is megadja a tényleges készletet, így csak ellenőrzési céllal kell a kalibrációt használni.

A záró óraállások megállapításánál a Jöt. alapján az elektronikus regiszterek adatait kell figyelembe venni. A regiszterek a multinacionális cégek (pl.: MOL, OMV) által üzemeltetett töltőállomás hálózatok esetén a pénztárgéppel összekötetésben üzemelő

71 Null-légtér meghatározása: Forrás: internet „Hitelesítési előírás Tartályok geometriai tartályhitelesítése automatikus lézertávcsővel HE 31/5-2000 pdf dokumentum” 4.11 es pontja alapján: Null-légtér: „a szögvas és a felső vonatkoztatási pont közötti távolság”, Letöltési idő: 2012-10-03, http://www.google.hu/#hl=en&sugexp=les%3B&gs_nf=1&pq=null-l%C3%A9gt%C3%A9r&cp=25&gs_id=28&xhr=t&q=null-l%C3%A9gt%C3%A9r+meghat%C3%A1roz%C3%A1sa&pf=p&scient=psy-ab&oq=null-l%C3%A9gt%C3%A9r+meghat%C3%A1roz%C3%A1sa&gs_l=&pbx=1&bav=on.2,or_r_gc.r_pw.r_qf.&fp=8400fec09ef1172d&biw=1440&bih=699

elektronikus órák, az egyéb töltőállomások, tároló telepek esetében általában mechanikus regiszterek. A nagyobb cégek által üzemeltetett kutak esetén kinyomtatható a részletes és az összesített óraállás is, a többi kút esetében tételes leírással kell ezeket meghatározni.

A záró óraállások, megállapításakor kell elvégezni annak ellenőrzését, hogy a pénztárgép a kútoszlopokkal összeköttetésben működik-e. Ennek ellenőrzése az alábbiak szerint valósul meg:

- A kútoszlopokat a pénztárgépen lezárjuk, majd ezt követően leemeljük a kimérő szerkezetet (a tankoló pisztolyt) és megpróbálunk üzemanyagot vételezni. Amennyiben ez sikerül, a kútoszlop és a pénztárgép elektronikusan nincs összekötve. Ez a tény a kútoszlop és a tartály hatósági lezárását valamint bírság kiszabását eredményezi.
- A kimérő szerkezeten keresztül üzemanyagot vételezünk, majd visszatöltjük a tárolótartályba. (Ebben az esetben ún. üres váltás keletkezik. Az üres váltás azt jelenti, hogy a kérdéses mennyiség a kimérő szerkezeten megjelenik, de mivel a tartályba visszatöltésre kerül, így a tényleges készletből nem hiányzik. Az üres váltás mennyiségét a forgalmazott mennyiségből ki kell vonni; külön rubrika.) Ezt követően a pénztárgépből kinyomtatjuk az üres váltási bizonylatot és megnézzük, hogy a kérdéses mennyiség megjelenik-e a nyugtán. Amennyiben nem jelenik meg, akkor a kútoszlop és a pénztárgép elektronikusan nincs összekötve.

7.1.7. A jegyzőkönyv felvétele

Az üzemanyag készletfelvételével megállapított hiányról és többletről, valamint az adóköteles többlet kimutatásáról szóló jegyzőkönyvet az alábbi kitöltési útmutató alapján kell kitölteni:

7.1.8. Általános tudnivalók

Az üzemanyag készletfelvételével megállapított hiányról és többletről, valamint az adóköteles többlet kimutatásáról szóló jegyzőkönyv (a továbbiakban: *jegyzőkönyv*) az üzemanyag kereskedők készletében lévő üzemanyagok készletfelvételére szolgál.

7.2. Az elszámolási jegyzőkönyv

A jegyzőkönyv 3 példányos, önindigós nyomtatvány. A különböző példányok rendeltetése a következő:

1. példány: A készletfelvételt végző és a hatósági felügyeletet ellátó vámhivatal példánya
2. példány: A kereskedő példánya
3. példány: A készletfelvételt végző vámhivatal irattári példánya

7.2.1. A jegyzőkönyv felépítése

- Nyitó adatok
- Az ellenőrzést végzők megállapításai
- A felelős személy nyilatkozata
- Összesítő lapok

7.2.1.1. Nyitó adatok

A jegyzőkönyvnek ez a része a legfontosabb alapadatokat tartalmazza:

- a hatósági felügyeletet ellátó vámhivatal/igazgatóság megnevezését,
- a jegyzőkönyv iktatószámát,
- a jegyzőkönyv készítésének idejét és helyét,
- a készletfelvételt elrendelő szolgálati parancs keltét és számát,
- az engedélyes nevét, engedélyszámát, adószámát, pénzforgalmi jelzőszámát,
- az engedélyes székhelyének címét,
- a telephely típusát,
- az első számú vezető nevét,
- a készletfelvételt végzők nevét és rendfokozatát,
- a felelős személy adatait,
- a készletfelvétel megkezdésének időpontját,
- a készletfelvétellel vizsgált időszakot,
- a készletfelvétel befejezésének időpontját,
- a jegyzőkönyvhöz csatolt mellékletek számát.

- A jegyzőkönyv nyitó adatok részét értelemszerűen kell az üzemanyagtöltő állomásra nézve a megfelelő adatok beírásával kitölteni.
- A jegyzőkönyvhöz mellékletként csatolni kell a megállapítások bizonyításához szükséges iratokat, valamint a készletfelvétel során történt megállapításokat tartalmazó összesítő lapokat. Itt például a regiszteróra csere esetén a szakszervíz által kiállított jegyzőkönyvet/munkalapot és/vagy az MKEH által kiállított hitelesítési jegyzőkönyvet is. A felhasznált lapok darabszámát az erre szolgáló négyzetébe történő beírással jelezni kell. A jegyzőkönyv minden egyes oldalán az iktatószámot szigorúan fel kell tüntetni.
- A jegyzőkönyvet és a felhasznált összesítő lapok valamennyi lapját a felelős személy aláírásával a lapok alján a megfelelő rovatban hitelesíteni kell, ezzel a felelős személy elismeri az adatok és a kiszámítások helyességét is. Ha ellenvetése van a készletfelvétellel, a jegyzőkönyvben foglaltakkal vagy az eljárással kapcsolatban bármilyen ténnyel, adattal, akkor ezt is megteheti a jegyzőkönyv végén az erre rendszeresített rovatban.

7.2.1.2. Az ellenőrzést végzők megállapításai

Az ellenőrzést végzők megállapításai részét a megállapított tényállás leírását, ami általában egy előre kinyomtatott (úgynevezett: biankó) jegyzőkönyv vagy a helyszínen számítógéppel készített és kinyomtatott jegyzőkönyv. A készletfelvétel során tett esetleges intézkedéseket a jegyzőkönyv szöveges oldalán (4. oldal), az esetlegesen keletkezett/megállapított üzemanyagonként forgalmazott mennyiséget meghaladó hiányt és/vagy többletet a „kimutatott adóköteles többlet” elnevezésű oldalán (5. oldal utolsó oldal) kell rögzíteni. Valamint az ellenőrzött személy által tett bármilyen ellenvetését is, illetve az Igazgatóság (Vámhatóság) által tapasztalt jogsértések és az ezekkel kapcsolatos intézkedéseket is ide kell rögzíteni.

A tényállás leírása részben kell feltüntetni az ellenőrzött társaság megnevezését, a készlet felvételhez használt, kimérő szerkezetek, tárolótartályok az automatikus tartályszintmérők számát és ezen, készülékek Magyar Kereskedelmi Engedélyezési Hivatal (továbbiakban: MKEH) által kiadott hitelesítéseinek számát, kiadásának és érvényességének idejét.

Az intézkedések részben a készletfelvétel során tett intézkedések leírását, valamint a könyvelés, feldolgozás időtartamára más helyre továbbított bizonylatok bemutatására történő felszólítást kell megtenni.

Az üzemanyagonként forgalmazott mennyiséget meghaladó hiány és többlet, kimutatott adóköteles többlet jegyzőkönyvi oldalon, a készletfelvétel során a 3-as összesítő lap 21. rovatában megállapított „forgalmazott mennyiséget meghaladó hiány”, 22. rovatában megállapított „forgalmazott mennyiséget meghaladó többlet”, valamint 28. rovatában megállapított „adóköteles többlet” üzemanyagonkénti részletezésére szolgál. Ha a forgalmazott mennyiséget meghaladó adóköteles hiány vagy esetlegesen többlet nem keletkezik az elszámolás végén, akkor ezt az oldalt ki kell húzni.

7.2.1.3. A forgalmazott mennyiséget meghaladó hiány és többlet, kimutatott adóköteles többlet

- tételszám – az üzemanyag sorszáma,
- az üzemanyag megnevezése, illetve rövid jele (pl.: Esz-95, Esz-98, LPG, Go)
- üzemanyag mértékegysége (pl.: benzinek és gázolaj esetében liter, LPG esetében kg)
- nyilvántartás szerinti készlet: a 3-as összesítő lap 13. rovatában megállapított üzemanyag mennyisége, ami a nyitókészletének (1.) és az elszámolási időszak alatt beszerzett üzemanyag mennyiség (5.) összegének és az elszámolási időszakban eladott üzemanyag mennyiségnek (12.) a különbsége lesz.
- forgalmazott mennyiséget meghaladó hiány – a tételszámhoz tartozó üzemanyag 3-as összesítő lap 21. rovatában megállapított mennyisége,
- forgalmazott mennyiséget meghaladó többlet – a tételszámhoz tartozó üzemanyag 3-as összesítő lap 22. rovatában megállapított mennyisége,
- kimutatott adóköteles többlet mennyisége – a tételszámhoz tartozó üzemanyag 3-as összesítő lap 28. rovatában megállapított mennyisége,
- fajsúly – az üzemanyag fajsúlymérés során megállapított tényleges hőmérsékleten mért sűrűsége, adóköteles többlet kimutatása esetén,
- hőmérséklete – az üzemanyag tényleges hőmérséklete, adóköteles többlet kimutatása esetén,

- zárókészlet – a tételszámhoz tartozó üzemanyag nyilvántartás szerinti készletének és e) pontban megállapított mennyiségének különbsége, vagy nyilvántartás szerinti készletének és f) pontban megállapított mennyiségének összege,

Adóköteles többlet megállapítása esetén az üzemanyagból minden esetben mintát kell venni a hatályos mintavételi szabványok előírásainak megfelelően, mintavételi eljárás keretében. A literben kimutatott üzemanyag +15 °C hőmérséklethez tartozó térfogatát a mérésügyről szóló 1991. évi XLV. Törvény előírásainak megfelelően az MSZ ISO 3675, vagy az MSZ ISO 3838 jelű, a kőolajtermékek sűrűségének meghatározására vonatkozó szabványokban idézett MSZ ISO 91-1 szabványban ismertetettek szerint kell meghatározni.

7.2.1.4. A felelős személy nyilatkozata

A jegyzőkönyvben a felelős személy nyilatkozata részét a felelős személy nyilatkozatának írásba foglalása képezi. A felelős személynek a Közigazgatási Hatósági Eljárás és Szolgáltatás Általános Szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (továbbiakban: Ket.) 51. § (1) bekezdése szerint joga van nyilatkozatot tenni, vagy a nyilatkozattételt megtagadni. Amennyiben a nyilatkozatot megtagadja, az államigazgatási szerv a rendelkezésre álló adatok alapján dönt. A nyilatkozatot az ügyfél saját kezűleg, saját szavaival írja le. Amennyiben nem nyilatkozik az ügyfél, akkor a jegyzőkönyvben az ezt a tényt alátámasztó „**nem nyilatkozom**” szövegrészt, ha pedig a jegyzőkönyvben foglaltakkal egyetért, akkor a „**fentiekkel egyetértek, panasszal nem élek**” szövegrészt kell az ügyféllel saját kezűleg leíratni. Amennyiben a nyilatkozat tételére a rendelkezésre álló felület nem elégséges, abban az esetben újabb lapok kitöltése válik szükségessé. Az újabb lap kitöltését, az adott lapon jelezni kell és jelezni kell a jegyzőkönyv első lapján is a mellékletek száma rovatban.

7.2.1.5. Az összesítő lapok elkészítése

A jegyzőkönyv megállapításainak számszerű levezetésére szolgáló összesítő lapok a következők:

1-es lap: Tényleges készlet (7.1.2. pont szerint),

2-es lap: Forgalmazott mennyiség megállapítása (7.1.3. pont szerint),

3-as lap: Hiány, többlet, adóköteles többlet (7.1.4. pont szerint),

1-es lap Tényleges készlet

Ezen az összesítő lapon az elszámolásra kerülő üzemanyagok mennyiségeinek fajtanként és tárolótartályonkénti megállapítására, illetve a mérési bizonytalanságok meghatározására szolgál. A tényleges mennyiség a mért mennyiség cm-ben meghatározott adata alapján a tartályhoz tartozó (MKEH-OMH - által kiadott) kalibrációs táblázat alapján kerül kiszámításra vagy az elektronikus regiszteróra adatai alapján. A mérési bizonytalanság megállapítása a tényleges mennyiség, és a tartály mérési pontatlansága alapján kerül kiszámításra, vagy a mérési bizonytalanság a tartály alapűrtartalmából és a ténylegesen benne lévő üzemanyag mennyiségéből kerül kiszámításra.

Az összesítő lap egyes rovatait az alábbiak szerint kell kitölteni:

Tartály jele: A megnevezés szerinti üzemanyag tárolására szolgáló tartály MKEH-OMH hitelesítési bizonyítványában megjelölt sorszáma.

„Alapűrtartalom:” A megnevezés szerinti üzemanyag tárolására szolgáló tartály MKEH-OMH hitelesítési bizonyítványában megjelölt alapűrtartalma. Az alapűrtartalom az adott tárolótartály legnagyobb keresztmetszetétől számított 20-20 cm nagyságú téglalap űrtartalma, mely a hitelesítési bizonylaton minden esetben feltüntetésre kerül. A rovat kitöltése csak abban az esetben szükséges, ha a hitelesítési bizonyítvány a mérési bizonytalanság megállapításához az alapűrtartalmat jelöli meg, illetve ha a tartályban lévő üzemanyag mennyisége annyira csekély, hogy léceléssel és/vagy egyéb mérhető módon nem lehet az üzemanyag mennyiségét megállapítani benne. A jegyzőkönyvben a tényleges készlet megállapítása során, ha a tárolótartályban az üzemanyag mennyisége kevés, tehát nem éri el az alapűrtartalmat, akkor az alapűrtartalom alapján számított tárolási veszteséggel kell számolnunk.

Tartály mérési pontatlansága: A megnevezés szerinti üzemanyag tárolására szolgáló tartály MKEH-OMH hitelesítési bizonyítványában megjelölt mérési pontatlansága százalékban kifejezve. Amennyiben az alapűrtartalom rovatban adat szerepel, abban az esetben a mérési pontatlanság az ott szereplő mennyiség hitelesítési bizonyítványban

meghatározott százaléka, egyéb esetben a tényleges készlet vonatkozásában kell meghatározni.

Mért mennyiség cm-ben: A rovatba a megnevezés szerinti üzemanyag függőönos mérőszalag, vagy automatikus tartálysztméről készülék segítségével megállapított cm-ben kimutatott tényleges mennyiségét kell beírni. Függőönos készlet meghatározás esetén, legalább három mérés számtani átlagát kell figyelembe venni. LPG üzemanyag esetében a rovatba a százalékos mérőóra által mutatott százaléértéket, illetve a tárolótartály ürtartalmát kell feltüntetni.

Tényleges mennyiség: A rovatba a függőönos (átlagolt) méréssel meghatározott üzemanyag mennyiségének (cm) és az MKEH-OMH által kiadott kalibrációs táblázat segítségével meghatározott mennyiségét kell literben feltüntetni. Amennyiben a mérés automatikus szintmérő készülék segítségével történik, a szintmérő által készített adatlap tartalmazza a tényleges készlet mennyiségét literben. LPG üzemanyag esetében az előző rovatban meghatározott százaléérték és a tartályürtartalom segítségével megállapított mennyiséget kell feltüntetni.

Mérési bizonytalanság: A megnevezés szerinti üzemanyag tárolótartályának hitelesítési bizonyítványában meghatározottak szerint a tényleges mennyiség, vagy az alapürtartalom meghatározott százaléának figyelembevételével megállapított üzemanyag mennyisége LPG üzemanyag esetében az MKEH-OMH a tárolótartályokat nem hitelesíti, így mérési bizonytalanság megállapítása nem lehetséges. Az LPG üzemanyag esetén a tárolótartályt hitelesíteni nem kell.

Összesen (Átvitel): A rovatba a megnevezés szerinti üzemanyag tárolótartályonként összesített mennyiségét és az összesített mérési bizonytalanságát kell beírni. Ha a megnevezés szerinti üzemanyaghoz több összesítő lap kerül kiállításra, akkor az e rovatban szereplő mennyiségeket a következő összesítő lap áthozat rovatába kell bejegyezni. Az ezekben a rovatokban feltüntetett mennyiségek kerülnek átvezetésre a 3-as lap 14. rovatába.

2-es lap Forgalmazott mennyiség megállapítása

Áthozat: A rovatba az előző 2-es lapról áthozott, megnevezés szerinti üzemanyag forgalmi, összesített mennyiségét kell beírni. Ha az összesítő lapból csak egy kerül kiállításra, akkor a rovatban nem kell adatot szerepeltetni.

Az összesítő lap a forgalmazott időszakban (készletfelvétellel vizsgált időszakban és/vagy a forgalmazott mennyiséget meghaladó 12 havi forgalom során) a regiszteróra állásában műszaki hiba, jeladó csere következtében bekövetkezett változások részletezésére szolgál, a "változás időpontja", a "záró óraállás", az "előző óraállás" és a "forgalmi mennyiség" figyelembevételével. Az összesítő lapot csak akkor kell kitölteni, ha a fent leírt valamelyik, vagy mindkettő esemény bekövetkezett, egyéb esetben nem kell a *jegyzőkönyvhöz* melléklétként csatolni.

Az összesítő lap A) részét abban az esetben kell kitölteni, ha a készletfelvétellel vizsgált időszakban a megnevezés szerinti üzemanyag regiszteróra állásában változás következett be, azaz a regiszteróra állásokból kiszámolt mennyiségek eltérőek. Ez abból következhet, hogy a regiszterórát cserélték, vagy valamilyen meghibásodás miatt megállt, vagy javították. A forgalmazási időszak ebben az esetben megegyezik a készletfelvétellel vizsgált időszakkal.

Az összesítő lap B) részét abban az esetben kell kitölteni, ha a forgalmazott mennyiséget meghaladó többlet kerül megállapításra és a 12 hónapos forgalmazási időszakban a megnevezés szerinti üzemanyag regiszteróra állásában változás következett be. A forgalmazási időszak ebben az esetben a készletfelvétel napjának figyelembevételével megállapított előző 12 hónap. (pl.: ha a készletfelvétel megkezdésének dátuma 2010. 05. 01. a forgalmazási időszak kezdete 2009. 05. 01. lesz.)

Az összesítő lap egyes rovatait az alábbiak szerint kell kitölteni:

Áthozat: A rovatba az előző összesítő lapról áthozott, megnevezés szerinti üzemanyag forgalmazott mennyiségét kell beírni. Ha az összesítő lapból csak egy kerül kiállításra, akkor a rovatban nem kell adatot szerepeltetni.

Változás időpontja: A rovatba azt az időpontot (év, hó, nap) kell feltüntetni, amikor a regiszteróra állásában változás következett be. Változás esetén a javítást végző cég, minden esetben szerelési jegyzőkönyvet készít, amelyben feltünteti a változás okát, a változás előtt a regiszteróra záró óraállását, valamint a javítást követően a regiszteróra nyitó állását és az esetleges üres váltás mennyiségét.

Záró óraállás: A rovatba a változás előtt a szerelési jegyzőkönyvben feltüntetett, illetve a forgalmazott időszakra vonatkozóan megállapított összesített záró regiszteróra állást kell feltüntetni.

Előző óraállás: A rovatba a forgalmazott időszakra vonatkozóan megállapított, illetve a változást követően a szerelési jegyzőkönyvben feltüntetett összesített nyitó regiszteróra állást kell feltüntetni.

Forgalmi mennyiség: A rovatba a záró óraállás és előző óraállás különbségét kell beírni.

Összesen (Átvitel): Ebbe a rovatba az üzemanyag összesített forgalmi mennyiségét kell beírni. Ha a megnevezés szerinti üzemanyaghoz több összesítő lap kerül kiállításra, akkor az e rovatban szereplő mennyiséget a következő összesítő lap áthozat rovatába kell bejegyezni.

3-as lap **Hiány, többlet, adóköteles többlet**

Az összesítő lap a készletfelvétellel vizsgált időszakban bekövetkezett készletnövekedés, készletcsökkenés megállapítására, a nyilvántartás szerinti készlet, valamint a készletfelvétellel vizsgált időszakban keletkezett hiány, többlet, adóköteles többlet kimutatására, továbbá adóköteles többlet kimutatása esetén a 12 hónap alatt forgalmazott mennyiség kimunkálására szolgál.

Az összesítő lap egyes rovatait az alábbiak szerint kell kitölteni:

Nyitó készlet: A rovatba az üzemanyagnak az előző elszámolásban megállapított zárókészletét kell feltüntetni, ami egyben azonos a 14. rovatban szereplő tényleges mennyiség adatával.

Jövedéki adóval megfizetett készlet: A rovatot csak abban az esetben kell kitölteni, ha az előző készletfelvételi időszakban adóköteles – de nem bírságköteles – többlet került megállapításra és az üzemanyag kereskedő a jövedéki adót igazoltan megfizette. A jövedéki adó megfizetését és a befizetést igazoló bizonylatot felszólításra bemutatással kell igazolnia.

Belföldi beszerzés: A rovatba az elszámolás alá vont telephelyre a megnevezés szerinti üzemanyagból a vizsgált időszakban betárolt összmennyiséget kell beírni. Ezeket a mennyiségeket az üzemanyag kereskedőnek szükség esetén bizonylatokkal is alá kell tudnia támasztani. A tárgydíszaki beszerzést a számítógépes nyilvántartásból, illetve a manuális nyilvántartásból lehet kinyerni, amelyet összesítve kell ide beírni.

Másik telephelyről átvett: A rovatba egy másik telephelyről áttárolt mennyiséget kell beírni. Ide kell beírni például a kereskedő másik töltőállomásáról áttárolt üzemanyag mennyiségét is.

Készletnövekedés: A rovatba az üzemanyagnak a (2.) jövedéki adóval megfizetett készlet, a (3.) belföldi beszerzés és a (4.) másik telephelyről átvett rovatában szereplő mennyiségeknek az összegét kell feltüntetni.

Záró óráállás: A rovatba az üzemanyag elektronikus regiszterórájának készletfelvétellel megállapított összesített záró óráállását kell beírni.

Előző óraállás: A rovatba az üzemanyagra vonatkozóan az előző készletfelvétel során megállapított összesített záró regiszteróra állást kell beírni. Ez az óraállás az előző időszakra felvett jegyzőkönyvben szereplő órák összesített záró óraállása.

Forgalmazott mennyiség: A rovatba a (6.) záró óraállás és (7.) előző óraállás rovatokban szereplő mennyiségek különbségét kell beírni. Amennyiben a készletfelvétellel vizsgált időszakban, a regiszteróra állásában műszaki hiba, jeladó csere következtében változás következett be, akkor a rovatba a megnevezés szerinti üzemanyag 2-es lap A) részének összesen rovatában szereplő mennyiséget kell beírni.

Órán kívüli eladás: A rovatba akkor kerülhet beírásra mennyiség, ha az üzemanyag kereskedő csak mechanikus regiszterórákat alkalmaz. Amennyiben a mechanikus regiszter meghibásodik és annak kapcsolata független a pénztárgéppel összeköttetésben lévő jeladótól, akkor az üzemanyag kereskedő forgalmazhat úgy üzemanyagot, hogy a regiszteróra nem mér, így órán kívüli eladást produkál. Ilyenkor vizsgálni kell a pénztárgép forgalmazási adatait és az alapján meg kell állapítani, hogy a megelőző zárást követően a forgalmazott mennyiséget figyelembe véve meddig mért a regiszteróra. Ezt követően meg kell állapítani, hogy a leállást követően milyen mennyiségben került kiadásra üzemanyag órán kívül a készletfelvétel időpontjáig, ez a mennyiség képezi az órán kívüli eladást. Ebben az esetben a fenti adatok pontos megállapítása céljából a forgalmazást szüneteltetni kell. A jelenlegi szabályozás értelmében órán kívüli eladás maximum egy napot érintően a napi zárások közötti időszakban keletkezhet, mivel az üzemanyag kereskedőknek naponta, vagy műszakonként a nyilvántartást le kell zárniuk és abban a forgalmazott mennyiséget a regiszterórák állásai alapján kell megállapítaniuk. Amennyiben a készletfelvétel során az előírt zárásokon túlmenően órán kívüli eladás keletkezik, ez a tény jövedéki törvénysértést von maga után, hiszen az előírt zárást az üzemanyag kereskedő nem az előírtaknak megfelelően végezte, vagy egyáltalán nem végezte el.

Másik telephelyre átadott: A rovatba az üzemanyag kereskedő által a megnevezés szerinti üzemanyagból másik telephely részére átadott mennyiséget kell beírni. Ha van ilyen, akkor ennek az üzemanyag mennyiségnek az áttárolást fogadó üzemanyag töltőállomás nyilvántartásában is szerepeltetni kell és az elszámolási időszakát lezáró jegyzőkönyvének 4.-es rovatában a másik telephelyről átvett- rovatban kell szerepelnie.

Egyéb (pl.: üres váltás): A rovatba a készletfelvétellel vizsgált időszakban a megnevezés szerinti üzemanyag regiszteróján keresztül végzett üres váltások mennyiségét kell beírni, a szerelési jegyzőkönyvek alapján. Üres váltás abban az esetben keletkezik, ha a regiszterórán javítás és/vagy adagolás ellenőrzés során üzemanyagot mérnek ki és a kimért mennyiséget a tárolótartályba, visszatöltik. Ilyenkor a regiszteróra méri a kiadott mennyiséget, de az a visszafejtés következtében a tartálykészletből nem hiányzik. Az üres váltásról minden esetben szerelési jegyzőkönyv készül.

Készletcsökkenés: A rovat a (8.) forgalmazott mennyiség, (9.) órán kívüli eladás és (10.) másik telephelyre átadott rovatokban szereplő mennyiségek összegének (11.) üres váltás rovatban szereplő mennyiséggel csökkentett összege.

Nyilvántartás szerinti készlet: A rovat az (1.) nyitókészlet rovatban szereplő mennyiség és az (5.) készletnövekedés rovatában szereplő mennyiség összegének és a (12.) készletcsökkenés rovatában szereplő mennyiségek különbségének összege.

Tényleges készlet: A rovatba az üzemanyag 1-es összesítő lap összesen rovatában szereplő tényleges mennyiségét kell beírni.

Hiány: A rovatba a (13.) nyilvántartás szerinti készlet és a (14.) tényleges készlet rovatban szereplő mennyiségek különbségét kell beírni. Hiány akkor keletkezik, ha a (13.) nyilvántartás szerinti készlet rovatában szereplő mennyiség nagyobb a (14.) tényleges készlet rovatban szereplő mennyiségénél.

Többlet: A rovatba a (14.) tényleges készlet és (13.) nyilvántartás szerinti készlet rovatban szereplő mennyiség különbségét kell beírni. Többlet akkor keletkezik, ha a (14.) tényleges készlet rovatban szereplő mennyiség nagyobb a (13.) nyilvántartás szerinti készlet rovatában szereplő mennyiségénél.

Mérési bizonytalanság: A rovatba a megnevezés szerinti üzemanyag 1-es összesítő lap összesen rovatában megállapított mérési bizonytalanság mennyiségét kell beírni.

Mérési bizonytalanságot meghaladó hiány: A rovat a (15.) hiány és (17.) mérési bizonytalanság rovatban szereplő mennyiség pozitív különbsége.

Mérési bizonytalanságot meghaladó többlet: A rovat a (16.) többlet és (17.) mérési bizonytalanság rovatában szereplő mennyiség pozitív különbsége.

Forgalmazott mennyiség 0,5 %-a: A rovatba az üzemanyag (8.) forgalmazott mennyiség rovatban szereplő adat 0,5 %-ának figyelembevételével kell a megállapított összeget beírni.

Forgalmazott mennyiséget meghaladó hiány: A rovatba a (18.) mérési bizonytalanságot meghaladó hiány és a (20.) forgalmazott mennyiség 0,5%-a rovatban szereplő mennyiség pozitív különbségét kell beírni. Forgalmazott mennyiséget meghaladó hiány megállapítása esetén az ebben a rovatban szereplő mennyiséggel az üzemanyag kereskedő nyilvántartásában vezetett nyilvántartás szerinti készletet csökkenteni kell.

Forgalmazott mennyiséget meghaladó többlet: A rovatba a (19.) mérési bizonytalanságot meghaladó többlet és a (20.) forgalmazott mennyiség 0,5%-a rovatban szereplő mennyiség pozitív különbségét kell feltüntetni. Forgalmazott mennyiséget meghaladó többlete a kereskedőnek normál esetben nem lehet. Ha az elszámolható veszteséget meghaladó többlet keletkezne, akkor az vagy valamilyen illegális tevékenységből származhat vagy esetleg számszaki, esetleg számítástechnikai hiba oka lehet. Nem elhanyagolható feltevés lehet, hogy a kereskedő esetleg illegálisan szerzett be jövedéki terméket. Ilyen esetben a mindenkor hatályos mintavételi szabály alapján mintát kell venni az üzemanyagból bevizsgálás céljából és a körülményeket minden tekintetben tisztázni kell.

Zárókészlet: A rovatban a tényleges készlet (14.) rovatban szereplő mennyiséget kell szerepeltetni. Az ebben a rovatban szereplő mennyiség lesz a következő készletfelvétel nyitókészlete (1.).

Forgalmazási időszak (12 hónap) kezdete és vége: A táblázat kitöltése csak abban az esetben szükséges, ha a készletfelvétel során forgalmazott mennyiséget meghaladó többlet került megállapításra (22.). A forgalmazási időszak ebben az esetben a készletfelvétel napjának figyelembevételével megállapított előző 12 hónap. (pl.: ha a készletfelvétel megkezdésének dátuma 2010. 05. 01., a forgalmazási időszak kezdete 2009. 05. 01. lesz.).

Záró óraállás: A rovatba a megnevezés szerinti üzemanyag elektronikus regiszterójának vagy regiszterórák készletfelvételkor megállapított összesített záró óraállását kell beírni, amely az elszámolási jegyzőkönyv 3-as lapjának 6. rovatában szerepel.

Előző óraállás: A rovatba a megnevezés szerinti üzemanyag regiszterójának a 12 hónapos forgalmazási időszak első napján a nyilvántartásban szereplő összesített nyitó

óraállását kell beírni. Az óraállást a számítógépes nyilvántartásból vagy a manuális nyilvántartásból kikereséssel kell kinyerni.

Forgalmazott mennyiség: A rovatba a (24.) záró óraállítás és (25.) előző óraállítás rovatokban szereplő mennyiségek különbségét kell beírni. Amennyiben a 12 hónapos időszakban a regiszteróra állásában műszaki hiba, jeladó csere következtében változás következett be, akkor a rovatba a 2-es lap B) oszlopának összesen rovatában szereplő mennyiséget kell beírni.

Forgalmazott mennyiség 0,5 %-a: A rovatba a (26.) forgalmazott mennyiség rovatban megállapított adat figyelembevételével megállapított összeget kell beírni.

Adóköteles többlet: Adóköteles többlet akkor keletkezik, ha a (16.) Rovatban megállapított többlet mennyisége meghaladja a (17.) mérési bizonytalanság rovat és a (27.) forgalmazott mennyiség 0,5 %-a rovat mennyiségének összegét. Adóköteles többlet megállapítása esetén az üzemanyag kereskedőnek adó és bírságfizetési kötelezettsége is keletkezik, mely külön határozattal kerül előírásra. Az adóköteles többletes üzemanyagokból minden esetben mintát kell venni a mindenkor hatályos mintavételi szabályzat alapján, és azokat fajsúlymérővel meg kell vizsgálni.

A 3-as összesítő lap kimunkálását LPG üzemanyag esetében kilógramm mennyiség alapulvételével kell elvégezni.

A jegyzőkönyv kitöltését a gyakorlatban a fent leírtak alapján kell elvégezni. Az ellenőrzést végzők megállapításai, az intézkedések és az ügyfél nyilatkozata rovatokat a készletfelvételek során feltárt tények, és az esetlegesen tett intézkedések alapján valamint a hatályos jogszabályi előírások figyelembe vételével kell kitölteni.

A 2-es összesítő lap kitöltésekor a bemutatott módon kell eljárni a 12 hónap forgalma alatt bekövetkezett változások esetében is.⁷²

⁷² Forrás: A dolgozat 7. fejezetében (7.1 és 7.2 pontok) leírt üzemanyagtöltő állomások elszámolását a Lónyay Menyhért Szakkönyvtár „JÖVEDÉKI ALAPOK IV. A KERESKEDELEM SZABÁLYAI” című Budapest, 2006. könyv 6.2.7.3. fejezetében leírtak (94.-103. oldalig) és saját tapasztalatok felhasználása alapján készítettem el.

7.3. A mintavételi eljárás

A mintavételt több célból is végezhetjük. Mintavételezést hajthatunk végre adóraktárban, adómentes felhasználó, felhasználói engedélyes telephelyén adóellenőrzés minőségellenőrzés céljából. Üzemanyagtöltő állomáson, kiskereskedelmi üzemanyag tároló telepen minőség-ellenőrzés vagy adóellenőrzés céljából. Magánszemélynél adóellenőrzés céljából.

Az alábbi leírásban szeretnék egy teljesebb képet alkotni egy üzemanyagtöltő állomáson vagy egy üzemanyag végfelhasználó telephelyén készletezett ásványolaj üzemanyagból történő mintavételezés gyakorlati fogásaira, rutinjára. A töltőállomáson, illetve a végfelhasználó telephelyén történő mintavételezést megelőzően minden esetben a területre, illetve a mintavételezés alá vont ásványolaj fajtájára vonatkozóan a munkavédelmi szabályokat és előírásokat maradéktalanul be kell tartani (mintavételi és mintakezelési kézikönyv V. fejezete)⁷³. Minden esetben meg kell győződni a mintavételi eljárás alá vont ásványolaj fajtájáról (gázolaj, benzin, E85, egyéb). A folyékony ásványolaj termékek mintavételére vonatkozó szabály az MSZ EN ISO 3170:2004 vonatkozik. Valamint fokozottan ügyelni kell a tűz és robbanás veszélyre. Az üzemanyagtöltő állomások általában és túlnyomó részt az „A” tűzveszélyességi osztályba soroltak.

A tűzveszélyességi osztályok⁷⁴ besorolása a 35/1996 (XII.29.) BM rendelet szerint a következő:

- „A” Fokozottan tűz és robbanásveszélyes
- „B” Tűz és robbanásveszélyes
- „C” Tűzveszélyes
- „D” Mérsékelten tűzveszélyes
- „E” Nem tűzveszélyes

⁷³ Forrás: A Nemzeti Adó-és Vámhivatal Elnöke által kiadott 1097/2011. számú eljárási rend a jövedéki eljárásról utasítás 4.8 Mintavételi eljárás lefolytatása pontja valamint a Mintavételi és mintakezelés kézikönyv V. fejezete alapján.

⁷⁴ Forrás: Magyarország.hu 43/1997. (XII.30.) PM rendelet a jövedéki termékek veszteségnormáiról 1. es számú melléklete szerint, Letöltési idő: 2012-10-03, http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=29031.210864

7.3.1. A szabványos mintavételi eszközök

7.3.1.1. Vákuumpumpás kézi folyadék mintavevő eszköz

Lásd a 5. ábrát

Működési elve:

A vákuumpumpás kézi mintavevő (a továbbiakban: kézi mintavevő) a pumpakar többszöri hátrahúzása során, a készülékhez csatlakoztatott mintavételi edényben vákuumot képez. A vákuum következtében a mintázott folyadék a mintavételi edénybe áramlik. A készülék nem használható pl.: puha műanyag PET palackkal, mivel a vákuum hatására annak fala behorpad.

A kézi mintavevő felhasználható:

- tartályból,
- hordóból,
- kannából,
- üzemanyagtankból

történő mintavételre.

Mintázható termékkör:

- ásványolajtermékek (gázolaj, petróleum, lakkbenzin, kenőolaj, tüzelőolaj)
- alkoholtermékek.

7.3.1.2. Nehezékkel ellátott mintavevő kanna

Lásd a 6.ábrát

A mintavevő kanna egy olyan nehezékkel ellátott fém hengeres alakú tartály, amely könnyedén belemerül a megmintázandó folyadékba. Az eszköz két részből áll, egyik rész a lánc, amellyel a kanna meríthető a folyadékba, a másik pedig maga a mintavevő kanna. A leeresztő eszközt (láncot) úgy kell a kannához erősíteni, hogy a kanna dugóját egy hirtelen mozdulattal ki lehessen rántani.

7.3.1.3. Láncos, pont mintavevő

Lásd a 7. 8. ábrákat

A láncos pont mintavevő hengeres és keskenyebb, mint a nehezékkal ellátott mintavevő kanna. A henger átmérője mintegy 5 cm, teljes hossza kb 40-45 cm, anyaga réz. A mintavevő tetején a saját anyagából készült dugó található, amelyhez külön lánc csatlakozik. A mintavevő eszközt a tartályban lévő folyadékba eresztve a tartályban lévő folyékony anyagból -pontminta- vehető a teljes magasság függvényében. A mintavevő tartályt az adott magasságban a folyadékba kell meríteni és ott a láncsal a dugó nyitható, ezáltal a mintaanyag beáramlik a mintavevő edénybe. A lánc visszaeresztésével a dugó bezárható, a mintavevő edény zárható és a lánc segítségével a folyadékból kiemelhető.

7.3.2. Az ellenőrzés alá vont személy

A mintavételi eljárást közvetlenül megelőző első lépésként az ellenőrzés helyszínén minden esetben egy olyan személyt kell ellenőrzés alá vonni, aki az ügyben aláírási jogosultsággal rendelkezik. Ez a személy a hatósági eljárás és a mintavételi eljárás minden mozzanata során mindvégig jelen kell lennie, mivel az eljárásunk csak és kizárólag ebben az esetben lesz jogszerű.

Ha a mintaadó és/vagy az ellenőrzés alá vont személy a hatósággal való együttműködést és ezzel együtt a mintaadási kötelezettségét megtagadja, akkor ebben az esetben a következőket kell alkalmazni. Ha esetleg a gazdálkodó megtagadja az ellenőrzést és az ellenőrzésben való részvételt illetően a jegyzőkönyv aláírását, akkor az ellenőrzés megkezdését követően azonnal gondoskodnunk kell két fő hatósági tanúról, akik az ellenőrzés az esetleges mintavétel, lefoglalás alatt végig a helyszínen maradnak és a helyszínt lezárással biztosítani kell. Az eljárást a két fő hatósági tanú és/vagy az ellenőrzés alá vont személy jelenlétében az alább leírt módon végezzük el.

Az eljárás megkezdése előtt az ellenőrzés alá vont személyt tájékoztatni kell minden esetben arról, hogy mintavételi eljárást végzünk kizárólag a jelenlétében, ellenkező esetben a két fő hatósági tanú jelenlétében.

7.3.3. A töltőállomás lezárása

A következő lépésünk a töltőállomás lezárása illetve a töltőoszlopok blokkolása (üzemanyag vételezést ne tudjunk rajta végrehajtani!). A töltőoszlopok pénztárgéppel való összeköttetésének vizsgálata. A vizsgálat abból áll, hogy a pénztárgépeken keresztül leblokkolt töltőoszlop egy tetszőlegesen általunk kiválasztott töltőpistolyából üzemanyag mintavételezést próbálunk meg végrehajtani egy erre alkalmas és megfelelő űrméretű edénybe. A mintavételezés esetén megállapíthatjuk, hogy a töltőoszlop elektronikus összeköttetésben áll-e a pénztárgéppel. Ha tudunk mintát venni a blokkolást követően, akkor nem áll összeköttetésben a két egység, ami azonnali töltőállomás bezárást von maga után.^{3.ábra}

7.3.4. A készletezett ásványolaj mennyiségének megállapítása

Lásd a 13.ábrákat

A következő lépés a töltőállomás tartályaiban (ami lehet földalatti fekvőhengeres tartály, vagy ásványolaj végfelhasználó esetében általában föld feletti konténer tartály) tárolt ásványolaj (benzin, gázolaj, egyéb ásványolaj) mennyiségének pontos meghatározása, ami történhet az alábbiak szerint:

- Léceléssel (függőónos mérőszalag segítségével), lásd a 13.ábrákat
- Elektronikus tartálysztintmérő szonda segítségével (már elég ritka),
- Konténertartály esetén egyszerű mérőcső leolvasással, lásd a 2.ábrákat

Léceléssel történő tényleges készlet megállapítás esetén legalább három párhuzamos mérés eredményét kell figyelembe venni, átlagolás módszerével. Elektronikus tartálysztintmérő szonda esetén egy mérés eredménye is elegendő, amit az automatikus tartálysztintmérő rendszerből kinyomtatással tudunk kinyerni. A szonda kinyomtatott eredményét csak abban az esetben fogadhatjuk el, ha azt az MKEH (OMH) hitelesítette, egyéb esetben kötelező a lécelés. Amennyiben a szonda hiteles, de valószínűsíthetően téves adatot mutat, akkor kötelező a lécelés eljárást alkalmazni a tényleges mennyiségek megállapítása céljából.

Minden esetben győződjünk meg arról a tényről, hogy a töltőállomás minden egyes tárolótartályához tartozik-e az MKEH által kiadott és érvényes (!) hitelesítési bizonyítvány. Amennyiben, ilyennel nem rendelkezik a töltőállomás, úgy a mintavételi eljárásunk a későbbiek folyamán támadható a megállapított mennyiségek tekintetében. Ha a töltőállomáson olyan tároló tartályából veszünk mintát, amelynek lejárt a tartály hitelesítési bizonyítványa, akkor a készletfelvételt nem hiteles mérőeszközzel végezzük, ergo nem tudunk készletet megállapítani minden kétséget kizáróan!

7.3.5. Az üres váltás

Lásd 14.ábra

A következő lépés, hogy a kútoszlop kimérő szerkezetén keresztül üzemanyagot vételezünk „üres váltásként” ^{14.ábra}, amelyet majd később visszatöltünk, a tárolótartályba lásd a 16. ábrákat. Az üres váltás azt jelenti, hogy a kérdéses üzemanyag mennyiség a kimérő szerkezeten megjelenik, de mivel a tartályba visszatöltésre kerül, így a tényleges készletből nem hiányzik. Az üres váltásra azért van szükség a mintavételi eljárás során, mert a kimérő szerkezet (töltő pisztoly) összekötő csöve gumi anyagból készül általánosságban és ennek az anyagnak magas a kéntartalma. A gumi készítésénél kénnel vulkanizálják az anyagot.

A kéntartalommal összefüggő probléma a kisebb forgalmú üzemanyagtöltő kutaknál előforduló jelenség. Ezeknél a „kisebb” kutaknál sok esetben előfordult, hogy az elszámlálásuk során vett üzemanyag minták kéntartalma a megengedett határértékek többszöröse voltak. Ezekre, a jelenségekre a választ az adja, hogy a kútoszlopok tankoló csöveiből tankolás után az üzemanyag az általában gumiból készült tankoló csőben marad. Az előregeedett gumicsövekben fellelhető üzemanyag lappangás miatt idővel a cső belső falából a kén kioldódik, ezáltal a tankoláskor mért üzemanyag kéntartalom drasztikusan megnőhet, ami azonban nem jelenti azt, hogy az üzemanyag kéntartalma nem megfelelő. Erre a problémára a megoldást az jelentheti, hogy ezeket az előregeedett gumicsöveket a lehető legsűrűbben cseréljék. A jelenség kiszűréséhez mintavétel esetén a megoldás az, hogy a mintavételi eljárás esetén nem 4-5 liter üzemanyaggal kell átmosatni a tankoló csövet, hanem ennél a mennyiségnél jelentősebb mennyiséggel. A mintavétel során ez nem okozhat problémát, hiszen az üres váltáskor levett üzemanyag visszasikerül a tartályba.

Az ásványolajok esetében a szabadforgalomban történő kereskedelmi tevékenység ellátásának feltétele, hogy magyar szabványban meghatározott paraméterekkel (MSZ) kell rendelkeznie a terméknek, az üzemanyagnak. Ebben a tekintetben és az uniós meghatározásoknak valamint a környezetvédelmi előírásoknak megfelelően elsősorban az üzemanyag kéntartalmának kell egy bizonyos szintűnek, illetve egy meghatározott szint

alattinak lennie. Az üzemanyagok kén tartalmát Ppm. Mértékegységben fejezzük ki.⁷⁵ Megkülönböztetett figyelemmel kell lenni az erre vonatkozó előírásban meghatározott paraméterekre. Az ezektől, a paraméterektől való eltérés adómérték változást is eredményezhet.

7.3.6. A bizonylatok

Következő lépésként a pénztárgépből kinyomtatjuk az üres váltási bizonylatot és megnézzük, hogy a kérdéses mennyiség megjelenik-e a nyugtán. Amennyiben nem jelenik meg, akkor a kútoszlop és a pénztárgép elektronikusan nincs összekötve.

Továbbá szükség van az üzemanyagtöltő állomáson, mint kiskereskedelmi tároló telepen üzemeltetett pénztárgép alkalmazására is, ami a kútoszlopokkal összeköttetésben kell, hogy álljon és ezt a NAV-által engedélyeztetni is kell.

7.3.7. A mintavevő edények vizsgálata

A következő lépés az ásványolaj minták tárolására használt 1- literes szabványos mintatároló edény vizsgálata a mintaadó személlyel is.^{19.ábra}

Fontos, talán a legfontosabb mozzanat a mintavételi eljárás során az, hogy az ügyfél által is vizuális és érzékszervi vizsgálat útján (szaglószer) is megvizsgáljuk/megvizsgáltassuk a mintavételi edény tisztaságát, sterilizált, tiszta voltát. Súlyos jogkövetkezményekkel járhat az a tény, hogy ha a mintavételi eljárásunk során a mintavételi edény nem tiszta, esetleg szennyezett és erről nem győződünk meg a kellő alapossággal a mintavételezési eljárást megelőzően! Erősen befolyásolhatja a levett minta szabványszerűségét mind kén tartalom, mind egyéb más idegen anyag tekintetében (például: víz)!

75 Ppm: Ppm tartalom: kis koncentrációk jellemzésére használt mérőszám, milliomod részt jelöl (part pro million = ppm). A jobb érthetőség okán nézzük a benzinekben néhány ppm koncentrációban meglevő kén példáját. Egy tiszta anyag koncentrációja egymillió ppm, tehát egy "vegytiszta" kénben a kén koncentrációja egymillió ppm, mert egymillió molekulából mind az egymillió kén. Ha a benzinben 1 (tömeg)százalék lenne a kén, akkor itt a kén koncentrációja 10.000 ppm, mert egymillió molekulából 10.000 molekula (az összes molekulák 1%-a) a kén. Ma már forgalomban vannak 10 ppm alatti kén tartalmú benzinek, és a közeli jövőben (a katalizátor minél hatékonyabb működtetése miatt) csak ilyenek lesznek forgalomban. Ez azt jelenti, hogy egymillió molekulából csak tíz lehet kén, azaz a klasszikus százalékkal kifejezve, a kén koncentrációja 0.001 (tömeg)% lenne. Ez a nagyon kis szám azonban lényegesen nehezebben érthető, mint az, hogy 10 ppm - ez a gyakorlati szempont indokolja használatát. Forrás: Magyar Ásványolaj Szövetség, <http://www.petroleum.hu/ppm.html>, letöltés ideje: 2011.10.20.

Következő lépésként a megmintázni kívánt üzemanyagból egy kis mennyiséggel a mintavételi üvegeket átöblítjük. Az átöblítés után az üzemanyagot az üres váltásra használt edénybe töltjük, illetve ha ez nem áll rendelkezésre, akkor az anyagot, mint veszélyes hulladékot az erre vonatkozó szabályok szerint kezeljük. Ezután a mintát levesszük a mintavételi edénybe a kimérő szerkezeten keresztül. ^{21.ábra} A mintavételi szabályzat alapján három párhuzamos mintát kell vennünk a kimérő szerkezeten keresztül, de a minták darabszámát az illetékes hivatal is szabályozhatja. A mintavételi szabály alapján:

- 1-db minta a Nemzeti Adó-és Vámhivatal Szakértői Intézete részére kerül átadásra,
- 1-db az ellenminta, amelyet az ügyfél részére kell átadnunk közvetlen a mintavétel és lezárást követően, valamint
- 1-illetve 2-db mintát pedig az illetékes hivatalba kell beszállítani raktározás, egyéb esetleges későbbi felhasználás céljából.

7.3.8. A mintavizsgálat (sűrűségmérés)

Következő lépésként a levételre került ásványolaj sűrűségét a helyszínen digitális sűrűség vizsgáló műszerrel vagy areométer segítségével vizsgáljuk be. ^{15.ábra} A mért adatokat rögzítsük fel a későbbiekben a mintavételi jegyzőkönyvre.

Feltétlenül figyelemmel legyünk arra, hogy a mintavételi eljárás egésze alatt az ellenőrzés alá vont személy/mintaadó, mindvégig jelen legyen a mintavétel során! Későbbi jogi következményektől óvjuk meg az eljárást! Minden esetben kizárólag a mindenkor hatályos mintavételi szabály alapján járjunk el! Továbbá a mintavétel helyszínén a minta bevizsgálásának lépése is fontos mozzanat, mivel egy megközelítő értéket kapunk az anyag sűrűségére vonatkozóan, amely tájékoztató jellegű, de az anyagra vonatkozóan iránymutatást és a Vegyvizsgáló labornak bizonyos támpontot is ad.

7.3.9. A minták lezárása

A mintákat figyelmesen zárjuk le, ügyelve arra, hogy a képen látható fajtájú mintavételi edények csavarzáros kupakjának belsejében tömítés legyen. ^{24.ábra} A képen látható barna mintavételi üvegtől eltérő más engedélyezett mintavételi edény is használható, amelyeknek a lezárása hasonló a képen illusztráltakkal.

A lezárt mintákat ragasztó szalaggal az idegenkezű hozzáférhetőség kizárásának biztosítása céljából a lenti ábrák szerint zárjuk le. ^{31.ábra}

A mintavételi üvegek, minták ragasztószalaggal való lezárásának nagyon fontos szerepe van abban, hogy a mintaanyagok a későbbiek során az idegenkezű és látható kül sérelmi nyom nélküli hozzáférés ellen maximálisan biztosítva legyenek. Ez az eljárás védi a mintavételi eljárásban szereplő személyeket és védi a raktározás során eljáró személyeket is.

7.3.10. A minták jelölése

A lezárt mintavételi edényeket címkékkel és hivatali valamint az ellenőrzés alá vont gazdasági társaság bélyegzőjével valamint aláírásainkkal is lássuk el! ^{34.ábra}

7.3.11. A mintavételi jegyzőkönyv elkészítése

A ténymegállapító jegyzőkönyv és ennek mellékletét képező mintavételi jegyzőkönyv felvétele és a mintaadó személlyel történő aláírása ^{35.ábra}

7.3.11.1. A mintavételi jegyzőkönyv szerkezete

A mintavételi jegyzőkönyv egy két oldalas dokumentum, amely minden esetben a ténymegállapító jegyzőkönyv melléklete, a ^{43., 44..ábrák} szerint.

A jegyzőkönyvnek minden esetben tartalmaznia kell az alábbi alap adatokat:

- Az ellenőrző szerv megnevezése, címe, elérhetősége
- A jegyzőkönyv száma
- A minta nyilvántartási száma (lásd: MNYTSZ⁷⁶)
- A jegyzőkönyv készítésének ideje, helye (pontos címe)

⁷⁶ Minta Nyilvántartási Száma (MNYTSZ): A levételre került mintára és a levételről készült jegyzőkönyvre kell minden esetben ráírni, amivel a mintát a későbbiek során be lehet azonosítani. A minta útját végig lehet követni a levételtől az elszállításon keresztül a Szakértői Intézet és a visszaérkezését is beleszámítva.

- A vámhatóság/igazgatóság illetve a mintaadó adatai (neve, személyi igazolvány száma, állandó és/vagy ideiglenes lakcíme, foglalkozása, az ellenőrzés során alkalmazott funkciója (pl: beosztott, vezető, stb))
- Az ellenőrzés alá vont cég vagy szervezet, illetve magánszemély adatai (neve, székhely címe, adószáma/adóazonosító jele, VPID⁷⁷ száma

7.3.11.2. A mintavétel alá vont szállítóeszköz/tárolóeszköz jelzése

A mintavétel alá vont szállító és/vagy tároló eszköz megnevezése: a töltőállomásokon lévő föld alatti és/vagy föld feletti konténer tartály MKEH/OMH hitelesítési bizonyítványán szereplő egyedi azonosító száma, egyéb esetben az ásványolaj tárolására használt eszköz leírása (pl: 50 literes fém hordó, 15 literes műanyag kanna)

7.3.11.3. A mintavétel alá vont szállítmány/termék

- Vámkezelés/ügy száma
- A mintavételezés pontos időpontja: az üres váltás utáni minta levételének pontos időpontja (év, hó, nap, óra, perc)
- A minta számla szerinti megnevezése: a bevételezési bizonylat (TKO, EKO, számlákon lévő megnevezés (pl: üzemanyag gázolaj, motorikus benzin, E85 bioetanol motorikus célra)
- A megmintázott szállítmány/termék: a) megjelenési formája: pl: tartályban lévő ásványolaj esetén ömlesztett, kiserelt termék esetén a kiserelés nagysága pl: adalékanyag esetén (megfigyelt vagy egyéb ellenőrzött ásványolaj termék esetén) 540 ml kopogás gátló adalékanyag; b) kiserelése/csomagolása: pl: kiskereskedelem számára kiserelt

77 VPID szám: Vámregisztrációs szám, Forrás: 2003.évi CXVI. törvény (Vámtörvény) 17. § (1) „Az e törvény hatálya alá tartozó személyek nyilvántartásba vételével és nyilvántartásával kapcsolatos ügyben az állami adó- és vámhatóság jár el. A nyilvántartásba vételre vonatkozó részletes szabályokat az adózás rendjéről szóló törvény (a továbbiakban: Art.) tartalmazza. Az Art. adózóra vonatkozó rendelkezéseit a VPID szám megállapításával összefüggő nyilvántartásba vétellel és nyilvántartással kapcsolatban az e törvény hatálya alá tartozó ügyfélre is alkalmazni kell. A vámjogszabályok hatálya alá tartozó tevékenységgel kapcsolatban a VPID számra történő hivatkozást EORI-számmra történő hivatkozásként kell értelmezni”, Forrás: Magyarország.hu , Letöltés ideje 2012-10-05 , http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=75265.601284

- A vett minta mennyisége: általában 4X1 liter mintát kell levenni 5 liter üres váltást követően (természetesen ahol lehet üres váltást levenni!), ezeket az mellékletben ^{17.,22. ábrák} megjelölés alatt szereplő szabványos mintavételi üvegekbe vagy engedélyezett másfajta mintavételi edényekbe kell levenni. Szabványosak még a 100, 150, 200, 250, 500 ml-es edények is. A minta mennyisége függ a megmintázandó tétel mennyiségétől is
- Az áru kért vámtarifa száma: a KN (kombinált nomenklatúra) ban szereplő VTSZ , vagy a számlán, szállítólevélen szereplő VTSZ⁷⁸
- A hivatal áruosztályozásra vonatkozó véleménye: általában az ásványolaj felhasználási körét értjük alatta
- Az áru pontos és részletes felhasználási köre: (pl: Ottó motor belső hajtóanyaga, tüzelésre-fűtésre használt gázolaj/fűtőolaj, közvetlenül benzinbe bekeveréssel történő adalékanyag, stb)
- Mellékelt okmányok: Vámokmány, számla, szakintézeti engedély, stb: alatt az ásványolaj beszerzési, szállítási okmány számát értjük, pl: TKO, EKO száma

7.3.11.4. A mintavétel körülményének pontos leírása

A mintavétel körülményeinek pontos és tételes felsorolása, példaképpen:

„2011. április 25.-én a fenti helyen a 1974/2011-es számú szolgálati parancsban foglaltak alapján jövedéki ellenőrzés keretében/üzemanyagtöltő állomás időszaki elszámolása során mintavételezést hajtottunk végre az 1T-jelű földalatti fekvőhengeres 25.000.-literes üzemanyag gázolaj tárolására használt tartályból a 3. kútoszlop 4. kimérő szerkezetén (pisztolyán) keresztül 5 liter üres váltást követően 4X1 liter minta mennyiségben. A megmintázott tartályban lévő gázolaj üzemanyag a-lécelés eljárással- mért szintje: 230.- cm, azaz 22.500.- liter. A mintavételezést a mindenkor hatályos mintavételi szabályzat

78 Vámtarifa szám (VTSZ); Forrás: Magyarország.hu, Letöltési idő: 2012-10-01, 2003.évi CXXVII. Törvény a jövedéki adóról és a jövedéki termékek forgalmazásának különös szabályairól, http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=75277.576605 ,a 2003. évi CXXVII. Tv 7.§ (9.) vámtarifaszám: a Tanács 2658/87/EGK rendeletének a)37 az ásványolaj, az ETBE, valamint az 50. § (4) bekezdés d)–f) pontjában említett termékek, továbbá a 68. § (1) bekezdés b) pontjában említett aromák esetében a Bizottság 2031/2001/EGK rendeletével módosított, 2002. január 1-jén hatályos, b) egyébként a Bizottság 2587/91/EGK rendeletével módosított, 1992. október 19-én hatályos 1. számú mellékletében meghatározott Kombinált Nomenklatúrával megegyező tartalmú, külön PM rendeletben kihirdetett áruazonosító számok. A nyolc számjegynél kevesebb számjeggyel megadott vámtarifaszám esetén annak valamennyi alszámos bontása is ideértendő

alapján 5 liter üres váltást követően a mintaadó folyamatos jelenlétében 2011. április 25.-én 10óra 32 perckor hajtottuk végre. Az üres váltás során levett 5.-liter üzemanyag gázolaj visszaöntésre került az 1T. jelű tartály lefejtő csonkján keresztül a tartályba. Az üres váltásról és a mintavételről szóló bizonylatokat eredetben a mintavételi jegyzőkönyvhöz csatoltuk mellékletként. A mintavétel során a mintaadó is és az eljárók is az 1,0 literes mintavételi üvegeket/edényeket megvizsgálták és azokat épnek, sértetlennel és tisztának találták. A minták a mintavételi szabályzatban leírt módon szabályszerűen levételre és lezárásra kerültek a mintaadó jelenlétében. A levett mintákat a helyszínen digitális sűrűségmérő műszerrel, jele: DMA n35 bevizsgáltuk, amely szerint a minta sűrűsége: $835,4 \text{ Kg/m}^3$ $23,7^\circ\text{C}$ -on. A levett mintákat címkékkel és a hivatal/igazgatóság 37.- számú körbélyegző lenyomatával, valamint a mintaadó bélyegzőlenyomatával és hatósági, valamint mintaadoi aláírásokkal is elláttuk. Az ellenőrzés alá vont személy az 1db ellenmintára igényt tartott és azt az eljáróktól átvette. Az ellenőrzésről szóló jegyzőkönyv és a mintavételi jegyzőkönyv ügyfél példánya átadásra került az ellenőrzés alá vont személy részére. Az ellenőrzés alá vont személy az eljárók ellen panasszal nem kívánt élni.”

7.3.11.5. Mintaadó nyilatkozata

A jegyzőkönyv ezen részében tehet nyilatkozatot a mintaadó és/vagy az ellenőrzés alá vont nyilatkozatot adó személy. A nyilatkozási részben minden esetben jelölni kell, hogy a megmintázott üzemanyag reprezentálja-e a mintavétel alá vont terméket, ásványolajat. Valamint jelölni kell, hogy a mintaadó az ügyfél mintáját (ellenminta) átvette-e és igényt tart-e rá. Továbbá nyilatkozni kell, hogy a jegyzőkönyvben leírtak megfelelnek-e a valóságnak és azt, hogy az ellenőrzés alá vont/mintaadó aláírja-e a jegyzőkönyvet.

7.3.11.6. A jegyzőkönyv lezárása

A jegyzőkönyv végén a lezárást minden esetben meg kell tenni, aminek tartalmaznia kell a lezárás:

- Év, hónap, nap, óra, perc
- A hatósági vizsgálatot végzők aláírásait (minimum kettőt), az ügyfél aláírását és/vagy a hatósági tanúk aláírásait

- Hatósági és ügyféli bélyegzővel (ha nem magánszemély és van ilyen) kell ellátni

7.3.12. Az ellenminta és a jegyzőkönyv átadása

A fentiek szerint lezárt és biztosított ellenminta és a mintavételi jegyzőkönyv átadása a mintaadónak. A mintavételi eljárásunk az ellenminta ügyfél részére történő átadásával még nem zárult le. A levételre kerülő mintákat megfelelő hőmérsékleti és fizikai körülmények között a hivatalba a lehető legrövidebb úton be kell szállítanunk.

A mintákat a Nemzeti Adó-és Vámhivatal Szakértői Intézetének bevizsgálás céljából át kell adnunk a lehető leghamarabbi időpontban. Az átadás időpontjáig a mintákat a minta anyagának tárolására megfelelő egyenletes hőmérsékletű helyre kell helyezni.

A Vegyvizsgáló intézet laborvizsgálati eredménye dönti el, hogy a mintavételi eljárás során vett minták a Magyar Szabványnak megfelelnek-e. A vizsgálat eredménye alapján indul, vagy nem indul eljárás a mintavétel alá vont személy vagy gazdasági társaság ellen.

A minta átadása a Nemzeti Adó-és Vámhivatal Szakértői Intézetének átirat formájában készül el.

7.3.13. A minták szállítása

A mintavétel a minták kezelése, tárolása és szállítása veszélyes tevékenység. A szállításukkal kapcsolatos jogszabály a Veszélyes Áruk Nemzetközi Közúti Szállításáról (ADR) szóló Európai Megállapodás „A” és „B” Mellékletének kihirdetéséről és belföldi alkalmazásáról szóló 20/1979. (IX.18) KPM rendelet és az ezt módosító 46/2005. (VI.28.) GKM rendelet. A fenti rendelkezések figyelembe vételével lehet a mintákat vizsgálatra beszállítani a Nemzeti Adó-és Vámhivatal Szakértői Intézetébe. A Szakértői Intézet munkatársa a mintákat előre meghatározott időpontban tételesen átveszi az igazgatóságoktól, majd beszállítja a Szakértői Intézetbe. Az átvevő tételesen ellenőrzi a mintavételi edények, csomagok megfelelőségét, a beazonosíthatóságot, valamint a szükséges dokumentumok meglétét. A mintakísérő lapra feljegyzi a minta átvételi dátumát és a Szakértői Intézet minta nyilvántartási számát (Va), majd a mintakísérő lap igazgatósági példányát átadja az igazgatóság képviselőjének

7.4. Az elszámolás során fellépő problémák és megoldásaik

7.4.1. Visszaélési formák az üzemanyagtöltő állomásokon, kiskereskedelmi tároló telepeken

Tény, hogy a Jöt. és a Vhr. hatályba lépése óta a megállapított adóköteles többletek száma fokozatosan visszaesett, mely egyrészt köszönhető volt annak, hogy az új rendelkezések hatályba lépésére és a megvalósuló átfogó ellenőrzésekre, az ellenőrzés alá vontak nem kellően készültek fel, így nem foglalkoztak a tárolótartályokban lévő üzemanyagok mennyiségével.

A rendszeres és mindent átfogó üzemanyagtöltő állomások időszaki vagy váratlan elszámolása, készletfelvételei illetve ellenőrzései számának növelésével a 1998-as évtől kezdődően a nem kívánatos piaci résztvevők száma drasztikusan csökkent. A kereskedők, akik megmaradtak a piaci versenyben vagy jogkövető magatartást tanúsítottak, vagy a jogszabályok adta keretek között új, rafináltabb visszaélési formákat alkalmaztak. Arra jöttek rá, hogy a visszaéléseket a kimérő szerkezetek kikerülésével, tehát a regisztrórák számlálóinak megkerülésével kell megvalósítaniuk. Ennek gyakorlatban történő alkalmazását a tartályokban lévő mennyiségek korrigálásával, vagy a lefejtett mennyiségek megcsapolásával valósították meg. A kereskedők saját körben elszámolásokat végeztek és megállapították az elszámolható veszteségek mennyiségét és ennek alapján a tartálykészletből kivették az üzemanyag mennyiséget, vagy a lefejtéskor nem teljes mértékben került lefejtésre az üzemanyag a szállító tartálykocsiból. Az ilyen módon kivett üzemanyagokat órán kívül értékesítették.

A másik jellemző gyakorlat, hogy a kiszállítást végző tartályautók által "megspórolt", azaz a tartályautó szállítótartályának belső falára „tapadt” üzemanyagokat a teherautó sofőrök, illetve az üzemeltetők (általában ezek az emberek egymást segítve, mivel erős anyagi érdekük származik ebből) eltávolították. A lefejtett üzemanyagokat kannákba, hordókba, vagy a tárolótartályokba (durvább esetekben közvetlenül személyautókba, illetve teherautókba) lefejtették, melyet ezután kútoszlopon át értékesítettek, ezáltal regisztrórán kívül került továbbértékesítésre az üzemanyag. A fentiek alapján mindenképpen megállapítható hogy a kereskedők a visszaéléseket elsősorban, a kimérő szerkezetekre, a forgalom tekintetében meghatározott magas elszámolható veszteségek felhasználásával követik el, másodsorban a teherautóból le nem fejtett úgynevezett „megtakarított”

üzemanyagokkal összefüggésben követik el. Az utóbbi visszaélést elsősorban a tartályautó sofőrök részesítik előnyben a következő módon. A tároló telepen végzett tartályautót feltöltik (ami rendszerint alacsonyabb középhőmérsékleten történik, mint a délutáni hőmérséklet), majd ezt követően a járművet és a benne lévő ásványolajterméket a célállomás előtti útvonalon, az út szélén félreállva (esetlegesen az elakadást jelző háromszög kihelyezésével műszaki hibát imitálva) úgymond „megnapoztatják. Az üzemanyag a kémiai összetétele miatt, valamint a ráható hőmérséklet következtében „megdagad”. Ezzel a módszerrel, egy átlagos 25.000.- literes tartályautót nézve, mintegy (minimálisan) 30-60 liter üzemanyag többlet-re tehet szert illegálisan a sofőr. Ha ezt az átlagosan 30-60 literes többletet nézzük és azt, hogy egy sofőr naponta 1-3 fuvar-t tud lebonyolítani, akkor ez napi szinten akár 50-180 liter üzemanyag megspórolást jelent teherautónként és sofőrönként. A számolásból egyszerűen belátható, hogy egy átlagosan „rafinált” sofőr (aki fő profilként ebből él) havi szinten, ha csak 21 munkanapot dolgozik és átlagosan 30 fuvarral számolunk havi szinten akár 1000-1800 liter közötti üzemanyagra tehet illegálisan szert ezzel az egyszerű módszerrel. Ha ennek az elvont jövedéki adóját nézzük például gázolaj üzemanyagból, akkor rájövünk, hogy ez az összeg mintegy 120-200 ezer forint-ra jön ki. Ez szinte egy teljes havi fizetést jelenthet egy adófizető állampolgárnak, nem beszélve az államnak okozott államháztartási bevétel kieséséről.

A másik nagyon közkezdvelt módszer a sofőröknél a szállított üzemanyaggal az un. „**lefejtés kori visszaélés**”, amikor is az üzemanyag a lefejtő csonkra parkolt tartályautó megkezdzi az üzemanyag lefejtését. A korszerűbb autókban úgy van kialakítva a rendszer, hogy a tartályból lefejtésre kerülő üzemanyag mennyiségét érzékeli ez az elektronikus rendszer és a tartályautó tartály részét megemeli, hogy a benne lévő üzemanyag a lefejtő csonkra, illetve a pillangószelep felé áramoljon. Ez a rendszer általában akkor működik, ha az autónak a motorja a lefejtéskor üzemben van, azaz a tartályautó motorja „jár”. Ha viszont a sofőr a motort leállítja, akkor a rendszer (mivel nem kap áramellátást) nem működik, azaz a tartályban marad, a tartály falára tapad és ez esetlegesen a tartály alján összegyűlik. Vizsgálódásom tárgyát képezte az is, hogy a legnagyobb magyarországi szállítócég az „MT” hatékony lépéseket tett az ilyen a sofőrök által a lefejtéskor illetve a szállításkor az üzemanyagoknak illegális lefejtése tárgyában azzal, hogy korszerű mérő és diagnosztizáló műszereket, érzékelőket épített a szállítójárműveibe. A kezdeményezés nagyon jó, de a hibaszázalékok tekintetében nem elégséges. Ugyanis ezek a mérőberendezések általában 0,5%-os mérési bizonytalansággal rendelkeznek. Tehát ha

veszünk egy átlagos 32.000.- literes tartályautót, akkor könnyen beláthatjuk, hogy a tartályautóba épített rendszer érzékelői a szállított üzemanyag mennyiségét figyelembe véve a 160 litert el nem érő illegálisan kivett üzemanyagra, illetve szállított anyagra vetítve nem küldenek információt, vagyis nem riasztanak. Ezt a mennyiséget manipulálással úgy el lehet távolítani az üzemanyag tartályból, hogy a biztonsági rendszer nem lép működésbe. A fentieket látva megállapíthatjuk, hogy napi egyszeri fuvarozást havi 21 munkanapot figyelembe véve ez nagyjából 3360 litert jelent a szállítónak. A mai viszonylatban nézve és az üzemanyag árakat is szem előtt tartva ez a sofőrnek mintegy 1.500.000.-Ft-os plusz jövedelmet jelent, ami a nemzetgazdasági bevételekieséseket nézve gázolaj tekintetében: 327.000.-Ft, míg ólmozatlan benzin esetében ez az összeg: 403.000.-Ft-ot jelent és erre jön rá az általános forgalmi adó (ÁFA)⁷⁹ is.

7.4.2. Az ásványolajok kéntartalmából adódó problémák

Az ásványolajok esetében a szabadforgalomban történő kereskedelmi tevékenység ellátásának feltétele, hogy a magyar szabványban meghatározott paraméterekkel (MSZ) kell rendelkeznie a terméknek, az üzemanyagnak. Ebben a tekintetben és az uniós meghatározásoknak valamint a környezetvédelmi előírásoknak megfelelően elsősorban az üzemanyag kéntartalmának kell egy bizonyos szintűnek, illetve egy meghatározott szint alattinak lennie. Az üzemanyagok kéntartalmát Ppm. mértékegységben fejezzük ki (lásd a ^{75.} lábjegyzetet). Megkülönböztetett figyelemmel kell lenni az erre vonatkozó Európai Parlament és Tanács 2009/30/EK irányelve (2009.április 23.). A hatályos törvényi szabályozás is módosult 2005. július 1-jével, amelyet a 2003. évi CXXVII. törvény (Jöt) módosított és ennek értelmében a törvény 2005. július1-jével a magasabb kéntartalmú üzemanyagokhoz magasabb adómértéket rendel. Az Uniós szabályozás értelmében a 2005. január 1-je után a jogszabály magasabb adómértéket rendelt a benzin tekintetében az 50ppm kéntartalom felett. Az Európai Uniós szabályozás szerint az egyre szigorodó környezetvédelmi előírásoknak megfelelően az üzemanyagok kéntartalma 2011.január 1-je után maximum 10ppm kéntartalmúak lehetnek a közúti forgalomban használt üzemanyagok tekintetében.

⁷⁹ ÁFA jelentése: Általános Forgalmi Adó, vonatkozó jogszabály: 2007. évi CXXVII. törvény az általános forgalmi adóról, Jogszabályi hely: Magyarország.hu , http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=110247.601292

„A 98/70/EK irányelv 1] a külső gyújtású és kompresszió gyújtású motorokkal felszerelt gépjárművekben felhasználható tüzelőanyagokra az egészség és a környezet védelemét célzó minimumkövetelményeket határoz meg. A tüzelőanyag minősége környezetvédelmi szempontból azért fontos, mert befolyásolja a motor szennyezőanyag-kibocsátását és ezáltal a levegő minőségét is. Ugyanakkor hatással van arra is, hogy a gyártók milyen erőfeszítések és mekkora költségek árán tudják megvalósítani a szennyező anyagok és az üvegházhatást okozó gázok tekintetében megkívánt kibocsátási szinteket. A 98/70/EK irányelvet módosító 2003/17/EK irányelv 2] a benzin és dízel tüzelőanyagok kéntartalmának további csökkentését írja elő. Az irányelv rendelkezései alapján 2008-ban engedélyezett utoljára 10 ppm. koncentrációt meghaladó kéntartalom a tüzelőanyagokban.”⁸⁰

Továbbá a kétütemű motorok üzemanyagához „adalékolt”⁸¹ motorolaj és az ebből adódó kéntartalom változás okozhat problémát.

Ez az adalékozás a kétütemű járművek motorjában elengedhetetlen, a motorban a mozgó alkatrészek kenése végett. De ezzel az „adalékolással” megváltozik a benzin kéntartalma, így az adómértéke is. Ezért kizárólag olyan módon lehet a kétütemű gépjárművek üzemanyagát adalékozni (motorolajjal), hogy a tankolt üzemanyag adómértéke ne változzon, hogy a kúton történő tankolás után a motorolaját „kézzel” kell beönteni az üzemanyag tartályba.

A kéntartalommal összefüggő probléma a kisebb forgalmú üzemanyag-töltő kutaknál előforduló jelenség. Ezeknél a „kisebb” kutaknál sok esetben előfordult, hogy az elszámlálásuk során vett üzemanyag minták kéntartalma a megengedett határértékek többszörösei voltak. Ezekre a jelenségekre a választ az adja, hogy a kútoszlopok tankoló csöveiből tankolás után az üzemanyag az általában gumiból készült tankoló csőben marad. Az előregeedett gumicsövekben fellelhető üzemanyag lappangás miatt idővel a cső belső falából a kén kioldódik, ezáltal a tankoláskor mért üzemanyag kéntartalom drasztikusan megnőhet, ami azonban nem jelenti azt, hogy az üzemanyag kéntartalma nem megfelelő.

⁸⁰ Forrás: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2011:0116:FIN:HU:HTML> , Letöltés ideje: 2011.10.01.

⁸¹ Adalékolás jelentése: valamilyen anyag egy másik anyagba történő belekeverése. Ebben az esetben az üzemanyagba történő egyéb anyag bekeverése, amely után az adalékolt anyag homogén (egynemű) lesz és javítja az üzemanyag kémiai és egyéb felhasználási tulajdonságait.

Erre a problémára a megoldást az jelentheti, hogy ezeket az előregeedett gumicsöveket a lehető legsűrűbben cseréljék.

A jelenség kiszűréséhez mintavétel esetén a megoldás az, hogy a mintavételi eljárás esetén nem 4-5 liter üzemanyaggal kell átmosatni a tankoló csövet, hanem ennél a mennyiségnél jelentősebb mennyiséggel. A mintavétel során ez nem okozhat problémát, hiszen az üres váltáskor levett üzemanyag visszakerül a tartályba.

7.4.3. Egyéb valós problémák

„jelölt gázolaj: az Európai Bizottságnak a gázolaj és a kerozin közös adóügyi jelölőanyagának létrehozásáról szóló 2011/544/EU határozata szerinti jelölőanyaggal megjelölt, a 2710 19 41, 2710 19 45 és 2710 19 49 vámtarifaszám alá tartozó gázolaj;”⁸²

A jövedéki törvény 41.§ (1) bekezdése értelmében a gázolaj jelölőanyaggal való jelölését finomítói ásványolaj raktárban vámhatósági felügyelet mellett lehet elvégezni hatósági felügyelet keretében. Ezt a jelölt gázolajat kizárólag kikötői adóraktárba vagy ásványolaj-tároló adóraktárba lehet kitárolni.

Az ásványolaj előállítás, forgalmazása szintén engedéllyel történhetett. Jellemző visszaélés történt a Háztartási Tüzelő olajokkal (továbbiakban HTO), mivel a HTO ára jóval alacsonyabb volt mint a motorikus gázolajé. Ezért a HTO-t a forgalomba hozatal előtt piros színezőanyaggal kellett megfesteni. A lakosság részére a HTO-t utalvány ellenében értékesítették. Az utalványokat a vámhatóság biztosította a lakosoknak. Ezután sokan a hamis utalványok alapján kedvezményes olajhoz jutottak és felhasználták motorikus gázolaj gyártásához. A kutasoknak a HTO felhasználókról nyilvántartást kellett vezetni, amit a vámhatóság ellenőrzött. A piros színű festékanyagot később kisavazták (szőkitették). A HTO árának emelésével ezek a problémák megszűntek. További probléma volt a halasztott vámfizetési lehetőség megkerülése, mivel a szabályosan behozott olaj illegális, fiktív cégekhez vándorolt, akik nem fizették be a közterheket. A kezdetben lehetett készpénzben is fizetni, ami aztán megszűnt és az ellenőrzés, nyilvántartás vezetés is szigorodott.

⁸² Jelölt gázolaj meghatározása: Forrás: Magyarország.hu a 2003.évi CXXVII. törvény. 7.§ 41. pontja szerint, Letöltés ideje:2012.10.06. http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=75277.576605

Továbbá nagyon gyakori és az üzemanyagtöltő állomások elszámolása során felfedhető probléma a jövedéki nyilvántartás nem naprakész vezetése. A probléma több részből is gondot, fejtörést okoz az elszámolás során. A legszembetűnőbb jelenség az, hogy a jogszabályban (2003.évi CXXVII. Tv. 110.§ (14)) meghatározottakkal szemben az üzemanyagtöltő állomáson nem történik a több műszakos munkarend szerint a készletek rögzítése. Ezt általában gyorsan ki lehet szűrni elszámolás során a számítógépes nyilvántartásból. Ennek következménye a nyilvántartás vezetési kötelezettség elmulasztása, illetve (azaz elszámolható veszteségen felüli hiány esetén) a nyilvántartás pontatlan vezetése, amelyet mulasztási bírsággal sújt a törvény.

Az elszámolásokkor a napjainkban a legnagyobb és napi szinten előforduló nehézséget az okozza, hogy a 2009. június 15. ig hatályos 43/1997. (XII.30.) PM rendelet 8.§ (3)(4) bekezdései (amelyet a 13/2009. (VI.12.) PM rendelet⁸³ változtatott meg és léptetett hatályba, amely szerint az időszaki elszámoláskor felvett készletfelvételi jegyzőkönyv – nyitó készletében- (az összesítő 3-as lap 1.-es rovata) az előző időszaki elszámolás veszteségekkel korrigált –zárókészletét- (az összesítő 3-as lap 23. rovata, amely az elszámolható veszteségekkel korrigált 13.-21. hiánynál vagy 13.+22. többletnél) kellett szerepeltetni. Míg a fenti 2009.VII.01.-én beállt és hatályos (tehát alkalmazandó) változások után a készletfelvétel során a nyitókészlet rovatban (3-as lap 1.-es rovata), tehát az előző elszámolás során felvett jegyzőkönyv szintén 23.-as rovatában szereplő – zárókészletét- (3-as lap 23-as rovata), amely a tényleges készlettel, azaz a 3-as összesítő lap 14. rovatában szereplő mennyiségével azonos kell szerepeltetni. Magyarán a fenti időpontig (2009.VII.01.-ig) az elszámolásokkor az elszámolható veszteségeket görgettük, míg a változás hatályba lépését követően elszámoltuk a veszteségeket (természetesen a törvényben szereplő mértékig). Tehát most már nem a nyilvántartás szerinti készlettel, hanem a tényleges készlettel kell az elszámolási jegyzőkönyvet felvenni. A törvény helyesen változott abba az irányba, hogy a fenti készletet preferálja, ugyanis így válik lehetővé, hogy a készletezés során elszámolható veszteségeket figyelembe vegyünk és ne pedig a fent említett módon „görgessük” a hiányokat vagy esetlegesen az elszámolható többletet. Azonban vannak olyan töltőállomások ahol az időszaki elszámolás 3-4 éve nem történt meg. Így az elszámolás során és az időközben változott jogszabályi előírás szerint

83 Forrás: Magyarország.hu; 13/2009. (VI.12.) PM rendelet az egyes jövedéki tárgyú PM rendeletek módosításáról; Letöltés ideje: 2012.10.06., http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=122383.173448

hihetetlenül magas az elszámolható veszteségeken felüli többlet. A törvény elszámolható veszteségen felüli hiányt csak igen kis mértékben fogad el. A fent leírtak miatt több igen nagy forgalmú töltőállomáson több millió forint jövedéki bírságköteles többlet és az ennek vonzásában történt 30 nyitvatartási napra való üzletbezárás lett határozattal elrendelve.

Valamint ugyanezen jogszabályi változás azt írja elő, hogy az elszámolás napját megelőző 12 havi forgalom utáni veszteséget lehet elszámolni. A leírtakból is nagyon jól látszik, hogy több olyan töltőállomás is van, ami ennek a két jogszabály módosításnak a csapdájába esett.

A dolgozat írásakor a tudomásomra jutott, hogy a „jogalkotó” - a véleményem szerint már évek óta várt- változtatást eszközöl ebben a témában, mégpedig a jogszabály olyan megváltoztatásával, hogy a 12 havi elszámolható veszteséget megemeli a tényleges időre. Az emelést olyan mértékben teszi meg, hogy az üzemanyagöltő állomások esetében a két elszámolás közötti időt veszi figyelembe, mégpedig olyan formában, hogy nem tesz különbséget a két elszámolás közt eltelt időben. Tehát, ha egy töltőállomáson 12 hónapnál régebben történt az elszámolás, nevezetesen például 36 hónapja (3 év), akkor a forgalmazott üzemanyagok utáni veszteséget is ezzel az idővel arányosan veszi figyelembe.

Más valós, és a Nemzetgazdaságot negatívan is befolyásoló tényező az úgynevezett gazdasági gázolaj- visszatérítés problematikája.

A 2011.január 01-től hatályba lépő új szabály szerint a kereskedelmi gázolaj visszaigénylésének alapvető feltétele, hogy olyan gazdasági társaság, aki ellenszolgáltatás fejében vagy saját költségén kizárólag közúti árufuvarozást, legalább 7,5 tonna (M2 vagy M3 kategóriába tartozó gépjárművek) megengedett össztömegű gépjárművel vagy nyerges járműszerelvénnel végez közúti vagy menetrendszerű fuvarozást. A fent említett M2 kategória a legfeljebb 5 tonna megengedett legnagyobb össztömegű autóbuszok, illetve az M3 kategóriába tartozó mégpedig a több mint 5 tonna megengedett legnagyobb össztömegű autóbuszokra vonatkozik. A szabályozás értelmében, ha a jogszabályban előírt feltételek teljesülnek, akkor a jövedéki adóból 17 Ft-ot tud visszaigényelni a gazdasági társaság.

Véleményem szerint a gazdasági gázolaj visszaigénylők köre egy nagyon kis rétegre van méretezve, ezt ki kellene bővíteni akár az EU-n belüli teherfuvarozást végző céges körére .

Valamint egy másik,, a harmadik országos (Európai Unión belüli) teherfuvarozás során fellépő visszaélésekről egy pár szót, amelyet egy nagyon egyszerű példán szeretnék bemutatni.

Egy nagyon egyszerű számolással bebizonyítható, hogy azoknak a gazdasági társaságoknak, akik jogosultak a visszatérítésre és EU-n kívüli, azaz harmadik országos⁸⁴ teherfuvarozást végeznek még így sem éri meg a magyarországi töltőállomásokon való üzemanyag felvétel, ergo a nemzetgazdasági bevételekhez nagy mértékben való hozzájárulás. A fenti jogszabályi változást érintő gazdasági társaságok több esetenként több tíz, illetve több száz olyan a fenti kategóriákba számító teherfuvarozásra alkalmas gépjárművel rendelkeznek, amelyek „üzemi” üzemanyagtartály⁸⁵ befogadási képessége 1000 és 3000 liter között mozog. Ez a gépjármű teljes parkjára (100db 2000 liter üzemanyag befogadására képes nyerges vontatót illetve kamiont feltételezve) vonatkoztatva: 200.000.- liter üzemanyagot jelent egyszeri tankolásra, amelynek a jövedéki adója: 19.470.000.-Ft, amelyből 1.300.000.-Ft tud visszaigényelni (maradék: 18.170.000.-Ft). A példából kitűnően látszik, hogy ha ez a gazdasági társaság, aki harmadik országon (például Ukrajna) keresztül végez, szállítmányozást érdemesebb neki a gépjármű parkját Ukrajnában tankolnia ahol is a gázolaj ára 180-190 Ft literenként. Ha a fenti számolást nézzük ez a gazdasági társaság 2011. novemberben Magyarországon ezt a 200.000. liter gázolaj üzemanyagot (400Ft/liter egységáron számolva) 80.000.000.-Ft ért veszi meg. Ezzel szemben Ukrajnában (Beregszászon) ugyanezen időben 180-190 Ft/liter egységárat számolva 36.000.000.-Ft ért jut hozzá. A különbség kitűnően látszik mintegy 40 millió forint a különbség. A fenti példát nézve ez egy száz darabból álló gépjárműparkra vonatkozik egyszeri tele tankolásra. Ha ugyanezen gazdasági társaság „csak” kétszer tankol havi rendszerességgel, akkor az éves szinten 4.800.000. liter gázolaj üzemanyagot jelent, ami hazai vonatkozásban: 1.920.000.000.-Ft –ot jelent, amelyből **436.080.000.-Ft !!!** a jövedéki adó hazai viszonylatban (történő **kiesése!!!**) .

84 Harmadik ország: Magyarország.hu a 2003.évi CXXVII. törvény. 7.§ (5). pontja szerint, Letöltés ideje:2012.10.06. http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=75277.576605

85Forrás: Magyarország.hu a 2003.évi CXXVII. törvény. 7.§ 38. pontja szerint, üzemanyagtartály: a jármű gyártója által a járműbe szilárdan beépített azon tartály(ok), amely(ek) az üzemanyagnak közvetlenül a gépjármű motorjában való felhasználását teszi(k) lehetővé a jármű haladásához, illetve a jármű hűtő- és klímaberendezésének működését biztosítják. Üzemanyagtartály továbbá a járművek azon szilárdan beépített gáztartálya is, amely közvetlenül a gázzal való üzemelést teszi lehetővé, valamint az egyéb berendezések tartályai, amelyekkel adott esetben a gépjárművet felszerelik; Letöltés ideje: 2012.10.06. http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=75277.576605

Látható tehát, hogy a fenti szállítványozó éves szinten akár fél milliárd forintnyi nemzetgazdasági bevétel kiesést tud okozni a Magyar gazdaságnak.

Nem nehéz belátni, hogy ezek a gazdasági társaságok a szállítványozást, fuvarozást a logisztikai szempontokat is előtérbe helyezve természetesen meg tudják oldani, azt a feladatot, hogy a gépjármű parkjuk üzemanyag feltöltését minden esetben harmadik országban tegyék meg. Ez csak logisztikai kérdés és tervezés. Ezeknek a fuvarozást végző társaságoknak a fenti számolásból adódóan még az is megéri, hogy harmadik országban, amely magyarországi közelséggel rendelkezik (például Beregszász) átrakodó bázist létesítsen. Az átrakodás azt a célt szolgálja, hogy az EU-ba lépés előtt a rakományt átrakodják olyan szállító gépjárműre, amelynek üzemi üzemanyag készletének mennyisége megfelel a Tanács 1186/2009/EK rendelete (2009. november 16.) a vámmentességek közösségi rendszerének létrehozásáról (kodifikált változat) XXVIII. Fejezetének (Közúti gépjárművek és különleges konténerek üzemanyagai és kenőanyagai) 108. cikkében meghatározottaknak, azaz:

„A kereskedelmi gépjárművek és a különleges konténerek szabványos üzemanyagtartályában található üzemanyag tekintetében a tagállamok a mentesség alkalmazását korlátozhatják járművenként, speciális konténerenként és utanként 200 literre.”

Kisebb bár nem elhanyagolható fejtörést okoz a napjainkban az üzemanyagtöltő állomásokon történő kútoszlopok javítása során egyre gyakrabban felmerülő probléma. Nevezetesen a kútoszlopok javításakor a mechanikus és/vagy az elektronikus regiszteróra cserék. A regiszter órák, mint az a dolgozatomból is látszik a töltőállomás kútoszlopaiban található és azt a célt szolgálja, hogy az értékesített üzemanyag mennyiségét mérhetővé tegye. Az elszámolások során gyakran felmerülő hiba, hogy több esetben ezeknek a regiszteróráknak a cseréje vagy javítása folyamán a mennyiségek nem megállapíthatóak hitelt érdemlően. Ezek a hibák bekövetkezhetnek áramszüneti nullázódás, emberi mulasztás vagy emberi manipuláció miatt is.

7.5. és lehetséges megoldásaik...

Javaslat az üzemanyagtöltő állomásokon, kiskereskedelmi tároló telepeken végzett készletfelvételek hatékonyságának növeléséhez

A Magyarországon alkalmazott készletfelvételi tematika az üzemanyagtöltő állomások, kiskereskedelmi tároló telepek esetében nagymértékben eltér az Európai Unió tagállamokban alkalmazott gyakorlattól. Az Európai Unió tagállamok jelenleg nem végeznek ilyen jellegű ellenőrzéseket, vagy adminisztratív módon kockázatelemzéses módszerrel kiválasztott alanyokat vizsgálnak. Az elvégzett ellenőrzések esetükben főleg mintavételezésre és minőségvizsgálatra terjednek ki. Az Európai Unióban alkalmazottal ellentétben a hazai gyakorlat az, hogy a pénzügyőrök a meghatározott utasításoknak megfelelően rendszeresen készletfelvételeket végeznek a töltőállomásokon.

Az így elvégzett készletfelvételek, azok nagy száma miatt igen költségigényesek és a felderített jogsértések aránya nagyon alacsony. Az ellenőrzések hatékonyságának növelése és a költségigény csökkentése céljából a jelenleg alkalmazott tematika felülvizsgálata és megváltoztatása szükséges.

Az Európai Unióban alkalmazott gyakorlat teljes mértékű bevezetése a hazai morál ismeretében nem lenne szerencsés, hiszen ebben az esetben a fáradtságos munkával kialakított fegyelem fellazulna, teret nyerne a „feketegazdaság”. Ennek elkerülése érdekében az ellenőrzések teljes körű megszüntetése helyett a kockázatelemzés alapján meghatározott váratlan ellenőrzések előtérbe helyezése lehetne a megoldás.

A feketegazdaság hatékonyabb visszaszorítása érdekében az üzemanyagtöltő állomások tekintetében (véleményem szerint) egy rendszeres adminisztratív kötelezettség előírása lenne szükséges az üzemanyagtöltő állomások tekintetében, ami abban nyilvánulna meg, hogy a kereskedő a beszerzéseiről egy az adóraktárak tekintetében is igen jól működött **KEA** (Közvetlen Elektronikus Adatkapcsolat) hoz hasonló rendszerben, állandó adatközlésre kötelezettség lenne az irányadó. Ezt az adatközlést a belföldön (tagállam) is és a tagállamok között is jól működő **EMCS** Jövedéki Árumozgás és Ellenőrző Rendszer (**Excise Movement and Control System**) rendszerrel megoldották, amelynek a mintájára létre lehetne hozni a hazai nem jövedéki engedélyes kereskedelmet folytató üzemanyagtöltő állomások vonatkozásában is egy hasonló rendszert a következőképpen:

Ebben a rendszerben az üzemanyagtöltő állomásnak kötelessége lenne (meghatározott időpontokban) a beszerzéseiről, kiadásairól és bármilyen az általa forgalmazott üzemanyagokkal kapcsolatos, szabadforgalomban végzett gazdasági tevékenységével összefüggő tevékenységét dokumentálni (betárolás, lefejtés, áttárolás, mintavételezés, hitelesítés, egyéb, stb). Az adatokat a vámhatósággal (jogszabályon alapuló) létesített közvetlen számítógépes kapcsolati rendszeren (1.) (KKK-Web) vagy az ügyfélkapun

keresztül (2.) (ABEV) kellene a gazdasági társaságnak a rendszerbe felvinnie. Vagy esetlegesen egy új fejlesztésű (**Liquid Petrol Excise Movement and Control System**, azaz **Folyékony Üzemanyag Árumozgás és Ellenőrző Rendszer**), amelyet a meglévő EMCS rendszer alrendszerébe kellene integrálni, illetve lehetne megvalósítani. Az ásványolaj forgalmazó az előbb említett két rendszer (vagy a fent említett **LPEMCS**) alanyaként jelenne meg. A fenti két rendszer valamelyikében felvitt adatok az EMCS vagy a közvetlenül az EMCS rendszer alrendszereként működő LPEMCS rendszerbe kerülnének, amelyet a vámhatóság/adóhatóság területileg illetékességgel rendelkező szerve online tudná folyamatosan követni. A felvitt adatokat havonta összesítve elektronikus úton is benyújtaná az őt felügyelő vám/adóhatóságnak, így lehetővé téve az utólagos ellenőrzést illetve az adminisztráció csökkentését is. Továbbá kötelezővé lehetne tenni jogszabályi háttérrel azt is, hogy az üzemanyagot szállító teherautók adóraktári feltöltését követően a feltöltési adatok szintén az EMCS (és ezzel az LPEMCS rendszerben is látható válnának, természetesen megfelelő jogosultságokkal) rendszerben is feltöltésre kerülnének és a feltöltött adatok szűrése után azok rendelkezésére állnának a hatósági felügyeletet ellátó illetékességgel rendelkező alsó fokú vámszerv/igazgatóság részére. Ezzel a rendszerfejlesztéssel megvalósítható lenne, hogy a hazai nagy adókockázatot (és talán a legnagyobb adókockázat is egyben) jelentő belföldi üzemanyag szállítás a szabadforgalomban online (valós idejű) követhetővé és ezzel együtt ellenőrizhetővé is válna.

A másik és előbb említett rendszer továbbfejlesztett változata a következő lenne, amivel az emberi tévedést és manipulálást 100%-os arányban is ki lehetne zárni. A fenti online adatkapcsolati rendszert ki lehetne terjeszteni a töltőállomáson lévő föld alatti és/vagy föld feletti tartályok automatikus tartálysztint mérő (OMH; MKEH által hitelesített) készülékeivel a közvetlen adatkapcsolati rendszerhez történő illesztésével. Ezzel tökéletesen megvalósítható és minden percben követhető lenne az üzemanyag betárolása, értékesítése is. A rendszer valós idejű riasztást tudna adni a rendszeren keresztül a vámhatóság/adóhatóság felé akár a nap huszonnégy órájában. Ezzel teljesen ki lehetne szűrni persze az elektronikus rendszerek hibahatárának a figyelembe vételével az emberi mulasztást és a jogtalan manipulálást az ásványolaj jövedéki termékek tekintetében. Természetesen ez anyagi megterhelést jelentene a töltőállomást üzemeltetők részére, de a statisztikai adatok szerinti magas és egyre inkább magasabb adókockázati tényezőket figyelembe véve a beruházás elenyésző lenne. Ezekből az adatokból kockázatelemzési

szempontok alapján nagyon elenyésző mértékűre lehetne a visszaéléseket szorítani az ásványolajok és ezen belül a nagy adókockázatot jelentő üzemanyagok tekintetében.

A kockázatelemzéses módszer kialakítása érdekében azonban az üzemanyagtöltő állomások, kiskereskedelmi tároló telepek forgalmának teljes körű ismerete szükséges, mely az üzemeltetők részére nagyobb adminisztrációs terhet róna. Az adminisztráció növekedése esetükben egy rendszeres adatszolgáltatást jelentene, melyben a hatósági felügyeletet ellátó vámhivatalokat/igazgatóságot tájékoztatnák a tárgyidőszakban beszerzett és értékesített ásványolajtermékek mennyiségéről, valamint azok beszerzési forrásairól. Ez lényegében az üzemeltetők részére csak annyi többletadminisztrációt jelent, hogy a nyilvántartásban a jogszabály alapján vezetni rendelt adatokat továbbítják, illetve online módon közvetlen hozzáférést biztosítanak az illetékes vámhivatal felé. Ez a többlet adminisztráció valójában nem is valós többletet jelent, mivel a töltőállomásra érkező ásványolajok lefejtését követően a jogosult a vámhatóság által jóváhagyott és jogszabályi kötelezettségének megfelelően „betárolja” az üzemanyagot a saját rendszerébe. Lényegében ezt a belső nyilvántartási rendszert kellene „bizonyos” szükségszerű adatok átadásával illeszteni a fent vázolt közvetlen adatkapcsolati rendszerrel. Az adatszolgáltatási kötelezettséget folyamatosan az EMCS (LPEMCS) rendszerbe történő adatfelvitellel kellene teljesíteni az adózónak. Emellett természetesen az üzemanyagtöltő állomás tárgyhavi és/vagy tárgynegyedévi bejelentési kötelezettségét változatlanul kellene hagyni az esetleges más törvénysértések kiküszöbölése céljából. Ezeket a bejelentési kötelezettségeket idővel le lehetne szorítani több éves hatósági ellenőrzési ciklusra (vagy szűrőpróbaszerű ellenőrzésre esetleg távfelügyeleti ellenőrzésre), mert ez a rendszer (ami tisztán technikai megvalósítást igényel) elég nagy nyomást gyakorolna az üzemanyagtöltő állomás vezetőire és alkalmazottaira is. A rendszer adta lehetőségek miatt az üzemeltetőnek nem lenne lehetősége kiszámítani a várható hatósági ellenőrzés időpontját, illetve manipulálnia a jóváhagyott jövedéki rendszerbe rögzített adatokat.

Az átadott adatokat, a hatósági felügyeletét ellátó vámhivatal rögzíti (valós időben látja) és ezek alapján, kockázatelemzést végez az értékesített üzemanyag mennyisége, a beszerzett üzemanyag mennyisége, az üzemanyag tartálykészlet, az üzemanyag beszerzési források valamint a beszállítók és járművek ellenőrzésén alapulva.

A fenti kockázati tényezők alapján a kiválasztott alanyok esetében váratlan, mindenre kiterjedő ellenőrzést lehetne végezni, kiterjesztve ezt a kockázatosnak ítélt üzemanyag

szállítók tekintetében is. Ezen ellenőrzések egy éves időszakra vonatkozóan történének meg, a nyilvántartás nyitó adatainak figyelembevételével.

A változtatás eredményeképpen az elszámoltatások hatékonysága növekedne, a ráfordított költségek csökkennének. Valamint teljes kontroll alatt lehetne tartani a beszállítókat, illetve alkalmazottaikat és járműveiket is. A felszabadult kapacitás átcsoportosítható lenne a szállított ásványolajtermékek közúti ellenőrzésére, illetve a jövedéki engedélyes-, bejegyzett-, nem bejegyzett kereskedők telephelyén végzett állandó felügyeletre.

A hatóság birtokában lévő adatok segítségével jobban kiszűrhetők lennének a fiktív kitárolások, áttárolások. Mégpedig úgy, hogy az állandó felügyeletet végző pénzügyőrök az általuk kockázatosnak vélt kitárolásokról illetve az EMCS (LPEMCS) rendszerben észlelt és a felügyelő hatóság felé riasztást adó ellenőrző programok által adott értesítések riasztják a kiszállítás helye szerint illetékes vámhivatal illetékes pénzügyőreit, akik a szállítást végző tartályautó közúti ellenőrzésével, illetve a betárolás megtörténtének helyszínen történő ellenőrzésével megállapítanák az adott ügylet valódiságát. Továbbá adminisztratív úton is leellenőrizhetők lennének a kitárolások, hiszen a hatósági felügyeletet ellátó vámhivatalkok birtokában lévő betárolási adatok alapján megállapítható lenne, hogy a betárolás valóban megtörtént-e.

Az elszámolások könnyebb és hatékonyabb elvégzése céljából kötelezővé kellene, illetve lehetne tenni minden üzemanyagtöltő állomás esetében az elektronikus tartályszintmérő szondák telepítését/kiépítését és a későbbiek folyamán ezt a rendszert össze lehetne kötni az interneten keresztül a felügyeletét ellátó vámhivatallal, illetve a fentiekben ismertetett rendszerrel is (LPEMCS).

Természetesen ez mind anyagi mind technikai értelemben véve nézve újabb terheket róna mindkét félre, de így elég magas arányban kiküszöbölhető lenne az üzemanyagok körében elkövetett visszaélés. Ezzel elkerülhető lehetne a töltőállomáson az üzemanyagok bevételezése esetén a visszaélés oly módon, hogy a rendszer segítségével a vámhatóság bármikor beletekintést nyerhet a töltőállomás üzemanyag forgalmába és az üzemanyag forgalomhoz kapcsolódó dokumentációba is anélkül, hogy a forgalmazó ezt érzékelné. A vámhatóság által sokkal jobban követhetővé válnának a ki és betárolások, a regiszterórák állásai és minden olyan meghibásodás, ami az üzemanyagrendszer, illetve az üzemanyag rendszer elektromos felügyeleti rendszerében történt vagy történik. Ezek után a

számítógépes rendszert, fel lehetne fejleszteni a következő felügyeleti feladat megoldásra is, amelyet egy példán keresztül szeretnék szemléltetni.

Példa: Az üzemanyagtöltő állomásra érkezik egy tartályautó amelyben 26.000.-liter üzemanyag van. A bevételezés szerint, (amit a felelős vezető vagy a megbízottja végez) 26.000.-liter üzemanyag bevételezés megtörténik ugyan a jövedéki rendszerben, de az elektronikus tartályszintmérő szonda jele szerint (amit a közvetlen internetes kapcsolat tesz lehetővé a felügyeletet ellátó vámhivatallal az LPEMCS rendszeren keresztül) 26.500.-liter került lefejtésre. Ekkor a hivatal járőrei illetve a kútelszámolásra „szakosodott” kollégái késlekedés nélkül meg tudják tenni a váratlan ellenőrzés elvégzéséhez szükséges lépéseket, intézkedéseket.

Továbbá ennek a rendszernek a segítségével bármikor, bármilyen paramétert rögzíteni lehetne az interneten keresztül bármelyik üzemanyagtöltő állomás, bármely az ellenőrző rendszer felügyelete, illetve kontrollálása alá tartozó paramétere esetében. Rögzíteni lehetne akár több évre visszamenőlegesen is a töltőállomás bármely tárolótartályában az üzemanyagok szintjének változásait, kiadásait, bevételezéseit.

A fentiek alkalmazásához a Jöt. 103. § (2) bekezdés 4. pontja és a Jöt. 117. § (5) bekezdésének egyidejű módosítása szükséges az alábbiak szerint:

„Jöt 103. § (2) 4.” pontja szerint:

„4. üzemanyagtöltő állomás: a mérésügyi szerv által hitelesített kútoszloppal és az illetékes hatóság által engedélyezett és hitelesített tárolótartállyal, illetve a sűrített gáz és a cseppfolyósított gáz esetében térfogat- vagy tömegárammérővel és összegzővel ellátott kiskereskedelmi elárusítóhely;”

És a lehetséges szövegezés szerint:

4. üzemanyagtöltő állomás: a mérésügyi szerv által hitelesített kútoszloppal és az illetékes hatóság által engedélyezett és hitelesített tárolótartállyal, valamint a pénztárgéppel elektronikus adatkapcsolatban lévő elektronikus tartályszintmérő készülékkel, szondával (berendezéssel) és az ezekkel elektronikus összeköttetésben álló pénztárgéppel és az ezekkel online kapcsolatban álló LPEMCS (Közvetlen Elektronikus Adatkapcsolat) rendszerrel összeköttetésben álló illetve a sűrített gáz és a

cseppfolyósított gáz esetében térfogat- vagy tömegárammérővel és összegzővel ellátott kiskereskedelmi elárusítóhely;

A törvény szövegezése szerint:

„Jöt. 117.§ (5)”

Amennyiben a nem jövedéki engedélyes kereskedő az üzemanyagöltő állomáson nem alkalmazza a jogszabályban előírt pénztárgépet vagy a 106. § (8) bekezdésében, illetve a 110. § (13) bekezdésében foglalt rendelkezést megsérti (nem értve ide, ha a nem jövedéki engedélyes kereskedő saját hatáskörében, akkreditált laboratóriumi vizsgálattal tárta fel a szabványon kívüliséget), az üzemanyagöltő állomást az első jogsértés alkalmával 30, a második és további jogsértés alkalmával 60 napra be kell zárni.”

És a lehetséges szövegezés szerint:

Jöt. 117.§ (5)

Amennyiben a nem jövedéki engedélyes kereskedő az üzemanyagöltő állomáson nem alkalmazza a jogszabályban előírt pénztárgépet és a vámszervvel állandó (online) összeköttetésben lévő LPEMCS rendszert a hozzá tartozó elektronikus kapcsolatban lévő elektronikus tartály szintmérő készülékkel (szondával), pénztárgéppel , vagy a 106. § (8) bekezdésében, illetve a 110. § (13) bekezdésében foglalt rendelkezést megsérti (nem értve ide, ha a nem jövedéki engedélyes kereskedő saját hatáskörében, akkreditált laboratóriumi vizsgálattal tárta fel a szabványon kívüliséget), az üzemanyagöltő állomást az első jogsértés alkalmával 30, a második és további jogsértés alkalmával 60 napra be kell zárni.

„8/2004.PM rendelet 133.§ (2) „bekezdése szerint:

„(2) Az üzemanyagöltő állomásnak a pénztárgép forgalmazója által kiállított igazolással kell rendelkeznie arról, hogy az általa használt pénztárgép a számla, egyszerűsített számla és nyugta adóigazgatási azonosításáról, valamint a nyugta adását biztosító pénztárgép és taxaméter alkalmazásáról szóló jogszabályban meghatározott, kútféjjel összekötött, NAV által engedélyezett típusú.”

És a lehetséges szövegezés szerint:

8/2004.PM rendelet 133.§ (2) bekezdése szerint:

*(2) Az üzemanyagöltő állomásnak a pénztárgép forgalmazója által kiállított igazolással kell rendelkeznie arról, hogy az általa használt pénztárgép a számla, egyszerűsített számla és nyugta adóigazgatási azonosításáról, valamint a nyugta adását biztosító pénztárgép és taxaméter alkalmazásáról szóló jogszabályban meghatározott, kútféjjel és az **LPEMCS rendszerrel** összekötött, NAV által engedélyezett típusú.*

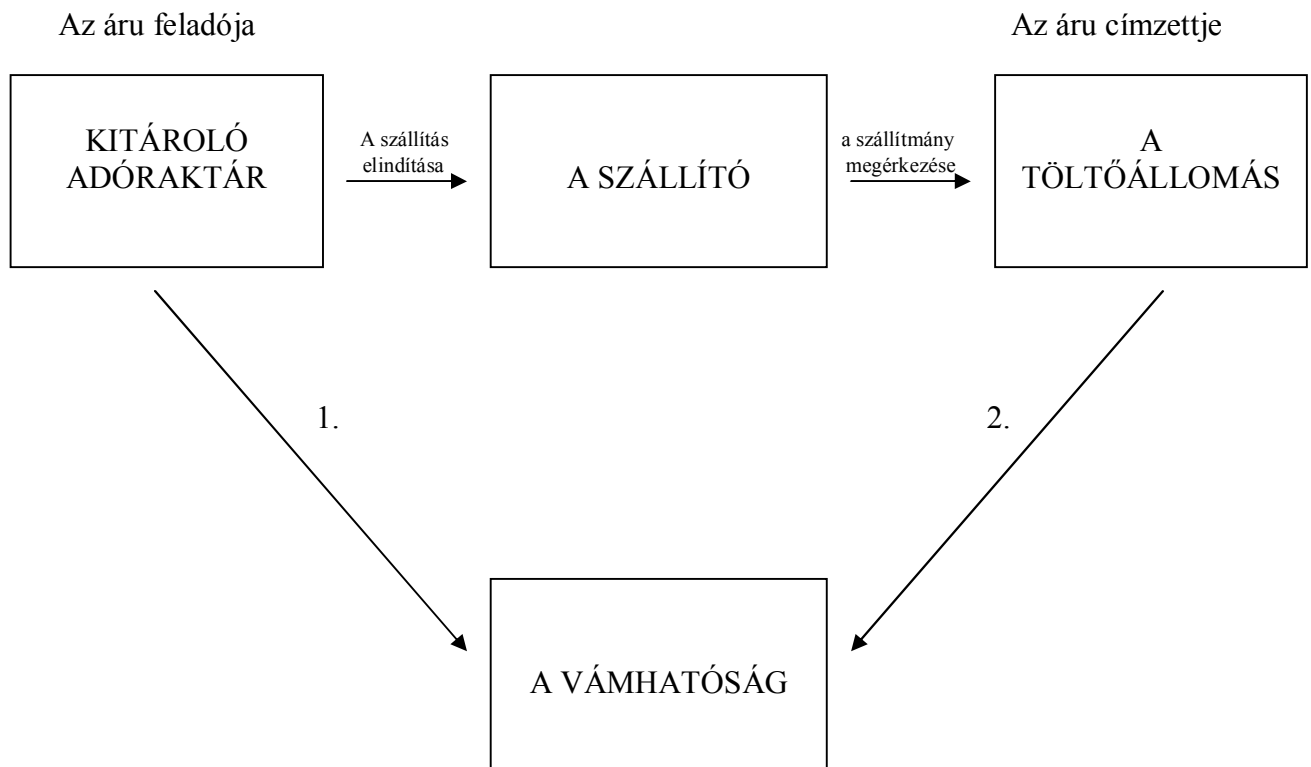
Az utolsó lépésben a visszaélési formáknál leírtak figyelembevételével a készletfelvételeket és az ellenőrzéseket a készletmozgások fokozottabb ellenőrzésével a következő módon lehetne még jobban kontrollálni. Ennek megvalósításához a tárolótartályokba – amennyiben azok megfelelően le vannak zárva – csak a lefejtő csomópontokon keresztül kerülhetne üzemanyag. Ezt úgy lehetne technikailag megoldani, hogy a lefejtő csomópontokra felszerelt elektronikus mérőórák (átfolyás mérők) alkalmazásával pontosan követhető lenne a tartályba lefejtett üzemanyagok mennyisége. Ezt az adatot is fel lehetne dolgozni az LPEMCS rendszer segítségével és bármikor a kereskedő tudta nélkül is, lehetne a betárolt üzemanyag mennyiségét kontrollálni. Természetesen a betárolt mennyiség származását a kereskedőknek minden esetben hitelt érdemlően igazolnia kell tudnia. A továbbiakban a tárolótartályokra a kimenő oldalon a meglévő regiszterórák állásait is fel lehet dolgozni a rendszer segítségével. Ezzel a technikai megoldással teljesen ki lehetne szűrni az illegális emberi hozzáférést. A hozzáférési jogosultságok kiadása (LPEMCS rendszerhez) természetesen a vám/adóhatósági jogkörbe tartoznának, mint például a jelenleg is az üzemanyagöltő állomásokon működő jövedéki rendszernek. A fentiek bevezetésével a készletfelvételeket az alábbiak szerint lehetne elvégezni távfelügyeleti megoldással, akár a hivatalon/igazgatóságokon belül is a nap 24 órájában:

1. Nyitókészlet megállapítása az előző készletfelvétel zárókészletének figyelembevételével, amely elektronikus tartálysztintmérővel kerül megállapításra
2. Beszerzett mennyiség megállapítása a lefejtő csomkokon elhelyezett órák előző és záró adatainak figyelembevételével
3. Értékesített mennyiség megállapítása a tartályból kimenő mennyiséget mérő órák előző és záró állásainak figyelembevételével
4. Zárókészlet megállapítása az elektronikus tartálysztintmérő szondák adatainak figyelembevételével

A fent leírt készletfelvétel során a kereskedőknek lényegesen kevesebb (szinte semmilyen) visszaélési lehetősége maradna, hiszen a kimérő szerkezetekre, meghatározott veszteségek elszámolására nem lenne lehetőségük, illetve a visszaéléseket a tartályokon kívülre szorítanánk, ami jobban követhető lenne. A fenti szigorítások bevezetésével a készletfelvételek hatékonysága lényegesen megnövekedne, kiszűrhetőek lennének azok az alanyok, akik nem tisztességes módon kívánnak kereskedni, és a természetes fluktuáció növekedésével szűkülne a túlzottan nagy számban jelenlévő töltőállomások mennyisége. Továbbá be lehetne szűkíteni az elkövetési köröket a tisztességtelen szállítókra is akik, illegálisan úgymond „megcsapolják” illetve átverik az üzemanyag forgalmazót a lefejtéskor úgynevezett „ügyeskedéssel”. Nevesíteni lehetne azokat a szállítókat, akik mindig a szállítási veszteségen felüli veszteséggel fejtik le a kiszállított üzemanyagot.

Az elszámolások alapját mindenesetben a tényleges készleteknek kellene képezniük, így a megállapított adatok a valóságot tükröznék, növelve ezzel a jogkövetkezmények alkalmazhatóságát és a jogbiztonságot.

A lehetséges LPEMCS rendszer működési sémája

1. a szállítandó termék elindítása megtörténtének jelzése a Vámhatóságnak e-EKO val
2. a termék betárolása utáni automatikus e-EKO megküldése a Vámhatóságnak

8. Az Európai unió jövedéki szabályozása

8.1. Jövedéki adó az Európai Unióban

Az Európai Unióban a fő cél egy egységes (belső) piac létrehozása, mely egy olyan belső határok nélküli térséget jelent, melyen belül megvalósul mind a négy alapszabadság, vagyis :

- a személyek,
- a szolgáltatások,
- a tőke,
- az áruk

szabad mozgása.

Az Európai Unió költségvetésének bevételi oldalára az jellemző, hogy saját bevételként kerül nyilvántartásra és felhasználásra a harmadik országból származó termékek után beszedett vám, melynek csak töredéke marad a tagállamok kezében, valamint a mezőgazdasági lefölözések, a VAT (ÁFA- Általános Forgalmi Adó), a GNP szint alapján megállapított forrás adó. Ezeken kívül minden más bevétel teljes mértékben a tagállamok saját bevételét képezi. Ilyen többek között a jövedéki adó is. Az Európai Unió egyes tagállamaiban azonban az előbb felsorolt négy alapjogok közül sérülhet egy vagy akár több is. Ez azért van, mert az Unió egyes tagállamaiban más-más az adójogi jogszabályok. Ahány ország annyi adójogi jogszabályt ismerünk szinte. Ez az a terület, ami minden egyes tagállamot érint, illetve érint is, mivel az adóbeszedés-adóztatás állami monopólium és erről a jogáról egyik állam sem mond le szívesen, illetve nem is nagyon szereti a beleszólást adóügyeibe. Az Európai Unióban is érzékeny az adójogi terület, de mivel hogy az unió a tagállamok összességét jelenti ezért valamilyen formában és lehetőleg finoman egymáshoz közelítenie kell ezeket az érzékeny állami privilégiumokat azért, hogy az unió hatékonyan és biztos gazdasági lábakon álljon. Ezért mivelhogy az unió általánosságban iránymutatásokat ad ki ezeken a területeken a tagállamoknak ezért lehetnek tagállami szinten úgymond „helyi” adók. Ilyenek például a jövedéki adók, az általános forgalmi adó. Ezek azok a tipikus tagállami adóbevételek, amelyek a tagállamok költségvetésében maradnak teljes mértékben. Mivel ezek a helyi adók a fent felsorolt elvek közül az áruk szabad kereskedelmének gátat szabnak, ezért az Európai Uniónak a közösségen belül adóharmonizációt kell illetve kellett végrehajtania. Ez az úgynevezett adóharmonizáció

egy jogközelítési folyamat, amelynek a fő célja a közösségi adószabályok megteremtése. Ez a folyamat mintegy koordinációja a tagállami adójogszabályoknak. E cél elérése érdekében került sor az ÁFA rendszer viszonylagos harmonizációjára, illetve a jövedéki szabályozás közösségi szintű egységesítésére, közelítésére. A jövedéki adó Közösségi szintű harmonizációjában a 92/12/EGK Irányelv jelentette az igazi áttörést, mely átfogóan szabályozza a jövedéki termékek Közösségen belüli mozgását, az adóalanyokra vonatkozó szabályokat.

8.1.1. A 92/12/EGK irányelv

A jövedéki termékekre nézve az Unió 92/12/EGK irányelv a legfontosabb. Ez az irányelv tesz rendelkezéseket illetve ajánlásokat, célkitűzéseket a jövedéki termékekkel kapcsolatos tevékenységekre. Ilyenek például a szállítással, bizonylatolással, a jövedéki termékek mozgásával, tartásáról szóló ismérvek. Nem fogalmaz azonban mindenhol kötelezően, egyes szabályokat csak ajánlás jelleggel határoz meg, azaz csak a célokat rögzíti, a kidolgozás módját a tagállamokra bizza. Ezen legfontosabb irányelv jelöli meg azoknak a termékeknek a körét is, amiket jövedéki termékeknek nevezünk. Ezek a termékek a következők:

- az ásványolaj termékek,
- az alkohol és alkohol tartalmú termékek,
- a dohánygyártmányok

A tagországoknak az irányelv alapján saját joguk a jövedéki termékek körének meghatározása. Magyarországon például a só, a paprika, és a kávé is jövedéki termék volt. Érdekes, hogy Finnországban az üdítőitalokat, gyümölcsleveket, Dániában a parfümöket terheli ilyen adó. Az irányelv iránymutatást tartalmaz a jövedéki termékek kereskedelmére, szállítására, adóztatására, továbbadására, raktározására, beszerzésére, termékekkel foglalkozók alanyi körére, az adófelfüggesztés elvére, szállítására, visszatérítésére, stb.

A jövedéki adóztatással kapcsolatos feladatokat ellátó szervezet tagállami szinten a következő:

- A Vám-és Pénzügyőrség
2011. január elsejével pedig a Vám-és Pénzügyőrség jogutódja
- A Nemzeti Adó-és Vámhivatal

9. Zárógondolatok

Jelen dolgozatomban röviden vázoltam a jövedéki termékek és ezen belül az ásványolajok szabadforgalomban végzett kereskedelmét és ennek hatósági ellenőrzéseit. Vázoltam az erre vonatkozó jogszabályi háttérrel és a végrehajtási rendelet erre vonatkozó részeit. Érintettem továbbá a szabadforgalomban végzett kereskedelmet szabályozó törvényi feltételeket és az ásványolajokra vonatkozó speciális szabályokat. Leírtam az üzemanyagok gyártásának folyamatát az ásványolajokból és az ásványolajok lényeges kémiai összetevőit mintegy bevezetésként az ásványolajok világába. Ezzel egy alapot képeztem az ásványolajokról és a kémiai paramétereikről. Megpróbáltam tömör leírást adni a jövedéki ellenőrzés keretében készült jegyzőkönyv elkészítéséről és az ellenőrzéskor feltárt esetleges veszteségekről és elszámolható hiányokról, illetve az esetleges jogkövetkezményekről. Érintettem továbbá az esetlegesen bekövetkező üzemanyag keveredést az üzemanyagotöltő állomásoknál, illetve a lefejtéskor. Megemlítettem és megoldást vázoltam az üzemanyagok kéntartalmából adódó problémák kiküszöbölésére és feltárására. Nagy léptékben vázoltam az ásványolaj kereskedelembe végzett visszaélési lehetőségeket. Ezen példák közül a visszaélési lehetőségek mind észrevehetőek az ásványolajok szállításakor és a kiskereskedelem több területén is. Próbáltam rávilágítani a szabadforgalomban végzett kereskedelem jogszabályi háttérrelésének joghézagjaira és ezeknek esetleges megoldására egy számítástechnikai háttérrel és kellő jogszabályi háttérrel is igénylő adminisztratív ellenőrzési rendszer megvalósításának lehetőségével, mellyel minimálisra lehetne szorítani a visszaéléseket az ásványolajok szabadforgalomban való kereskedelmének területén. Az általam leírt adminisztratív rendszer, mellyel reális jogi keretek közé lehetne szorítani az ásványolaj kereskedelmet nagyobb részben technikai fejlesztést igényelne mind a hatóság, mind a kereskedők részéről, de a rendszer megvalósítása a technika rohamos léptékben történő fejlődése miatt elengedhetetlen lesz az államháztartás és ezáltal, az ellenőrző hatóság részéről is a közeljövőben. A technika fejlődésével jelenleg az ásványolajjal kereskedők lépést tartanak (sőt!) szemben az ellenőrzésükre felállított és működtetett hatósági szervezettel. Egy technikailag fejlettebb rendszer ellenőrzésére csak fejlettebb technika tud megfelelő válaszlépést produkálni. Szakdolgozatomban érintettem az ásványolajok tartályautókból történő lefejtését és az ekkor bekövetkező üzemanyag keveredés lehetőségét, valamint az erre vonatkozó jogszabályi pontokat és kivizsgálásuk rendszerét.

Említést tettem az üzemanyagokkal végzett egyéb kereskedelmi tevékenységekről és formáikról. Dolgozatomhoz csatoltam egy valós tényeket és adatokat tartalmazó üzemanyag töltő állomás elszámolásakor felvett mintavételezési jegyzőkönyvet, amivel a jegyzőkönyv kitöltésének helyességére szerettem volna rávilágítani. Az üzemanyag töltőállomások elszámolásának sikere ennek a jegyzőkönyvnek a tökéletes kitöltésén alapul. A jegyzőkönyvnek a kitöltése vagy első alkalommal történő olvasása egy laikus számára bonyolultnak tűnhet, de dolgozatomban a legapróbb részletekig próbáltam a jegyzőkönyv kitöltés rejtelmeibe kalauzolni az érdeklődőt.

Szerény véleményem szerint a kialakult jövedéki szabályozásban a gondok gyökerét az igen magas és véleményem szerint az indokolatlanul magas jövedéki adók mértékében kellene keresni. Azon egyének számára, akik rövid távon, de sok illegális haszonra szeretnének szert tenni a jövedéki szakterületen a magyar jövedéki szabályozás nyitott könyv. A Jöt.-ben olyan magasak a jövedéki adók, hogy nagyon kis mennyiségű illegálisan előállított, vagy illegálisan beszerzett jövedéki termék eladásából igen igen magas anyagi haszonra tud szert tenni az, aki ezen a területen próbál szerencsét. Hosszútávon megoldást jelentene a jövedéki termékek után fizetendő jövedéki adók „drasztikus” mérséklése, így nem lenne igény a törvény kijátszására és ezzel egyidejűleg a „feketegazdaság” fellendülésére erősödésére sem nyílna mód. Véleményem szerint a feketegazdaság térhódítása, erősödése és a jövedéki adók emelése egyenes arányban áll egymással, miszerint minél jobban emelkedik a jövedéki termékek után fizetendő jövedéki adók mértéke annál kifizetődőbb lesz az illegális gazdaságban tevékenykedőknek a szerepvállalása.

9.1. A 2011. évi várható költségvetési bevételek alakulása

Az alábbi táblázatokban szereplő költségvetési bevételek jól szemléltetik a jövedéki adónemen belül az ásványolajok adóbevételeiből származó összegeket

Emlékeztetőül:
a NAV 2011. évi érdekeltiségi bevételi feltételei

Megnevezés	2010. évi teljesítés (milliárd Ft)	2011. évi +1,0%-kal növelt előirányzat (milliárd Ft)	Eltérés (milliárd Ft)	Eltérés %-ban
	1.	2.	3=2.-1.	4=2./1.*100
SZJA	1 767,9	1 376,6	-391,3	77,9%
ÁFA	2 313,6	2 583,6	270,0	111,7%
TB járulék bevételek	2 821,9	3 182,1	360,1	112,8%
Jövedéki adó	856,5	889,9	33,4	103,9%
NAV Összesen	7 759,9	8 032,2	272,3	103,5%

2011. évi várható bevételek
(kiemelt adónemek, 2011. március 30-i
prognózis)

millió Ft

	Éves előirányzat	2011. évi várható (NAV 2011.03.30.)	Eltérés
	(M Ft)	(M Ft)	(M Ft)
	1.	2.	3=2.-1.
SZJA	1 362 977	1 376 900,0	13 923,0
ÁFA	2 557 988	2 493 600,0	-64 388,0
Jövedéki adó	881 133	880 600,0	-533,0
TB Járulékok	3 150 552	3 145 700,0	-4 852,0
NAV érdekeltiségi bevételi feltételek	7 952 650	7 896 800,0	-55 850,0
EHO	35 916	38 000,0	2 084,0
Társasági adó	372 021	295 000,0	-77 021,0
Pénzügyi szervezetek különadója	187 000	187 000,0	0,0
Egyes ágazatok terhelő különadó	161 000	161 000,0	0,0
Regisztrációs adó	32 300	33 500,0	1 200,0
EVA	196 100	200 000,0	3 900,0
Kiemelt adó és járulék bev. össz.	8 936 987	8 811 300,0	-125 687,0

86

NAV

Országos tervezési értekezlet – 2011. április 12.

Vám- és pénzügyőri szakterülethez tartozó kiemelt adónemek 2011. I. negyedévi bevételei a januárban prognosztizált bevételhez képest

Adatok M Ft-ban!	I. negyedév terv	I. negyedév tény	Eltérés tény - terv
Üzemanyag jövedéki adó	102 200	102 352	152
Egyéb termék jövedéki adó	15 700	15 943	243
Dohánygyártmány jövedéki adó	55 800	54 406	-1 394
Jövedéki adó összesen	173 700	172 703	-997
Import áfa	42 000	47 546	5 546
Dohánygyártmány áfa	19 000	18 878	-122

87

10. Irodalomjegyzék, jogszabályjegyzék,források

10.1. Irodalomjegyzék

1. Lónyai Menyhért Szakkönyvtár Sorozat szerk.: Szabó Zsolt
Jövedéki alapok IV. A kereskedelem szabályai
VIVA Media Holding Budapest, 2006
2. Dr. Deák Gyula – Dr. Péchy László: Kőolajtechnológia
Egyetemi jegyzet VVE, 1985
3. MOL Termékkatalógus
4. Mintavételi és mintakezelési kézikönyv
Budapest 2006.
5. Mineralölwirtschaftverband Aus der Sprache des Öls.

Hamburg, 1992.
6. G.D. Hobson: Modern Petroleum Technology,

John Willey and Sons 1992.
7. Karlheinz Kramer: Erdöl-lexikon. Heidelberg 1972.
8. Szurovy Géza: A kőolaj regénye. Hírlapkiadó, 1993.

10.2. Jogsabályok

Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.)

1993. évi LVIII. törvény. (Jszt.)

a jövedéki szabályozásról és ellenőrzésről, valamint a bérfőzési szesadóról

1997.évi CIII. törvény.

a jövedéki adóról és a jövedéki termékek forgalmazásának különös szabályairól

2003. évi CXXVII. törvény a jövedéki adóról és a jövedéki termékek forgalmazásának különös szabályairól szóló

8/2004. (III. 10.) PM rendelet a 2003. évi CXXVII. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról

43/1997. (XII. 30.) PM rendelet a jövedéki termékek veszteségnormáiról

2003. évi CXXVI. törvény a közösségi vámjog végrehajtásáról

2004. évi CXL. törvény a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól

2005. évi CLXIV. törvény a kereskedelemről

1991. évi XLV. törvény a mérésügyről ,valamint a végrehajtásáról szóló 127/1991. (X.9.) Kormány rendelet

35/1996 (XII.29.) BM rendelet az Országos Tűzvédelmi Szabályzat

341/2007 (XII. 15.) Kormányrendelet a mezőgazdaságban felhasznált gázolaj utáni jövedéki adó-visszatérítés feltételeiről és szabályairól

2003. évi XCII. törvény az adózás rendjéről

2010. évi CXXII. törvény a Nemzeti Adó-és Vámhivatalról

273/2010 (XII.9.) Kormányrendelet a NAV szervezetéről és egyes szervek kijelöléséről

24/1995. (XI.22.) évi PM rendelet a számla, egyszerűsített számla és nyugta adóigazgatási azonosításáról, valamint a nyugta adását biztosító pénztárgép és taxaméter alkalmazásáról

6/1990. (IV.12.) KÖHÉM rendelet (Közlekedési, hírközlési és építésügyi miniszter) -a közúti járművek forgalomba helyezésének és forgalomban tartásának műszaki feltételeiről- illetve, ezen rendelet módosításáról szóló 106/2007. (XII.23.) GKM rendelet- a közúti járművek közúti forgalomba helyezésének és forgalomban tartásának műszaki feltételeiről.

a Veszélyes Áruk Nemzetközi Közúti Szállításáról (**ADR**) szóló Európai Megállapodás „A” és „B” Mellékletének kihirdetéséről és belföldi alkalmazásáról szóló 20/1979. (IX.18) KPM rendelet és az ezt módosító 46/2005. (VI.28.) GKM rendelet.

10.3. Utasítások

A Nemzeti Adó- és Vámhivatal Elnöke által kiadott 1097/2011. számú eljárási rend a jövedéki eljárásról

10.4. Európai Unió irányelvek

92/12/EGK Irányelv (1992. február 25.)⁸⁸

a jövedékiadó-köteles termékekre vonatkozó általános rendelkezésekről, és e termékek tartásáról, szállításáról és ellenőrzéséről

(módosítása: 92/108/EGK; 94/74/EGK; 96/99/EK; 2000/44/EK; 2000/47/EK irányelvek)

77/799/EGK Irányelv⁸⁹

a tagállamok illetékes hatóságainak kölcsönös segítségnyújtásáról a közvetlen adóztatás területén (módosítása: 79/1070/EGK Irányelv)

2719/92/EGK Bizottsági Rendelet⁹⁰

a jövedékiadó-köteles termékek adófelfüggesztéses eljárás mellett történő szállításához szükséges adminisztratív kísérőokmányról (módosítása: 2225/93/EGK Rendelet)

3649/92/EGK Bizottsági Rendelet⁹¹

a feladási tagállamban szabadforgalomba bocsátott jövedéki termékek Közösségen belüli szállításának egyszerűsített kísérőokmányáról

31/96/EK Bizottsági Rendelet⁹²

a jövedéki adómentességi igazolásról

1186/2009/EK Tanács Rendelete (2009. november 16.)⁹³ a vámmentességek közösségi rendszerének létrehozásáról (kodifikált változat)

92/81/EGK Tanácsi Irányelv⁹⁴

⁸⁸ Forrás: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CONSLEG:1992L0012:20041224:HU:PDF>

⁸⁹ Forrás: <http://eur-lex.europa.eu/Notice.do?mode=dbl&lang=hu&ihmlang=hu&lng1=hu,hu&lng2=bg,cs,da,de,el,en,es,et,fi,fr,hu,it,lt,lv,mt,nl,pl,pt,ro,sk,sl,sv,&val=72857:cs&page=>

⁹⁰ Forrás: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=DD:09:01:31992R2719:HU:PDF>

⁹¹ Forrás: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=DD:09:01:31992R3649:HU:PDF>

⁹² Forrás: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=DD:09:01:31996R0031:HU:PDF>

⁹³ Forrás: <http://www.vam.hu/loadBinaryContent.do?binaryId=32195>

Ásványi olajok jövedékiadó szerkezetének összehangolásáról (módosítása: 92/108/EGK;
94/74/EGK irányelvek)

92/82/EGK Irányelv⁹⁵

ásványolajtermékekre vonatkozó jövedéki adók mértékének közelítéséről
(módosítása: 94/74/EGK Irányelv)

95/60/EK Irányelv⁹⁶

a gázolaj és a kerozin adóügyi jelöléséről

94 Forrás: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32001D0224:HU:NOT>

95 Forrás: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CONSLEG:2003L0096:20040501:HU:PDF>

96 Forrás: http://www.nav.gov.hu/data/cms249089/Europa_Unios_jogszabalyok.xls

2001/574/EK Bizottsági Határozat⁹⁷

a gázolaj és a kerozin közös adóügyi jelölőanyagának létrehozásáról

(módosítása: 2002/269/EK Tanácsi Döntés)

2001/224/EK Tanácsi Határozat⁹⁸

bizonyos különös célokra használt ásványolajok kedvezményes jövedékiadó-mértékeiről és a jövedéki adó alóli mentességeiről

2008/118/EK Tanácsi Irányelv⁹⁹

a Tanács 1992. február 25-i 92/12/EGK irányelve

a jövedéki adóra vonatkozó általános rendelkezésekről és a 92/12/EGK irányelv hatályon kívül helyezéséről

684/2009/EK Bizottsági Rendelet¹⁰⁰

a 2008/118/EK tanácsi irányelvnek a jövedéki termékek jövedékiadó-felfüggesztéssel történő szállításához kapcsolódó számítógépes eljárások tekintetében történő végrehajtásáról

1152/2003/EK Európai Parlamenti és Tanácsi Határozat¹⁰¹

a jövedéki termékek szállításának és felügyeletének számítógépesítéséről

A Bizottság 800/2008 EK rendelete (2008. augusztus 6.)

a Szerződés 87. és 88. cikke alkalmazásában a támogatások bizonyos fajtáinak a közös piaccal összeegyeztethetőnek nyilvánításáról (általános csoportmentességi rendelet)¹⁰²

97

Forrás: <http://eurlex.europa.eu/Notice.do?mode=dbl&lang=en&ihtmlang=en&lng1=en,hu&lng2=cs,da,de,el,en,es,et,fi,fr,hu,it,lt,lv,mt,nl,p,pt,sk,sl,sv,&val=273258:cs&page=> , Letöltés ideje: 2012-10-02

98 Forrás: http://www.nav.gov.hu/data/cms249089/Europa_Unios_jogszabalyok.xls , Letöltés ideje: 2012-10-02

99 Forrás: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:009:0012:0030:HU:PDF> , Letöltés ideje: 2012-10-02

100 Forrás: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:197:0024:0064:HU:PDF> , Letöltés ideje: 2012-10-02

101 Forrás: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=DD:09:01:32003D1152:HU:PDF> , Letöltés ideje: 2012-10-02

102 Forrás: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:214:0003:0047:hu:PDF> , Letöltés ideje: 2012-10-02

2003/96 EK Tanácsi Irányelve¹⁰³

az energiatermékek és a villamos energia közösségi adóztatási keretének átszervezéséről

Az Európai Bizottság 2006/428/EK határozata¹⁰⁴

A gázolaj és a kerozin közös adóügyi jelölőanyagának létrehozásáról

Európai Parlament és Tanács 2009/30/EK irányelve (2009.április 23.).

A benzinre, a dizelolajra és a gázolajra vonatkozó követelmények, illetőleg az üvegházhatású kibocsátott gázok mennyiségének nyomon követését és mérséklését célzó mechanizmus bevezetése tekintetében a 98/70/EK irányelv módosításáról, a belvízi hajókban felhasznált tüzelőanyagokra vonatkozó követelmények tekintetében az 1999/32/EK irányelv módosításáról, valamint a 93/12/EGK irányelv hatályon kívül helyezéséről

¹⁰³ Forrás: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CONSLEG:2003L0096:20040501:HU:PDF> , Letöltés ideje: 2012-10-02

¹⁰⁴ Forrás: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:172:0015:0016:HU:PDF>

11. Mellékletek

1. ábra ásványolaj finomító

2. ábra konténer tartályok

3. ábra föld alatti fekvőhengeres tartályok

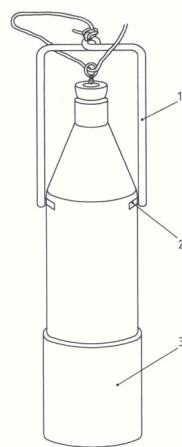
4. ábra használt föld alatti tartály

Mintavételi eszközök

5. ábra vákumsöves mintavételi eszköz

6. ábra nehezékkal ellátott mintavevő

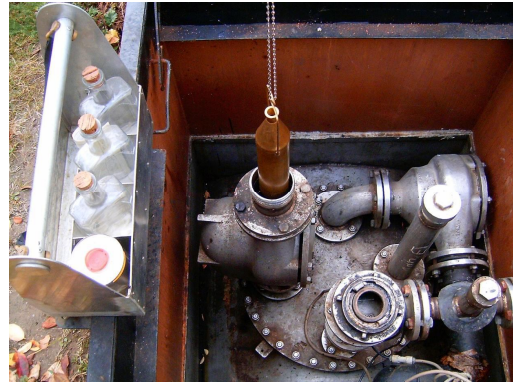
1-drótfogantyú

2-drótfülek

3-nehezék

7. ábra láncos mintavevők

8. ábra láncos pont-mintavevő és használata

Mintavételi eljárás

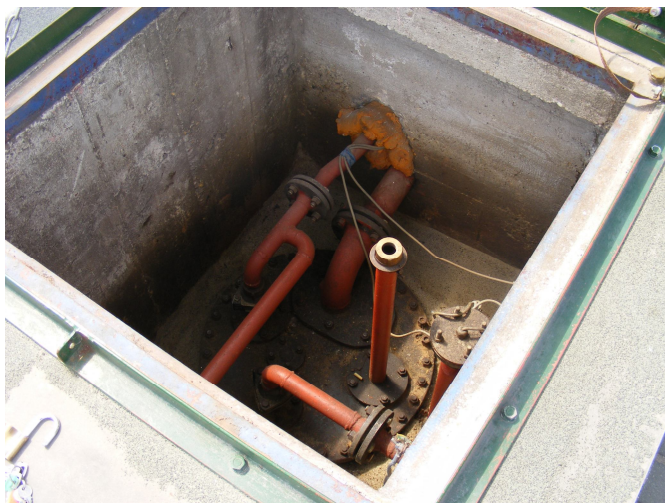
9. ábra a kútfej

10. ábra Az MKEH hitelesítő hologram

11. ábra a föld alatti tartály (dom) teteje

12. ábra a föld alatti tartály teteje

13. ábra a függőónos lécelés eljárásának lépései

14. ábra az 5 liter üres váltás levétele a kimérő szerkezeten keresztül

15. ábra az üres váltásra levett üzemanyag mérése digitális sűrűségvizsgáló műszerrel

16. ábra az üres váltásra levételre került üzemanyag visszatöltése a tartályába

17. ábra a szabványos mintavételi üvegek

18. ábra a mintavétel megkezdése

19. ábra a mintaadó megvizsgálja a mintavételi üveget

A 4 liter mintavétel gázolaj üzemanyagból

20. ábra a mintavétel megkezdése

21. ábra a minták levétele

22. ábra a 4 liter minta

A mintavételi edények lezárása

23. ábra a mintavételi edény zárókupakjának ellenőrzése

24. ábra a minták lezárása

25. ábra a lezárt minták

26. ábra a levett minta sűrűségének vizsgálata műszerrel
A mintavételi edényeket lezáró kupakok mintaadó általi vizsgálata és a mintavételi edények lezárása valamint a gázolaj minta sűrűségének vizsgálata a digitális mérőműszerrel

27. ábra a minta sűrűség vizsgálata

28. ábra a minta sűrűsége

29. ábra a 4 liter minta lezárása

A levett minták sűrűség vizsgálata a mintavételi edények lezárásának utolsó mozzanata

30. ábra a lezárt minták

A mintavételi edények ragasztószalaggal történő szabályszerű lezárásának fázisai

31. ábra a minták leragasztása

32. ábra a lezárt és leragasztott minták

A lezárt mintavételi edények és a hatósági címkék elkészítése

33. ábra a kész minták

34. ábra a hatósági címke elkészítése

A hatósági címkék mintaadó általi aláírása és a címkék felhelyezése a mintavételi edényekre

35. ábra a hatósági azonosító címke aláírása a mintaadó személlyel

36. ábra a hatósági címkék felhelyezése a lezárt mintavételi edényekre

37. ábra az ELLENMINTA átadása a mintaadósnak

Az elszámolási jegyzőkönyv

JÖVEDEKI ALAPOK IV.												
1 Háztartási költségvetési állás-változtatás példánya	Háztartási költségvetéssel ellátó vállalkozás: 										Kisbőrlőszám: 	
	JEGYZŐKÖNYV											
	az üzemanyag készletfelvétellel megállapított hiányról és többletről, valamint az adóköteles többlet kimutatásáról											
	Készült											
	év 		hó 		nap 		óra 		perc 		helység 	
	helyszín: 											
	állott 											
	év 		hó 		nap 		szám 		szolgáltatási parancs alapján.			
	Engedélyes neve 										VPH száma 	
	Engedélyszám 				Adószám 				Pénzforgalmi példaszám 			
	Székhely 											
	helyszín: 											
	Telephely típusa 											
	(jövendő) engedélyes üzemanyagigény előirány kiszámlázási időtartam						Első számú vezető neve 					
	Készletfelvételt végző											
Saját személy neve 				pénztárigy. neve, rendközlése 				pénztárigy. neve, rendközlése 				
Feladó személy												
személyazonosító igazolvány száma 						kéthelyi neve 			anya neve 			
székhely hely. ideje 						év 		hó 		nap 		
állandó lakóhely 						foglalkozás 						
helyszín: 												
.....												
Készletfelvétel megkezdésének időpontja												
év 		hó 		nap 		óra 		perc 		Készletfelvétel véget ért időpontja		
év 		hó 		nap 		óra 		perc 		Készletfelvétel befejezésének időpontja		
év 		hó 		nap 		óra 		perc 		Készletfelvétel befejezésének időpontja		
év 		hó 		nap 		óra 		perc 		Készletfelvétel befejezésének időpontja		
Mellékletek száma												
összesen												

38. ábra az elszámolási jegyzőkönyv ADATLAP oldala

JÖVEDEKI ALAPOK IV.

1	1-es lap	Tényleges készlet		Iktatószám:		Lapszám:	
Hitelviselési előző vállalkozati példányra	ÜZEMANYAG		Megnevezése				
			Mértékegysége				
	ÁTHOZAT:		Tényleges készlet				
			Mérték bizonytalanság				
	Tartály jelle:	Mért mennyiség cm-ben					
	Alapórtalom:	Tényleges mennyiség					
	Tartály mérési pontatlansága %	Mérték bizonytalanság					
	Tartály jelle:	Mért mennyiség cm-ben					
	Alapórtalom:	Tényleges mennyiség					
	Tartály mérési pontatlansága %	Mérték bizonytalanság					
Tartály jelle:	Mért mennyiség cm-ben						
Alapórtalom:	Tényleges mennyiség						
Tartály mérési pontatlansága %	Mérték bizonytalanság						
Tartály jelle:	Mért mennyiség cm-ben						
Alapórtalom:	Tényleges mennyiség						
Tartály mérési pontatlansága %	Mérték bizonytalanság						
Tartály jelle:	Mért mennyiség cm-ben						
Alapórtalom:	Tényleges mennyiség						
Tartály mérési pontatlansága %	Mérték bizonytalanság						
Tartály jelle:	Mért mennyiség cm-ben						
Alapórtalom:	Tényleges mennyiség						
Tartály mérési pontatlansága %	Mérték bizonytalanság						
Tartály jelle:	Mért mennyiség cm-ben						
Alapórtalom:	Tényleges mennyiség						
Tartály mérési pontatlansága %	Mérték bizonytalanság						
ÖSSZESEN (ÁTVITEL):		Tényleges készlet					
		Mérték bizonytalanság					

P.H.

Személyi adatok

A Ván- és Péterpályás Összegzés, Feladatok és Általános szabályok. © VITA - 2005/10

158

39. ábra az elszámolási jegyzőkönyv 1. (TÉNYLEGES KÉSZLET) oldala

1	2-es lap	Forgalmazott mennyiség megállapítása*										Iktatószám:		Lapszám:	
	Forgalmazási időszak		A)					B)							
			év hó nap					év hó nap							
	ÜZEMANYAG		Megnevezése												
			Mennyisége												
	ÁTHOZAT:		Forg. mennyiség												
	Változás időpontja:		Záró órállás												
			Előző órállás												
			Forg. mennyiség												
	Változás időpontja:		Záró órállás												
		Előző órállás													
		Forg. mennyiség													
Változás időpontja:		Záró órállás													
		Előző órállás													
		Forg. mennyiség													
Változás időpontja:		Záró órállás													
		Előző órállás													
		Forg. mennyiség													
ÖSSZESEN (ATVITEL):		Forg. mennyiség													

* Csak akkor kell kitölteni, ha a forgalmazott időszakban (készletfelvétellel vizsgált időszakban) előtérbe a forgalmazott mennyiséget meghaladó 12 havi forgalom során a regisztráció állásában műszaki hibás jelzőt kapott követelmények teljesültek.

P.H.

A Vám- és Pénzügyőrség Országos Parancsnoksága által engedélyezett nyomtatvány. © VIVA - 2005/10.

40. ábra az elszámolási jegyzőkönyv 2. (FORGALMAZOTT MENNYISÉG MEGÁLLAPÍTÁSA) oldala

JÖVEDÉKI ALAPOK IV.											
4	3-as lap	Hiány, többlet, adóköteles többlet					Iktatószám:		Lapszám:		
	ÜZEMANYAG		Megnevezése								
			Mennyisége								
	1. Nyitó készlet										
	2. Jövedéki adóval megfizetett készlet										
	3. Befizetett becsapódás										
	4. Másik készlettel átvett										
	5. Készletbővítés (2 + 3 + 4)										
	6. Záró órállás										
	7. Előző órállás										
8. Forgalmazott mennyiség (6 - 7)											
9. Összes készlet											
10. Másik telephelyre átvett											
11. Egyéb (pl. átvétel)											
12. Készletbővítés (8 + 9 + 10 + 11)											
13. Nyitási készlet (1 + 2 + 12)											
14. Tervezett készlet (1-es lapról)											
15. Hiány (13-14)											
16. Többlet (14-13)											
17. Munkai bizonylatosság (1-es lapról)											
18. Munkai bizonylatosságot meghaladó hiány (15-17)											
19. Munkai bizonylatosságot meghaladó többlet (16-17)											
20. Forgalmazott mennyiség 0,5 %-a											
21. Forgalmazott mennyiséget meghaladó hiány (18-20)											
22. Forgalmazott mennyiséget meghaladó többlet (19-20)											
23. Záró készlet (13-21, vagy 13+22)											
Forgalmazási időszak (12 hónap) kezdete és vége:		év hó nap					év hó nap				
24. Záró órállás											
25. Előző órállás											
26. 12 hónap alatt forgalmazott mennyiség (24-25)											
27. Forgalmazott mennyiség 0,5 %-a											
28. Adóköteles többlet (16-17-27)											

P.H.

A Vám- és Pénzügyőrség Országos Parancsnoksága által engedélyezett nyomtatvány. © VIVA - 2005/10.

41. ábra az elszámolási jegyzőkönyv 3. (HIÁNY, TÖBBLET, ADÓKÖTELES TÖBBLET) oldala

[illegible]

42. ábra az elszámolási jegyzőkönyv utolsó (A FELELŐS SZEMÉLY NYILATKOZATA) oldala

A mintavételi jegyzőkönyv

Nemzeti Adó- és Vámhivatal
 Éves Jelentés Vár- és Fővárosi Igazgatóság
 1017 Budapest, Csillaghegyi út 22.
 ☎ +36-1/4500, Fax: +36-1/4283
 ✉ 1200 P.E. 152. E-mail: elpyigazgato.gohu

Jegyzőkönyv száma: _____
 Melysz.: _____

Mintavételi jegyzőkönyv

A jegyzőkönyv készítői: _____ év _____ hó _____ nap _____ órákor
 _____ város(kertlet), _____ út/céltér, _____ számú hely, alatt
 _____ hivatalos mintavételre tárgyban.

Jelen számok _____
 A Vámszabvány részéről: _____
 A mintavétel / ellenőrzési személy: _____ pótlólagos: _____
 Mintavétel neve: _____ Személyi igazolvány száma: _____
 Foglalkozás/jelenléti minőség, beosztás: _____
 Állandó lakóhelye: _____
 Az ellenőrzést végző szervezet: _____
 Megnevezése: _____ Székhelyi telephely: _____
 Adószám: _____ VPIDP szám: _____

A mintavétel elő volt szállítkószűz/tűzöltszűz azonosítási jelzése: _____

A mintavétel elő volt szállítmányozási termék: _____

1. Vámszabvány/ügy száma: _____ 2. Mintavétel pontos időpontja: _____ 3. Minta száma szerinti megnevezése: _____ 4. A megnevezést szállítmányi termék a) megjelölési formát: _____ b) kicserélési/összeállítását: _____ 5. A véti minta mennyisége: _____ 6. A megnevezést illeti mennyiség: _____ 7. Az áru leírás várt/leírása: _____ 8. A kivétel azonosító/azonosító vonatkozó véleménye: _____ 9. Az áru pontos, és részletes leírásának leírása: _____ 10. Meléklet okmányok: Vámszáma: _____ Árszáma: _____ Raktározási időtartam: _____	Szakmai vezető eng.: _____ Egyéb: _____ Vevő nyilatkozata: _____ Gyártmány: _____
--	--

1. A mintavétel körülményei (mintavétel eszköz, mintavétel módja, mintavétel végrehajtásának részletes leírása):
 A fenti helyen 20 _____ -án/én a _____ -számszámú parancs alapján jövedéki ellenőrzés keretében
 mintavételre bakták meg a szála (számszámú) (pótló: 1.) száma tárgy, _____ liter, _____ liter,
 _____ száma tárgy, _____ cm, _____ liter, 3.) száma tárgy, _____ cm, _____ liter, 4.)
 száma tárgy, _____ cm, _____ liter. A mintavételre a mindenkor hatályos mintavételi szabályzat alapján a (kivétel)
 szorozatban kerültek 5. liter áruval szűz. Az áru száma levele (szorozat) számszámú kerültek a
 tárgyba. A szorozatuk feldolgozott konfektartartály / feldolgozott konfektartály. A mintavétel / ellenőrzés elő

43. ábra a mintavételi jegyzőkönyv első oldala

Nemzeti Adó- és Vámhivatal
Észak-alföldi Vám- és Péntékgyűjtő Igazgatóság
Cím: 1077. Budapest, Csillaghegy 16-25.
☎ 437-4300; Fax: 437-0285
E-mail: chpveg@nav.gov.hu

Jegyzőkönyv száma: _____
Melyről: _____
Vont személy a jövedéki eljárás, a mintavétel és a mintavető edények lezárásánál mindvégig jelen volt. A mintavétel szabványos 1,0 literes üveg mintavető edényekbe történtek, amelyek épek, sérülésnek és tiszták voltak és ezt a minaadóellenőrzés alá vont személy is megvizsgálta és rendben találta. Az ellenőrzés alá vont személy/mintaadó az ellenőrzésen igényt tartott/nem tartott igényt és azt az eljárásból ismerte. A minaadó a minaadóellenőrzés szabályaihoz megfelelően minden kezdetén kerültek és elhelyezték az edényeket a helyükön, valamint a hivatali szobák körülbírták lezárásával ellátott. A levett mintát a helyszínen a digitális súlymérleggel mérve lejegyezték, amelynek eredménye: _____ kg/m3, °C-on.

Mintaadó nyilatkozata:
A vonatkozó jogszabályok szerint vett és a vámhatóság részére átadott minta a mintavétel alá vont szállítmány minőségét reprezentálja / nem reprezentálja.
A vámhatóság által lezár és azonosítóval ellátott ellenőrzést átvett / nem vett át. A mintára igényt tartok / nem tartok.
A jegyzőkönyvben foglaltak a valóságnak megfelelnek / nem felelnek meg, az helyben hagyólag állatom / nem írom alá.
A jegyzőkönyv kiadásának időpontja:évhónapnapóra

Aláírások:
.....
pénztárgy P.H. minaadó (cégszerű aláírás)

Nemzeti Adó- és Vámhivatal Szakértői Intézete (BHI k):
A minaadó neve: _____
A NAVSZ/nyilvántartási száma: _____
Az átvétel megfigyelésének oka: _____
.....évhónapnap
P.H. aláírás

44. ábra a mintavételi jegyzőkönyv második oldala

12. Jognyilatkozat

Én, Pap András Pál büntetőjogi felelősségem teljes tudatában kijelentem, hogy a jelen vizsga dolgozatomban szerepeltetett mintavételi eljárásról készített fényképeket saját magam készítettem, azok hivatalos jövedéki eljárásban készültek, azok másolásához, sokszorosításához vagy bármilyen eljárással való reprodukálásához nem járulok hozzá. A fényképfelvételeken szereplő személyek beazonosíthatatlanságához retusálási eljárást alkalmaztam.